

F Dostojenski

„Stepancikos dvara“

57 pl

32 pl - 36 pl
31 - 32 pl

1 paveikslas

75 pl
78 pl

Ponas Bachčejevas. - Griška, neniurnék panoséj! Išpersiu!

Griša. - Išpersi! Parék dar!

Ponas Bachčejevas. - Ką? Ką tu pasakei? "Parék dar"?.. Burnoti įsimanei!

Griša. - Na, ir ko gi čia, iš tiesų, užsipuolate? Žodžio negalima pasakyti!

Ponas Bachčejevas. - Ko užsipuolu? Ar girdite? Ant manęs niurna, o aš negaliu užsipulti.

Griša. - Ir už ką gi aš niurnésiu?

Ponas Bachčejevas. - Už ką niurnési... O gal, sakysi, ne? Aš žinau, už ką tu niurni: už tai, kad aš be pietų išvažiavau, - štai už ką.

Griša. - O man kas! Dėl manęs jūs nors ir iš viso nepietaukit. Aš ne ant jūsų niurnu; kalviams žodij tepasakiau.

Ponas Bachčejevas. - Kalviam... O ant kalvių ko niurni?

Griša. - O jei ne ant jų, tai ant ekipažo niurni.

Ponas Bachčejevas. - O ant ekipažo ko niurni?

Griša. - O kam suližo! Kad man daugiau nelūžtu, o laikytusi sveikas.

Ponas Bachčejevas. - Ant ekipažo... Ne, tu ant manęs niurni, o ne ant ekipažo. Pats kaltas, ir pats plūstasi!

Griša. - Ir ko čia dabar jūs, meldžiamasis, iš tiesų prikibot? Atstokite, susimildamas!

Ponas Bachčejevas. - O kodėl tu visą kelią niūrote niūrojai, nė žodžio man neištarei, a? O kitais kartais juk kalbi.

Griša. - Musė į burną buvo įskridusi - todėl tylėjau ir niūrojau. Ką aš jums, gal pasakas seksiu, ką? Jeigu pasakas mēgstate, tai imkite su savimi pasakininkę Malanją.

Ponas Bachčejevas. - Juk tai Vasiljevas? Kaip jis čia dabar pateko?

Griša. - Vasiljevas, pone, jau trečia diena girtas kaip dūmas, savęs neatpažista; iš gatvės šiandien auštant partempė. Aiškus daiktas, girtuoklis.

Ponas Bachčejevas. - Che-che-che! O juk toksai stalius, kokio ir Maskvoje reiktu paieškoti! Išleisk jį: gal jam ko ir reikia.

Vasiljevas. - O žmonių, žmonių kiek! Ir visi, tur būt, blai... vūs.

Ponas Bachčejevas. - Che-che-che! Ir tau ne gėda, Vasiljevai?

Vasiljevas. - Iš bédos, meldžiamasis, Stepanai Aleksejevičiau, iš bédos.

Ponas Bachčejevas. - Iš kokios bédos, kvailys?

Vasiljevas. - O iš tokios, kokios lig šiolei nematėme: Fomai Fomičiuui mus užrašo.

Ponas Bachčejevas. - Ką? Kada?

Vasiljevas. - Nagi, visus kapitonovkiečius. Mūsų ponas, pulkininkas - duok dieve jam sveikatos - visą mūsų Kapitonovką, savo tévoniją, Fomai Fomičiuui paaukoti nori.

Ponas Bachčejevas. - To tik betrūko! Šunlupys, Foma, kampininkas, į dvarininkus! Tfu! Kad jūs kur prasmegtumėte!

Sergejus. - Leiskite jus paklausti: jūs ką tik teikėtės paminėti Fomą Fomičių; rodos, jo pavardė, jeigu tik neklystu, Opiskinas. Matote, aš norėčiau... žodžiu, turiu ypatingų priežasčių domėtis tuo asmeniu ir labai norėčiau sužinoti, kiek galima tikėti šio gerojo žmogaus žodžiais, kad jo ponas, Jegoras Iljičius Rostanevas, nori Fomai Fomičiuui padovanoti vieną savo kaimą. Man tai labai įdomu, ir aš...

Ponas Bachčejevas. - Bet leiskite ir jus paklausti, kuriuo atžvilgiu jūs teikiatės, domėtis tuo prakeiku šunlupiu - štai kaip reikia jį vadinti, o ne asmeniu!

Sergejus. - Pulkininkas Jegoras Iljičius Rostanovas, mano dėdė.

Ponas Bachčenkovas. - Mielasai mano, juk ten jūsų laukia nesulaukia! Juk aš pats dabar iš jų, iš Stepančikovo, vykstu; pietus pametęs, išvažiavau, pudingo nebaigės valgyti. Su visais ten dėl prakeikto Fomkos išsiplūdau... Aš esu Stepanas Aleksejevičius Bachčejevas ir jus štai šitokį atsimenu...

Sergejus. - Bet kas gi tasai Foma? Kaip jis ten užvaldė visus namus? Ir kaip jo neišveja lauk, apvanojė šonus?

Ponas Bachčejevas. - Jį išvys? Ar jūs pakvaišote? Juk Jegoras Iljičius prieš jį ant pirštų galų vaikščioja! Kartą Foma liepė ketvirtadienio vietoje būti trečiadieniu, tai jie tenai visi lig vieno ketvirtadienį trečiadieniu laikė. Taip du trečiadieniai vieną savaitę ir buvo.

Sergejus. - Aš girdėjau, bet prisipažistu...

Ponas Bachčejevas. - Prisipažistu ir prisipažistu! Iškando žmogus tą vieną žodį! Ko čia prisipažinėti! Ne, jūs geriau mane paklausinėkite: iš kokių aš girių pas jus atkeliaavau? Jegoro Iljičiaus, vadinasi, pulkininko, motutė, visiškai pakvaišus: negali tuo prakeiku Fomka atsigėrėti! Jinai ir priglaudė jį tuose namuose. Užbūrė jis ją, knygas beskaitydamas. Apie pulkininko sesele, Praskovją Iljiničnā, kuri jau keturiadesimt metų mergauja, né kalbėti nenoriu. Tik aikčioja ir kvaksi kaip višta. Gal tik tiek iš jos ir téra, kad moteriškos giminės: na, tai ir gerbk ją, nežinia nei už ką, nei dėl ko, tik už tai, kad ji moteriškos giminės! Vien tik Sašenka, pulkininko duktė, nors ir mažas kūdikis - dar tik šešiolikti metai eina, bet protingesnė už juos visus, mano manymu: negerbia Fomas; net žiūrėti buvo smagu. Juk jisai, tas Fomka, pas velionį generolą juokdariu buvo! Juk jisai, linksmindamas jį, įvairius žvėris vaizduodavo! Ir išeina, kad pirma Vania kiaules varinėjo, o dabar Vania į ponus išejo.

Sergejus. - Leiskite jus paklausti, kaip jisai atrodo: gražus, protingas?

Ponas Bachčejevas. - Ar Foma? Tikras gražuolis! Tikras gražuolis! Girdite, gerieji žmonės: gražuoli surado! Jisai į visus žvēris panėši, mielasai, jeigu jau norite teisybę žinoti. Aš galu jums tokią dalyką papasakotи, kad jūs tik išsižiosite ir ligi pasaulio pabaigos liksite taip išsižiojės. Juk pirmiau ir aš pats jį gerbiau. Juk jisai ir man buvo akis apdūmės. Žiniūnas! Juk aš, mielasai, ligonis, nutukęs žmogus. Jūs gal netikite, bet aš nesveikas. Tai aš nuo jo lašų vos kojų neužverčiau. Aš, girdi, mokytas. Tai kas, kad tu mokytas! Argi dėl to, kad mokytas, būtinai nuodyti nemokyta?.. Ir jau kai pradeda savo mokslišku liežuviu malti, tai jau ta-ta-ta! Ta-ta-ta! Juk jis ten įsimanė dvaro tarnus prancūziškai mokyti!

Tikėsit ar netikėsit. O kuriems galams baudžiauninkui prancūziškai mokėti, kam? Su panelėmis mazurką šokant liežuvį miklinti? Su svetimomis žmonomis kuždėtis? Ištvirkimas - daugiau nieko. O mano manymu, išgèrei grafiną degtinės - štai ir prašnekai visomis kalbomis. Šit kaip aš gerbiu ją, tą jūsų prancūzų kalbą! Kad kokios, ir jūs prancūziškai tauškiate: "ta-ta-ta, ta-ta-ta, tarška, tarška meleta!" Jūs, mielasai, mokytas žmogus, a? Mokslo keliais nuėjote?

Sergejus. - Taip... aš iš dalies domiuosi...

Ponas Bachčejevas. - Rasi taip pat visus mokslus išėjot?

Sergejus. - Taip, tai yra ne... Prisipažstu, dabar aš daugiau stebėjimu domiuosi. Aš visą laiką tupėjau Peterburge, o dabar skubu pas dėdę...

Ponas Bachčejevas. - Ne, mielasai, čia, aš pasakysiu, su mokslais mažai pešite, ir joks dėdė jums nepadės; pakliūsit į žabangas! Aš pas juos per vieną dieną sulysau. Ar tikite, kad aš pas juos sulysau? Ne, jūs, matau, netikite.

Sergejus. - Ne, ką jūs, aš labai tikiu; bet tik vis dar nesuprantu.

Ponas Bachčejevas. - Tikiu tai tikiu, bet aš tavimi netikiu! Visi jūs strakaliai su tais savo mokslais. Nemégstu aš, mielasai, mokytumo. Teko su jūsų peterburgiečiais susidurti - ištvirkę žmonės! Visi paramazonai; bedievystę skleidžia; stiklelio degtinės išgerti bijo, lyg jinai jam įkäs - tfu! Liežuvis pavargo. Visų, mielasai, neišplūsi, pagaliau ir nuodémė... Bet vis dėlto jis, tasai tavo mokslinčius, jūsų dėdės liokajaus Vidopliasovo vos iš proto neišvarė! Vidopliasovas dėl Fomos Fomičiaus išprotėjo...

Sergejus. - Vidopliasovas... sakykite, kokia keista pavardė?

Ponas Bachčejevas. - O kuo ji keista? Ir jūs taip pat! Et jūs, mokslinčiai, mokslinčiai!

Sergejus. - Atleiskite, bet už ką gi jūs ant manęs pykstate? Kuo gi aš kaltas? Prisipažstu, aš jau štai pusę valandos jūsų klausau ir netgi nesuprantu, apie ką čia kalbama...

Ponas Bachčejevas. - Ogi jūs, mielasai, ko įsižeidžiat? Néra ko jums įsižeinėti! Aš juk, tave mylédamas, kalbu. Atvirai pasakysiu - nuoširdus jautrumas mane prazudė; ir visa kuo vien tik Fomka kaltas! Kaip jūs

manote: kodėl šiandien Fomka vėl triukšmą sukelė? Rytoj pranašo Iljos diena: Iliušos, vadinas, dėdės sūnelio, vardadienis. Aš buvau bemanas ir dieną pas juos praleisti, ir papietauti tenai, ir žaisleli iš sostinės išrašiau: spyruokle prisuktas vokietis savo sužadėtinei rankutę bučiuoja, o toji ašaras nosinaite šluostosi - puikus dalykas! Jegoras Iljičius ir pats mielai tokią dieną paūžtų ir atšvestų, bet Fomka draudžia: "Ko gi, girdi, Iliuša émête dométis? I manė, atseit, dabar dëmesio nebekreipiate!" Matai, koks paukštis? Aštuonerių metų berniukui vardadienio pavydi! "Ne, ne, sako, ir mano vardinės!" Bet juk tat Iljos diena, o ne Fomos! "Ne, sako, tą dieną ir mano vardinės!" Žiūriu, kenčiu. Ir ką jūs manot? Juk dabar jie ant pirštų galų vaikščioja ir šnabždasi, ką daryti? Ar laikyt Iljos dieną jo vardinėmis, ar ne, sveikint ar ne? Nepasveikinsi - gali įsižeisti, o pasveikinsi - ko gero, už pašaipą palaikys. Tfū, kad tu prasmegtum! Susédome pietauti... Nagi, tu, mielasai, klausai ar ne?

Sergejus. - Klausau, susimildamas; netgi su ypatingu pasitenkinimu klausausi.

Ponas Bachčejevas. - Žinau aš tavo pasitenkinimą... Ar tik tu ne tyčia, norèdamas mane supykinti apie savo pasitenkinimą kalbi?

Sergejus. - Kaip tai tyčia, susimildamas, kaip tai norèdamas jus supykinti? Anaiptol. Be to, jūs taip... originaliai kalbate, jog aš esu pasirengęs jūsų žodžius net užsirašyti.

Ponas Bachčejevas. - Kaip tai, mielasai, užsirašyti?

Sergejus. - Užsirašyti aš, gal būt, ir neužsirašysiu... tai aš tik taip sau pasakiau.

Ponas Bachčejevas. - Bet tu, tur būt, nori mane kaip nors suvedžioti?

Sergejus. - Kaip tai suvedžioti?

Ponas Bachčejevas. - Ogo taip. Aš tau viską kaip kvailas papasakosiu, o tu paskiau imsi ir aprašysi mane kokioje knygoje. Štai ir Foma grasino mane aprašyti ir į spaudą nusiųsti.

Sergejus. - Leiskite paklausti, ar tiesa, kad dėdė nori vesti?

Ponas Bachčejevas. - Čia, mielasai, aš nieko tikro jums negaliu atsakyti. O kad jūsų dėdė įsimylėjės kaip Sibiro katinas, tai būkite tikras. Bet kodėl tu,

mielasai, mane pertraukei? Aš norėjau tau patį svarbiausią dalyką papasakoti, o tu pertraukei! Aš už tave vyresnis; negražu senio kalbą pertraukinėti... Aš jums, mielasai, kaip mokytam žmogui, norėjau papasakoti, kaip Fomka mane šiandien baisiai ižeidė. Susėdome pietauti; tai jis manęs, pasakysiu tau, per pietus vos nesuėdė! Iš pat pradžios matau; sėdi, niršta, net jam visa siela girgžda. Įmanytų, šaukšte vandens mane prigirdytų, gyvatė! Toks savimyla, jog vos iš kailio nesineria! Na, štai išimanė prie manęs kibti, doringumo mane mokyti. Pasakyk tu jam, kodėl aš toks drūtas? Aš jam išmintingai atsakau: "Taip jau dievas sutvarkė, Foma Fomičiau: Vienas drūtas, o kitas laibas; bet prieš jo apvaizdą mirtingasis negali balso kelti." Juk išmintinga - kaip manote? "Ne, sako, tu naudos tėvynei neduodi: reikia tarnauti, o tu vis namie sėdi ir armonika groji." O aš iš tikrųjų, kai nuliūstu ko, mégstu armoniką patampyti. Aš vėl išmintingai atsakau: "O į kokią tarnybą aš eisiu. Kokiu munduru savo drūtumą suveršiu? Užsivilksiu mundurą, susiveršiu, netycia nusičiaudésiu - visos sagos išlakstys, ir dar, ko gero, aukštujų viršininkų akyse; sergėk dieve, ižeidimu palaikys - kas tuomet?" Na, sakykite, mielasai, nagi, ką aš čia juokingo pasakiau? Bet kur tau - leipsta juokais, tik cha-cha-cha ir chi-chi-chi... Jokio padorumo jis neturi, ir dar prancūzų tarme mane plūsti išimanė: "Košon" (Kiaulė (pranc.)), sako. Na, ką reiškia košonas, ir aš suprantu. "Ak tu, fizike prakeiktas, galvoju; manai, kad aš tau koks pienburnis? Kenčiau aš kenčiau ir neiškenčiau, atsikéliau nuo stalo ir visų dorų žmonių akyse lepteléjau: "Nusidéjau, sakau, tau, Foma Fomičiau, geradary; manau, kad esi gražiai išauklétas žmogus; o tu, brolau, pasirodo, tokia pat kiaulė, kaip ir mes visi", - pasakiau ir išéjau iš užstalės kaip tik prieš pat pudingą: tuo metu pudingą padavinėjo. "Prasmekit jūs su savo pudingu!."

Sergejus. - Atleiskit man, aš, žinoma, linkęs su jumis visur sutiki. Bet, matote, man dabar kilo savų minčių. Jūs sakête, kad jis pirmiau yra buvęs lyg ir koks juokdarys: gal jি tai pažemino, ižeidė, parbloškė? Suprantate: žmogus taurus, literatas, susipratęs... o čia juokdario vaidmuo!.. Ir štai jis ėmė nepasitikėti visa žmonija, ir... ir, gal būt, sutaikius jি su pasauliu... tai yra su žmonémis, gal būt, iš jo išeitų ypatinga, gal būt, net labai istabi natūra, ir... ir juk turi ką nors šitas žmogus? Juk yra priežastis, dėl kurios jি visi garbina?

Ponas Bachčejevas. - Ar tai Fomka toks ypatingas žmogus?

Sergejus. - Aš tai tik šiaip sau, spėlioju...

Ponas Bachčejevas. - O leiskite, mielasai, pasidomėti, paklausti: jūs mokėtės filosofijos ar ne?

Sergejus. - Kokia, vadinasi, prasme?

Ponas Bachčejevas. - Ne, ne prasme; o jūs man, mielasai, tiesiai be jokios prasmės atsakykite: mokėtės filosofijos ar ne?

Sergejus. - Pripažstu, aš ketinu mokytis, bet...

Ponas Bachčejevas. - Na, taip ir yra! Aš, mielasai, dar nespėjus jums išsižioti, suvokiau, kad mokėtės filosofijos. Manęs neapgaus! Morgen-fri! Už trijų varstų filosofiją užuodžiu! Pasibučiuokite judu su savuoju Foma Fomičiumi! Ypatingą žmogų atrado! Tfu! Tesurūgsta visas pasaulis! Aš maniau, kad jūs taip pat doras žmogus, o jūs...

2 paveikslas

Sergejus. - Kas čia, Gavrila, argi ir tave pradėjo mokytį prancūziškai?

Gavrila. - Moko, ponaiti, senatvės sulaukus, kaip varnėnā.

Sergejus. - Ar pats Foma moko?

Gavrila. - Jisai, ponaiti. Protingas, tur būt, žmogus.

Sergejus. - Ką čia kalbėti, gudrus! Ar iš pasikalbėjimų knygutės moko?

Gavrila. - Iš sąsiuvinio, mielasai.

Sergejus. - O ką čia turi? A! Prancūziški žodžiai rusų raidėmis - gudriai sugalvojo. Šitokiam nemokšai, paskučiausiam kvailiui, pasiduodate - ar ne gėda, Gavrila?

Gavrila. - Kaip tai, ponaiti, - koks gi jis kvailys, jeigu jau šitaip mūsų ponus valdo?

Sergejus. - Hm! Gal ir tavo tiesa, Gavrila. Vesk mane pas dėdę.

Gavrila. - Sakalėli tu mano. Juk aš negaliu į akis pasirodyti, nedrištū. Aš jau ir jo pradėjau bijoti. Tai čia ir sėdžiu, vargelį vargstu ir už lysvių neriu, kai tik jis teikiasi praeiti.

Sergejus. - Tai ko gi tu bijai?

Gavrila. - Anądien pamokos nemokėjau: Foma Fomičius norėjo mane paklupdyti, o aš ir neatsiklaupiau. Per senas pasidariau, ponaiti, Sergejau Aleksandrovičiau, kad mane taip ant juoko laikytu!

Sergejus. - Pasakyk man vieną dalyką, Gavrila: kaip jis atrodo? Stotingas, aukšto ūgio?

Gavrila. - Ar Foma Fomičius? Ne, ponaiti, toks nusmurgęs žmogelis.

Sergejus. - Hm! Palauk, Gavrila; visa tai dar, gal būt, susitvarkys; netgi būtinai, žadu tau, susitvarkys! Bet... kurgi dėdė?

Gavrila. - Ogi už arklidžių mužikėlius priiminėja. Seniai iš Kapitonovkos su prašymu atejo. Nugirdo, kad juos Fomai Fomičiu užrašo. Atsipirkti nori.

Sergejus. - O kodėl gi už arklidžių?

Gavrila. - Bijo, ponaiti...

Pulkininkas. - Tu tik palauk, drauguži, palauk, - pamatysi žmogų! Retas žmogus, pasakysiu tau, išprusęs žmogus, mokslo žmogus, per amžius liks gyvas. O juk gražiai pasakyta: "Per amžius liks gyvas"? Ak, brolau, yra pasaulyje žmonių, kurie viską ligi nago juodymo žino! Sėdi jų tarpe, klausaisi ir juk žinai, kad nieko nesupranti, bet vis dėlto širdžiai kažkaip malonu.

Sergejus. - Ar jūs apie Fomą Fomičių kalbate, dėde?

Pulkininkas. - Ne, ne, drauguži. Aš dabar apie Korovkiną. Tai yra ir Foma taip pat, ir jisai... Bet dabar aš apie Korovkiną kalbėjau.

Sergejus. - O kokius gi mokslus jisai studijuojas, dėde?

Pulkininkas. - Mokslus, broleli, mokslus, apskritai mokslus! Aš tik štai negaliu pasakyti, kokius būtent, bet tiktais žinau, kad mokslus. Kaip apie geležinkelius pasakoja! Kiekvieną minutę jo laukiu pasirodant.

Sergejus. - Klausykite, dėde, rodos, aš sutrukdžiau mužikeliams. Jie, tur būt, su reikalais atėjo. Ko jie nori? Prisipažįstu, aš kai ką įtariu ir labai norėčiau jų pasiklausyti...

Pulkininkas. - Ak, taip! Aš ir užmiršau! Bet matai... ką jiems darysi? Išsigalvojo, kad esą, aš atiduodąs juos ir visą Kapitonovką.

Sergejus. - Tai netiesa, dėde? Jūs neatiduodate jam Kapitonovkos?

Pulkininkas. - Nė nemaniau, nė į galvą nebuvo atėjė!

Mužikai. - Tėveli tu mūsų! Tu mūsų tėvas, mes tavo vaikai! Neatiduok Fomai Fomičiui skriausti. Visa varguomenė prašo!

Pulkininkas. - Tai kvailiai! Sakau gi jums, kad neatiduosiu!

Mužikai. - Kitaip jis užkamuos mus savo mokslais, tėveli. Čionykščius, girdi, visiškai nukamavo.

Sergejus. - Argi jis jus prancūziškai moko?

Mužikas. - Ne, ponaiti, kol kas dievas dar pasigailėjo!

Sergejus. - Tai ko gijisai jus moko?

Mužikas. - Ogi moko jisai, jūsų malonybe, taip, kad mūsiškai išeina: nusipirk aukso skrynią ir įdėk į ją vario skatiką.

Sergejus. - Kaip tai vario skatiką?

Pulkininkas. - Serioža! Tu esi suklaidintas; tai šmeižtas!

Sergejus. - Atleiskit, dėde, o prancūzų kalba?

Pulkininkas. - Tai dėl tarties, Serioža, vien tik dėl tarties... Jisai pats sakė, kad dėl tarties...

Sergejus. - O jūs ko tylit!

Mužikas. - Kur čia, ponaiti, surasi tokią pelę, kuri katinui varpelį prikabintų?

Kitas mužikas. - O štai andai į klojimą buvo atejęs. "Ar žinote, sako, kiek ligi saulės varstų?" O kas ten žinos? Tie mokslai ne mums, ponams skirti. "Ne, sako, tu, kvaily, avigalvi, savo naudos nežinai; o aš, sako, astronomas! Aš visas dievo planidas pažįstu."

Pulkininkas. - Na, o ar pasakė tau, kiek ligi saulės varstų?

Kitas mužikas. - Taigi, pasakė, kažkiek labai daug.

Pulkininkas. - Na, o kiek pasakė, kiek būtent?

Kitas mužikas. - Nagi, jūsų malonybė geriau žinote, o mes žmonės tamsūs.

Pulkininkas. - Aš tai, broleli, žinau, bet ar tu atsimeni?

Kitas mužikas. - Nagi, kažkiek šimtų ar tūkstančių, sakė, būsią. Kažka daug pasakė. I tris vežimus nesukraus.

Pulkininkas. - Taigi, taigi, atsimink, broleli! O tu tai tikriausiai manei, kad koks varstas bus, ranka galima pasiekti? Ne, brolau, žemė - tai, matai, kaip kamuolys apvali - supranti? Taip, kaip kamuolys! Ji taip ore ir laikosi pati savaime ir aplink saulę sukasi. O saulė vietoje stovi; tau tik atrodo, kad ji juda. Štai kokia gudrybė! O visa ~~ta~~ išskino kapitonas Kukas, jūrininkas... O velnias žino, kas tat išaiškino?.. Aš pats, brolau, nieko nežinau... O tu žinai, kiek ligi saulės?

Sergejus. - Žinau, dėde, tik štai ką aš manau: žinoma, tamsybė yra taip pat apsileidimas, bet, kita vertus... mokyti kaimiečius astronomijos...

Pulkininkas. - Taigi, taigi, taigi kad apsileidimas! Tauri mintis! Būkite ramūs, aš jūsų neapleisiu.

Mužikai. - Apgink mus, téveli brangiausias! Leisk pasaulio šviesą regeti, mielasai!

Pulkininkas. - Na, na, tai nesąmonė! Dievui ir carui į kojas pulkit, bet ne man... Na, keliaukit, elkitės gražiai, būkite verti meilės... O ką, tau juokinga, kad aš mužikus mokiau? Ne, brolau, aš tai tik šiaip sau, iš

džiaugsmo, kad tave pamačiau, Serioža. Tiktai norėjau, kad ir jie, mužikai, sužinotų - kiek ligi saulės, ir išsižiotų. Linksma, brol, žiūrėti, kai jie išsižioja... lyg ir džiaugiesi jais. Tik, drauguži, tu nesakyk tenai svetainėje, kad aš su mužikais čia aiškinausi.

Sergejus. - Na, tai, dède, aš ir atvykau. Prisipažįstu, jūsų laiškas mane taip nustebino, jog aš...

Pulkininkas. - Drauguži, nė žodžio apie tai! Paskiau, paskiau visa tai paaiškės. Aš, gal būt, ir esu tau nusikaltęs ir netgi, gal būt, labai nusikaltęs, bet...

Sergejus. - Ar man nusikaltęs, dède?

Pulkininkas. - Paskiau, paskiau, drauguži, paskiau! Visa tai paaiškės. Bet koks tu šaunus vyras užaugai! Mielasis tu mano! O kaip aš tavęs laukiau! Norėjau išlieti, taip sakant... tu mokytas, tu man vienintelis... tu ir Korovkinas. Turiu tau pastebėti, kad ant tavęs čia visi pyksta. Tad žiūrėk, būk atsargenis, nežiopsok!

Sergejus. - Ant manęs? Ant manęs?

Pulkininkas. - Ant tavęs, broleli, ką gi darysi. Foma Fomičius truputuką... na, ir mamytė, kartu su juo. Apskritai būk atsargus, pagarbus, neprieštarauk, o svarbiausia pagarbus...

Sergejus. - Ar prieš Fomą Fomičių, dède?

Pulkininkas. - Ką gi darysi, drauguži! Juk aš jo neginu. Jis gal ir turi ydų... Bet pagaliau kas gi neturi ydų? Juk ne šventi ir mes?

Sergejus. - Vis dėlto žinote, dède, man tuo reikalui kilo savo minčių. Visų pirma, jis buvo juokdarys; tatai jis įskaudino, parbloškė, įžeidė jo idealą; na, ir susidarė pagiežinga, ligūsta, kerštajanti, taip sakant, visai žmonijai natūra... Bet sutaikius jis su žmogumi, sugrąžinus jis pačiam sau...

Pulkininkas. - Taigi, taigi! Taigi kad taip. Be galos tauri mintis. Ir net gėda, negarbinga būtų mums jis smerkti. Kaip tik taip!.. Ak drauguži, tu mane suprantu; tu man atvežei paguodą! Kad tik ten viskas būtų gerai. Žinai, aš ten dabar ir pasirodyti bijau. Štai tu atvažiavai, ir man būtinai klius.

Sergejus. - Dède, jei taip...

Pulkininkas. - Ne-ne-ne! Nė už ką pasaulyje! Tu mano svetys, ir aš taip noriu!

Sergejus. - Dède, pasakykite man tučtuojau, kam jūs mane kvietēte? Ko jūs iš manęs tikitės ir, svarbiausia, kuo jaučiatės man nusikaltęs?

Pulkininkas. - Drauguži mano, geriau neklausk! Aš gal ir daug kuo nusikaltęs, bet aš norėjau pasielgti kaip doras žmogus, ir... ir... ir tu ją vesi! Tu ją vesi, jei tik tavyje yra bent truputėlis kilnumo! Bet gana, nė žodžio daugiau! Svarbiausia, kad tu dabar tenai patiktum, įspūdį padarytum. Svarbiausia, nesutrik.

Sergejus. - Bet, klausykite, dède, kas gi ten pas jus yra? Aš, prisipažistu, taip mažai esu buvojės draugijoje, kad...

Pulkininkas. - Kad truputį prisibijai? Ė, niekis. Visi savi, drąsiau. Svarbiausia, drąsiau, nebijok. Aš vis kažkaip dėl tavęs prisibijau. Kas čia pas mus yra, klausisi? Nagi, kas pas mus...

Sergejus. - Klausykite, dède, aš jus taip myliu ... atleiskite už atvirą klausimą: vedate jūs čia ką ar ne?

Pulkininkas. - Bet iš ko tu girdėjai? Matai, drauguži, aš tau viską papasakosiu: pirmiausia, aš nevesiu Tatjanos Ivanovnos. Žinoma, jie man gero nori - aš juk suprantu; bet aš nieku būdu nevesiu. O tu, brolau jos pasisaugok, ji liguista, fantasmagoriška būtybė. Be to, ir Foma Fomicius nežinia ko ant manęs supyko; mamytė taip pat. Aš, brolau, tiktai tavęs ir Korovkino laukiau...

Sergejus. - Bet ką gi čia Korovkinas padės, dède?

Pulkininkas. - Padės, drauguži mano, padės. O apie šeimos laimę kaip kalba!

Sergejus. - Dède, aš persirengsiu ir kaip mat ateisiu, o paskui...

Pulkininkas. - Taigi, taigi, persirenk. Beje! Palauk! Štai dar į tame prašymas: nešauk ant manęs tenai, kaip kad čia neseniai šaukei, - a? Nebent jau paskiau, jei norësi ką pasakyti, tai prie keturių akių ir pasakysi; o ligi tol kaip nors valdykis, palauk! Aš, matai, ten jau ir taip prisiautėjau. Jie pyksta...

Sergejus. - Klausykite, dède, iš visa ko, ką aš girdéjau ir mačiau, man atrodo, kad jūs...

Pulkininkas. - Stuobrys, ką? Baik, jeigu jau pradėjai! Ką gi, brol, darysi! Aš ir pats tai žinau. Na, tai tu ateisi? Susimildamas, kiek galima greičiau ateik!

Vidopliasovas. - Ar adelaidinės spalvos kaklaraištį teksitės rištis, ar šitą su smulkiais langeliais?

Sergejus. - Tai šitas kaklaraištis adelaidinės spalvos?

Vidopliasovas. - Adelaidinės.

Sergejus. - O agrafeninės spalvos néra?

Vidopliasovas. - Néra. Tokios ir būti negali.

Sergejus. - Kodél?

Vidopliasovas. - Nepadorus vardas Agrafena.

Sergejus. - Kaip nepadorus? Kodél?

Vidopliasovas. - Nagi, žinia: Adelaida bent užsienietiškas vardas, taurus vardas, o Agrafena galima vadinti kiekvieną paskutinę bobą.

Sergejus. Ar tu pakvaišęs, ar ką?

Vidopliasovas. O ne, esu visiškai sveiko proto. Žinoma, jūsų valia vadinti mane visokiais žodžiais; bet mano kalba daugis generolų ir net kai kurie sostinės grafai yra buvę patenkinti.

Sergejus. - O kuo tu vardu?

Vidopliasovas. - Vodopliasovas.

Sergejus. A! Tai tu ir esi Vidopliasovas?

Vidopliasovas. - Taip, aš.

Sergejus. - Na, palauk, brol, aš ir su tavimi susipažinsiu.

3 paveikslas

Sergejus. - Sveikas, dède!

Pulkininkas. - Sveikas, sveikas, broleli, juk mudu jau sveikinomės. Bet tu, susimildamas, nesigėdyk, taip, brol, visiems atsitinka, ir dar kaip! Būdavo, nors kiaurai žemę prasmek!.. Na, o dabar, mamyte, leiskite jums pristatyti: štai mūsų jaunuolis; jis truputį susigėdės, bet jūs jį tikriausiai pamilsite. Mano brolėnas, Sergejus Aleksandrovičius.

Generolienė. - Ar tai tasai vol-ti-že-ris?

Pulkininkas. - Jinai, brolau, kartais nukalba, bet tai niekis, jinai tik šiaip sau; tai iš geros širdies. Tu, svarbiausia, širdies žiūrėk.

Tatjana Ivanovna. - Taip, širdies, širdies!

Sergejus. - Jūs tiesą pasakėte, dède, pirma įspėdamas mane, kad galima pasidaryti gédos. Aš atvirai prisipažįstu - kam čia slėpti? Kad lig šiol beveik visai nepažinau damų draugijos, ir mano poza vidury kambario buvo labai juokinga ir truputį priminė liurbį, ar ne tiesa? Jūs skaitėte "Liurbį"?

Pulkininkas. - Taigi, taigi, taigi! O aš, brolau, per savo pirmajį debiutą net pamelavau. Iš tikrujų, dievaži. Tik ką įstojęs į junkerius, atvažiuoju į Maskvą, vykstu pas vieną žymią ponią su rekomenduojamuoju laišku. Svetainė pilna žmonių, daugiausia šulų. Pasisveikinau, atsisėdau. Sulig antru žodžiu jinai man: "O ar turi, mielasai, kokį dvareli?" Nagi, nė vištelės neturėjau - ką atsakyti? Susigėdau visiškai. Visi į mane žiūri (na, ką, junkerėlis). "Turiu, sakau, šimtą septyniolika baudžiauninkų." Ir kuriems galams aš ten tuos septyniolika prikergiau? Jau jeigu meluoji, tai ir meluok apskritais skaičiais - ar ne tiesa? Po valandėlės iš mano rekomendacino laiško paaiškėjo, kad esu plikas kaip tilvikas, ir dar pamelavau! Na, kas beliko daryti? Galvotrūkščiais sprukau pro duris ir nuo to laiko tenai nė kojos nebekėliau. Tik nuo to laiko aš atsižadėjau meluoti ir nebemeluoju.

Obnoskinas. - Na, o aš jūsų vietoje nebūčiau atsižadėjės. Dievas žino, kas gali atsitikti.

Pulkininkas. - Na, žinoma, tai tiesa, tiesa! Dievas žino, kas gali atsitikti.
 - O ką? Kas atsitiko?

Obnoskina. - Aš esu tikra, aš esu visiškai tikra, monsieur Serge, - juk taip, rodos? - kad jūs savajame Peterburge buvote nedidelis moterų garbintojas. Aš žinau, ten dabar daug, labai daug atsirado jaunu vyrų, kurie visiškai vengia moterų draugijos. Bet, mano manymu, tai vis laisvamaniai. Aš sutinku į tai žiūrėti tik kaip į nedovanotiną laisvamanybę. Ir, prisižažistu jums, aš stebiuosi, stebiuosi, jaunuoli, stačiai stebiuosi!..

Sergejus. - Visiškai nesu buvęs draugijoje. Tačiau tai, bent aš manau, nieko, ponia... Aš gyvenau, tai yra iš viso, nuomojau butą... tačiau tai nieko, tikinu jus. Dabar aš jau būsiu susipažinęs, o ligi šiol vis namie sédédavau...

Pulkininkas. - Mokslus éjo.

Sergejus. - Ak, dède, jūs vis su savo mokslais!.. Įsivaizduokite, mano brangusis dèdè yra taip susižavėjęs mokslais, jog susirado kažkur vieškelyje kažin kokį stebuklingą, praktiską filosofą pona Korovkiną; ir pirmasis jo žodis man po tiekos nesimatymo metu buvo, kad jis laukiąs to fenomenalaus stebukladario su kažkokiu baisiausiu, gali sakyti, nekantrumu... iš meilès mokslui, suprantama.

Generolienė. - Kas toks? Apie ką jisai?

Perepelicina. - Jegoras Iljičius svečių prisikvietė, mokytų, vieškeliais važinėja, rankioja juos...

Pulkininkas. - Ak, taip! Aš ir užmiršau! Laukiu Korovkino. Mielas žmogus, žmogus, kurio vardas amžius liks gyvas...
 - Jinai taip visuomet, kai supyksta, ima ir numeta ką nors ant grindų. Tačiau tai tik - kai supyksta... Tu, brol, nežiūrėk, nepastebék, žiūrék į šalį... Ir kam tu apie tą Korovkiną užsiminei?..

Obnoskina. - O aš su jumis vis apie Peterburgą. Aš su tokiu, galima sakyti, ma-lo-nu-mu prisimenu, kaip mes gyvenome šitoje žavingoje sostinėje... Mes tuomet buvome labai artimai pažistami su viena šeima - atsimeni, Poli? Generolas Polovicynas... Ak, kokia žavinga, kokia ža-vinka butybė buvo generolienė! Na, žinote, tasai aristokratikumas, beau monde (aukštuomenė (pranc.))... Sakykite: jūs, tur būt, susitikdavote... Aš,

prisipažistu, nekantraudama laukiau jūsų atvykstant: aš tikėjausi iš jūsų sužinoti daug, daug apie mūsų draugus peterburgiečius...

Sergejus. - Man labai gaila, kad aš negaliu... atleiskit... Aš jau sakiau, kad labai retai lankydavausi draugijoje, ir visiškai nepažistu generolo Polovicyno; net ir nesu girdėjęs.

Pulkininkas. - Minerologiją studijavo! Ar toji mineralogija, brolau, kur visokius akmenukus tyrinėja?

Sergejus. - Taip, dėde, akmenis...

Pulkininkas. - Hm... Daug yra mokslių, ir visi naudingi! O aš juk, brolau, teisybę pasakius, ir nežinojau, kas yra mineralogija! Tiktai girdžiu, kad kažkur skambina, bet nežinau, kur ir kas. Apie kita ką - dar šiaip taip, bet apie mokslus nieko neišmanau - atvirai prisipažistu!

Obnoskinas. - Atvirai prisipažįstate?

Saša. - Tėveli!

Pulkininkas. - Ką, širdele? Ak dieve mano, aš juk vis pertraukiu jūsų kalbą, Anfisa Petrovna; dėl dievo meilės, atleiskite!

Obnoskina. - O, nesisielokit! Pagaliau aš jau viską jūsų brolėnui pasakiau ir baigsiu nebent tuo, monsieur Serge - taip, rodos? - kad jums būtinai reikia pasitaisyti. Aš tikiu, kad mokslas, menas... skulptūra, pavyzdžiui... na, žodžiu, visos tos didžios idėjos turi, taip sakant, savo ža-vin-gą pusę, bet damų jos neatstos!.. Moterys, moterys, jaunuoli, jus formuoja, ir todėl be jų neįmanoma, neįmanoma, jaunuoli, ne-į-ma-noma!

Tatjana Ivanovna. - Neįmanoma, neįmanoma! Klausykite, aš noriu jus paklausti...

Sergejus. - Ko taip?

Tatjana Ivanovna. - Aš norėjau jus paklausti: ar jūs čia ilgam atvykote, ar ne?

Sergejus. - Dievaži, nežinau; kaip reikalai...

Tatjana Ivanovna. - Reikalai! Kokiu jis gali turėti reikalų?.. O beprotis!..

- Palaukite! Palaukite! Klausykit, žinote, ką aš jums pasakysiu? Jūs baisiai, baisiai panašus į vieną jauną vyrą, ža-vin-gą jauną vyrą.. Sašenka, Nastenka, ar atsimenate? Jis baisiai panašus į aną beprotį - atsimeni, Sašenka? Kai mes važinėjomės ir buvome sutikę... raitą ir balta liemene apsivilkusį... dar jis atsuko į mane lornetą, begėdis! Atsimenate, dar užsidengiau šydu, bet neiškenčiau, iškišau iš puskarietės galvą ir sušukau jam: "begėdis!", o paskui mečiau ant kelio savo puokštę... Atsimeni, Nastenka?

Pulkininkas. - O! Štai ir Jevgrafas Larionyčius! Vilką mini - vilkas ir čia! Tai ką, brolau, iš miesto?

Larionyčius. - Tiesiai iš miesto, geradary. Tiesiai iš tenai, tėvutėli brangiausias. Viską papasakosiu, tiktais leiskite pirmiausia pagarbą pareikšti...

- Jūs jau teikėtės žinoti mano svarbiausią bruožą, geradary: Niekšas, tikras niekšas! Juk aš, kai tik įeiu, tai tuoju paties svarbiausio asmens namuose ieškau, į jį pirmiausia ir savo žingsnius nukreipiu, kad šitokiu būdu iškart malonės ir globos įgyčiau. Niekšas, mano mielasai, niekšas, geradary! Leiskite, močiute, ponia, jūsų prakilnybe, jūsų suknelę pabučiuoti, nes aš jūsų garbingą generoliénės rankutę savo lūpomis sutepčiau.

- Ir jums, gražuolėle mūsų, lenkuosi. Ką padarysi, panele širdele, niekšas! Ką padarysi! Méginau dorai gyventi, mèginau, dabar reikia pamèginti kitaip. Aleksandra Jegorovna, tu mūsų obuolėli sultingasis, leiskite jūsų suknutę pabučiuoti; jūs, panele, obuoliuku ir visokiais švelnumynais kvepiate. Vardadieninkui reiškiu pagarbą, - lanką ir strėlių tau, mielasis, atvežiau, pats visą rytą dirbau; mano vaikučiai padėjo; tai ir pašaudysim. O paūgésite, į karininkus stosite, turkams galvas kaposite. Tatjana Ivanovna... ak, jos néra, geradarės! O jei būtų, ir jos suknytę pabučiuočiau. Praskovja Iljinična, mamute mūsų brangiausia, negaliu tik prie jūsų prasisprauti, o kitaip ne tik jūsų rankutę, bet ir kojytę pabučiuočiau - štai kaip! Anfisa Petrovna, jums savo visokeriopą pagarbą reiškiu. Dar šiandien už jus meldžiausi, geradare jūs mano, ant kelių parpuoless, su ašaromis dievą prašiau, ir už jūsų sūnelį taip pat, kad atsiustų jam iš aukštybių visokių titulų ir talentų: ypač talentų! Ta pačia proga ir Ivanui Ivanovičiui Mizinčikovui mano didžiausia pagarba. Teatsiunčia jums viešpats dievas visko, ko tik pats sau giedžiate: toks nekalbus... Sveika, Nastia, visa mano smulkmė tau labas dienas siunčia, kiekvieną dieną tave mini. O dabar štai ir šeimininkui žemai lenkuosi. Iš miesto, jūsų kilnybe, tiesių tiesiausiai iš miesto. O tai, tur būt, jūsų brolėnukas, kur mokslų fakultete buvo auklėjamas? Reiškiu didžiausią pagarbą, pone; malonėkite rankutę.

- Juk aš tik paspausti ją teprašau, mielasai, jeigu tik jūs leisite, bet ne pabučiuoti. O jūs jau manėte, kad pabučiuoti? Ne, tėvutėli brangiausias, kol kas dar tik paspausti.

Obnoskina. - Ki- ki-ki! Ak, išdykėlis tasai senukas! Visuomet jisai prajuokina!

Larionyčius. - Motule mano, geradare, juk kvaileliu apsimetęs, geriau pasaulyje pragyvensi! O kai per anksti įsigeidžiau protingu žmogumi būti, tai štai dabar ir pasidariau senas kvailys.

Obnoskinas. - Sakykite, susimildamas... aš vis užmirštu jūsų pavardę... kaip ten jūs?..

Larionyčius. - Ak mielasai, mano pavardė tai Ježevikinas, bet kas iš to?

Obnoskinas. - Na, klausykit, aš seniai norėjau jus paklausti: kodėl jūs, kai įeinate, tučtuoju atsigrėžiate? Tai labai juokinga.

Larionyčius. - Kodėl atsigrėžiu? Nagi, man vis atrodo, mielasai, kad mane nori kas nors iš užpakalio delnu kaip musę nukepti, dėl to ir atsigrėžiu. Monomanas aš tapau, brangusis.

Pulkininkas. - Tai, brol, žinai kas? Juk tai jos tėvas.

Sergejus. - Kaip tai tėvas? O aš maniau, kad ji našlaitė?

Pulkininkas. - Tai ką, brolau Jevgrafai Larionyčiau, kas ten pas jus naujo?

Larionyčius. - O kas naujo, geradary?

Sergejus. - Leiskite paklausti, ar jūs esate girdėjės apie jézuitus?

Larionyčius. - Ne, tėve brangiausias, nesu girdėjės; taip nebent ką... bet kur čia mums! O ką?

Sergejus. - Taip... aš kaip tik norėjau papasakoti... Pagaliau, progai pasitaikius, man priminkite. O dabar būkite tikras, kad aš jus suprantu ir... moku vertinti...

Larionyčius. - Būtinai, mielasai, prisiminsiu, būtinai prisiminsiu! Aukso raidėmis užsirašysiu. Štai, leiskite, ir mazgelį užsirišiu, kad neužmirščiau.

Praskovja Iljinična. - Jevgrafai Larionyčiai, imkite arbatos.

Larionyčius. - Tuojau, gražioji ponia, tučtuojau, tai yra princese, o ne ponia! Tai jums už arbatėlę. O kodėl gi svarbiausiojo geradario, Fomos Fomičiaus, nematyti? Argi neateis arbatos gerti?

Pulkininkas. - Jau aš iš tiesų nežinau, - kvietėm jį, bet jis... Iš tiesų nežinau, gal blogai nusiteikęs. Aš jau buvau nusiuntęs Vidopliasovą ir... nebent pagaliau man pačiam nueiti?

Larionyčius. - Buvau aš dabar pas jį...

Pulkininkas. - Ar tikrai? Na ir ką gi?

Larionyčius. - Pirmų pirmiausia buvau užėjęs pagarbos pareikšti. Saké, kad jis vienas arbatos atsigersiąs, o paskui pridūrė, kad jis sausa duonos plutele galis būti sotus, taip.

Pulkininkas. - Nagi, tau reikėjo paaiškinti jam, Jevgrafi Larionyčiai, reikėjo pasakyti...

Larionyčius. - Sakiau, sakiau.

Pulkininkas. - Na?

Larionyčius. - Ilgai nesiteikė man atsakyti. Sprendė kažkokį matematikos uždavinį, kažką skaičiavo; matyt, pasitaikė painus uždavinyse. Pitagoro kelnes mano akivaizdoje nubrėžė, - pats mačiau. Tris sykius pakartojaus ir tik į ketvirtąjį kartą pakelė galvutę ir tartum pirmąkart mane pamatė. "Neisiu, sako, dabar ten mokslininkas atvažiavo, tai kur jau aš ten šalia tokio šviesuolio tiksiu?" Taip ir teikėsi pasakyti, kad šalia šviesuolio.

Pulkininkas. - Na, taip aš ir tikėjausi! Taip aš ir maniau! Juk tat jis apie tave, Sergejau, sako, kad "mokslininkas". Na, ką dabar daryti?

Sergejus. - Prisipažstu, dède, mano nuomone, tai toks juokingas atsakymas, jog neverta kreipti né dēmesio, ir aš tikrai stebiuosi jūsų sumišimu...

Pulkininkas. - Oi broleli, nieko tu nežinai!

Perepelicina. - Dabar jau nėra ko dejuoti, mielasai, jei visų blogybių priežastis iš pat pradžių buvote jūs pats, Jegorai Iljičiau. Netekės arklio, dėl balno nieks neverkia. Būtumėte paklausęs mamytės, tai dabar nereikėtų verkšlenti.

Pulkininkas. - Bet kuo gi, Ana Nilovna, aš kaltas? Bijokite dievo!

Perepelicina. - Aš dievo bijau, Jegorai Iljičiau; o viskas atsitinka dėl to, kad jūs egoistas ir motinos nemylite. Kodėl jūs negalėjote iš pat pradžių atsižvelgti į jos valią? Jinai jums motina. O neteisybės aš jums nesakysiu. Aš pati papulkininkio duktė, o ne kokia nors.

Generolienė. - Dėl to, kad jis užgaulioja savo motiną.

Pulkininkas. - Mamyte, pasigailėkite! Kaipgi aš jus užgaulioju?

Generolienė. - Dėl to, kad esi baisus egoistas, Jegoruška.

Pulkininkas. - Mamyte, mamyte! Na, koks aš baisus egoistas? Jau penkios dienos, ištisos penkios dienos, kai jūs ant manęs pykstate ir nenorite su manimi kalbėtis! Ir už ką? Už ką ant manęs pyksta mamytė? Matai, prieš savaitę pro mūsų miestą pravažiuoja buvęs mano viršininkas generolas Rusapetovas su žmona ir svaine. Sustoja trumpam laikui. Aš, žinoma, džiaugiuosi ir jaučiuos kaip devintam danguj! Nepatiko Fomičiui. Sédėjo už stalo - dar atsimenu, davę valgyti jo mègstamą kisieliuką su gretinėle - tylėjo tylėjo ir kad pašoks: "Skriaudžia mane, skriaudžia! Aš pats jums vis tiek kaip generolas! Nagi, vadinkite, sako, mane visą dieną jūsų prakilnybe, tuomet ir įrodysite pagarbą." Na, kaip aš tau sakysiu: jūsų prakilnybe? Juk čia, taip sakant, pasikėsinimas į lemties dësnį didybę! Juk generolas yra tėvynės puošmena: generolas kariavo, jisai savo kraują garbės lauke praliejo! Kaipgi aš tau sakysiu: jūsų prakilnybe?" Nenurimsta, ir tiek! Štai tu liepei man nusiskusti žandeną, nes jose mažai patriotizmo, - aš nusiskutau, pasiraukiau, bet nusiskutau. "Ne, sako, nesitaikinsiu tol, kol man pasakysi: jūsų prakilnybe! Tai, sako, jūsų dorovingumui bus naudinga. Ir štai dabar jau savaitė, kai nenori su manimi kalbėti, pyksta. Na, už ką, už ką?

Generolienė. - Ogi už tai, kad tu pavydus, Jegoruška. Žiaurusis sūnau! Tu išdraskesi man vidurius... mes entailles!

Pulkininkas. - Bet, kaipgi, mamyte, aš išdraskysiu jums vidurius?

Generolienė. - Išdraskei! Išdraskei! Dar, matai, teisinasi! Toks stačiokas! Žiaurusis sūnau, mirštu!..

Pulkininkas. - Mamyte! Jūs mane iš proto išvarysite!.. Jūs ne savo, jūs, mamyte, kito žodžius kartojate! Aš pagaliau stulpu, basliu, gatvės žibintu darausi, bet ne jūsų sūnumi!

Sergejus. - Girdėjau, dėde, girdėjau iš Bachčejevo - pagaliau nežinau, ar tai teisybė, ar ne, - kad Foma Fomičius pavydi Iliušai vardo dienos ir tvirtina, kad ir jo ryt esanti vardo diena. Prisipažįstu, šis būdingas bruožas mane taip nustebino, jog aš...

Pulkininkas. - Gimimo, broleli, gimimo, ne vardo, bet gimimo diena! Jis tik ne taip pasakė, bet čia jo teisybė: ryt jo gimimo diena. Tiesa, brolau, pirmiausia...

Saša. - Visiškai ne gimimo diena!

Pulkininkas. - Kaip tai ne gimimo diena?

Saša. - Visiškai ne gimimo, téveli! Tai jūs netiesą sakote, norėdamas patsai save apgauti ir Fomai Fomičiu ištikti. Jo gimimo diena buvo kovo mėnesį - dar, atsimenate, mes prieš tai melstis į vienuolyną važiavome, o jisai karietoje niekam ramiai sédėti nedavė: vis šaukė, kad priegalvis jam šoną nuspaudė, ir gnaibėsi; tetulei iš piktumo du kartus įgnybo. O paskui, kai gimimo dieną mes atėjome pasveikinti, supyko, kodėl mūsų puokštėje kamelijų nebuvo. "Aš, sako, mègstu kamelijas, nes turiu diduomenės skonių, o jūs pagailėjote man jų oranžerijoje priskinti." Ir visą dieną kambaryje tūnojo ir murksojo, su mumis kalbėti nenorėjo...

Perepelicina. - Šitokią valią duoda! Nori senutę numarinti...

Pulkininkas. - Saša, Saša, atsikvošék! Kas, tau, Saša?

Saša. - Nenoriu tylėti, téveli! Nenoriu tylėti! Mes visi ilgai kentėjome dėl Foma Fomičiau, dėl to biauraus, dėl šlykštaus jūsų Fomos Fomičiaus! Jis mus visus pražudys, nes jam be paliovos aiškinama, kad jis yra gudruolis, kilnios sielos, taurus, mokytas žmogus, visų dorybių mišinys, kažkoks popuri, o Foma Fomičius kaip kvailas visa kuo ir patikėjo! Jam tiek saldžių patiekalų prinešė, jog kitam gèda pasidarytų, o Foma Fomičius suvalgè viską, kas tik jam buvo padėta, ir dar prašo! Štai jūs pamatysite, jis ir mus suvalgys, o visa kuo kaltas tévelis! Biaurus, biaurus Foma

Fomičius, tiesiai pasakysiu, nieko nebijau! Jis kvailas, užgaidus, nevaleika, netaurus, kietaširdis, tironas, liežuvininkas, melagėlis... Ak, aš būtinai, būtinai tuo pat išvaryčiau jį iš namų, o tėvelis dievina, o tėvelis negali juo atsižavėti!..

Generolienė. - Ak!..

Obnoskina. - Balandėle mano, Agafja Timofejevna, angele mano! Paimkite mano buteliuką! Vandens, greičiau vandens!

Pulkininkas. - Vandens, vandens! Mamyte, mamyte, nusiraminkite! Ant kelų parpuolęs, maldauju jus nusiraminti!

Perepelicina. - Ant vienos duonos ir vandens pasodinti ir iš tamsaus kambario neišleisti... šitokią galvažudę reikėtų!

Saša. - Ir atsisësiu ant duonos bei vandens, nieko nebijau! Aš tėvelį ginu, nes jis pats nemoka apsiginti. Kas jis toks, kas jis toks, tas jūsų Foma Fomičius, prieš tėvelį? Jo duoną valgo ir dar tėvelį žemina, nedékingasis! Aš jį į gabaliukus sudraskyčiau, tačiau jūsų Fomą Fomičių! Į dvikovą iškviesčiau ir tuo pat iš dviejų pistoletų nudëčiau...

Pulkininkas. - Saša, Saša! Dar vienas žodis - ir aš žuvęs, amžinai žuvęs!

Saša. - Tėveli! Tėveli! Na, ar jums, geram, puikiam, linksmam, protingam, ar jums, ar jums šitaip save žudyti? Ar jūs turite klausyti to biauraus, nedékingo žmogaus, būti jo žaisleliu, leisti iš savęs juoktis? Tėveli, mano brangiausias tėveli!..

Generolienė. - Lauk! Lauk iš namų, lauk! Ko atvažiavo? Kad nė kvapo jo neliktu! Lauk!

Pulkininkas. - Mamyte, mamyte, ką jūs! Juk tai Serioža. Juk jisai, mamyte, pas mus į svečius atvyko!

Generolienė. - Koksa Serioža? Nesamonė! Nenoriu nieko girdėti; lauk! Tai Korovkinas. Esu tikra, kad tai Korovkinas. Manęs nuojauta neapgauna. Jis atvyko Fomas Fomičiaus išvaryti; tam jis ir parsikvietė. Mano širdis nujaučia... Lauk, nenaudėli!

Sergejus. - Dėde, jei taip, tai aš... atleiskite man...

Pulkininkas. - Sergejau, Sergejau, ką tu darai?.. Nagi, dabar štai šitas... Mamyte, juk tai Serioža!.. Sergejau, susimildamas! Tu mano svečias, tu liksi, aš noriu! O tu ko? O čia dabar kas? Kas atsitiko? Nagi, sakyk, plėšike!

Gavrila. - Foma Fomičius liepė šičia būti; pats tuoju eina, manęs agzaminuoti, o jis...

Pulkininkas. - O jis?

Gavrila. - Šoko, pone.

Pulkininkas. - Šoko!

Falalejus. - Šo-kau!

Pulkininkas. - Kamarinskają?

Falalejus. - Ka-ma-rinskają.

Pulkininkas. - O Foma Fomičius užtiko?

Falalejus. - Už-ti-ko!

Pulkininkas. - Pribaigė! Prapuolė mano galvelė!

Vidopliasovas. - Foma Fomičius!

Foma Fomičius. - Ar jūs žinote, ar žinote, ką jisai šiandien padarė? Ar jūs žinote, pulkininke? Šiandien jis surijo gabala pyrago, kurį jūs davėte jam prie stalo, ir ar žinote, ką jis po to pasakė?

Pulkininkas. - Ką tu pasakei, surijęs pyragą? Pakartok visų akyse!

Foma Fomičius. - Jei taip, tai aš už tave pasakysiu. Tu, trenkės per savo prikimštą ir nešvankų pilvą, pasakei: "Prisiriju pyrago kaip Martynas muilo!" Susimildamas, pulkininke, argi šitaip kalba kas apsišvietusioje draugijoje, o ypač aukštuomenėje? O kokį tu sapną sapnavai?

Falalejus. - Baltą jautį.

Foma Fomičius. - Vadinasi, nepaisant visų draudimų kiekvieną naktį sapnuoji baltą jautį. Kokios mintys, tokie ir sapnai. Argi tu negali sapnuoti ką nors dailaus, gražaus, žavaus, kokią sceną iš geros draugijos, pavyzdžiui, kad ir ponus, lošiančius kortomis, arba damas, vaikščiojančias puikiame sode?"

Falalejus. - Kad jis kur nugarmėtų, prakeiktasis! Kiekvieną naktį sapnuoju! Kiekvieną kartą iš vakaro meldžiuosi: "Sapne, nesisapnuok apie baltą jautį, sapne, nesisapnuok apie baltą jautį!" O jis, kur buvęs, kur nebuvęs, prakeiktasis, ir stovi prieš mane, didelis, su ragais, toksai storai lūpis - ū-ū-ū!

Foma Fomičius. - Aš pradedu galvoti, pulkininke, kad Falalejų, kas nors tyčia pamokė sapnuoti tokius sapnus. Aš iš jūsų norėčiau sužinoti tik viena, pulkininke, ar jūs galutinai nutarėte pražudyti tą nelaimingą idiotą, ar negalutinai?

Pulkininkas. - Kas yra? Kas atsitiko?

Foma Fomičius. - Kas, kas atsitiko? Ar jūs nežinote, kad jis kamarinskają šoko?

Pulkininkas. - Na... na tai kas?

Foma Fomičius. - Kaip na tai kas? Ir tai sakote jūs? Ar jūs žinote, kad ši daina vaizduoja vieną šlykštų mužiką, kuris, būdamas girtas, užsimojo ko nedoriausiai pasielgti?

Pulkininkas. - Bet, Foma... Juk tai tik daina, Foma...

Foma Fomičius. - Kaip tik daina! Ir jūs nepasigėdijote man prisipažinti, kad žinote tą dainą!

Pulkininkas. - Nagi, štai tu žinai, Foma, jei klausii.

Foma Fomičius. - Kaip tai! Aš žinau? Aš... aš... tai yra aš!.. Ižeidėte!

Pulkininkas. - Arbatos, arbatos, sesele! Tik saldesnės, sesele; Foma Fomičius pamiegojės mėgsta saldesnę arbatą. Juk tau saldesnės, Foma?

Foma Fomičius. - Ne jūsų arbata man dabar rūpi! Jums vis, kad tik saldžiau!

Pulkininkas. - Foma! Leisk pristatyti: mano brolėnas Sergejus Aleksandrovičius! Ką tik atvyko.

Foma Fomičius. - Aš stebiuosi, kad jūs visuomet kažkaip sistemingai mégstate pertraukinėti mane, pulkininke. - Jums apie reikalą šnekama, o jūs dievai žino apie ką... traktuojate... Sakykite, - imu jus teisėju, - ar jūs randate šiame snukyje ką gražaus? Aš turiu galvoje tikrajį grožį, kilnumą, didingumą, o ne kokią raudoną terlę?

Obnoskinas. - Ką gražaus? Man rodos, kad tai tiktai geras gabalas rostbifo - ir daugiau nieko...

Foma Fomičius. - Prieinu šiandien prie veidrodžio ir žiūriu į jį, - toli gražu nalaikau savęs gražuoliu, bet nenoromis priéjau išvadą, kad juk yra kas nors šitose pilkose akyse, kas mane skiria nuo kokio nors Falalejaus. Tai mintis, tai gyvybė, tai protas šitose akyse! Kaip jūs matote: ar šitame gyvame bifštekse gali būti nors šioks toks gabalėlis sielos, nors šioks toks jos trupinėlis? Ne! Ei tu, stuobry! Eikš arčiau, leisk tavimi pasigrožeti! Ko dabar išsižiojai? Bangini, ar ką, nori praryti? Ar tu gražus? Atsakyk: ar tu gražus?

Falalejus. - Gra-žus.

Foma Fomičius. - Girdėjote? Dar ne tokią dalyką jūs išgirsrite. Aš atejau paegzaminuoti. Yra, matote, Pavlai Semionyčiai, žmonių, kurie norėtų ištirkinti ir pražudyti ši pasigailėtiną idiotą. Gal aš per griežtai sprendžiu, klystu, bet aš kalbu iš meilės žmonijai. Jis ką tik šoko ko nepadoriausią šokį. Niekam čia tai nerūpi. Bet štai jūs pats pasiklausykite. Atsakyk: ką tu dabar darei? Atsakyk gi, atsakyk tuoju - girdi?

Falalejus. - Šo-kau...

Foma Fomičius. - Ką gi tu šokai? Kokį šokį? Sakyki gi!

Falalejus. - Kamarinskają...

Foma Fomičius. - Kamarinskają! O kas toji kamarinskaja? Kas yra kamarinskaja? Argi aš galiu ką suprasti iš tokio atsakymo? Nagi, pasakyk, išaiškink mums: kas ta tavo kamarinskaja?

Falalejus. - Kamarinskajos mu-ži-kas...

Foma Fomičius. - Mužikas! Vadinasi, nuostabus mužikas! Vadinasi, tai koks nors nuostabus mužikas, jei apie jį rašoma poemos ir kuriami šokiai? Tave klausiu: koks tas mužikas? Sakyki gi... Ar ponų, ar valdžios, ar laisvas, baudžiavinas, ekomininis? Daug yra mužikų...

Falalejus. - E-ko-no-mi-nis...

Foma Fomičius. - A, ekomininis! Girdite, Pavlai Semionyčiai? Naujas istorinis faktas: Kamarinskajos mužikas - ekomininis. Hm! Na, ką gi tasai ekomininis mužikas padarė? Už kokius žygarbius jis taip apdainuoja mas ir ... šokamas?

Obnoskinas. - Na... bet jūs... vis dėlto...

Sergejus. - Dėde, susimildamas, jeigu jūs nesutramdysite to kvailio, juk jis... Girdite, ko jisai siekia? Falalejus ką nors pameluos, tikinu jus...

Pulkininkas. - Tu, Foma, vis dėto... Leis tau štai pristatyti, Foma, savo broliena, jauną vyra, mineralogiją studijavo...

Foma Fomičius. - Aš prašau jus pulkininke, nепертраукинекіт manęs su savo mineralogija, apie kurią jūs, kiek aš žinau, nieko neišmanote, o gal ir kiti taip pat. Na, atsakyki gi, ką padarė tasai mužikas? Juk aš tau pasakiau, į burną įdėjau. Kuo nusipehlė tokios nemirtingos šlovės? Na!

Falalejus. - Gè-da sa-kyti!

Foma Fomičius. - A! Gèda sakyti! Štai šitokio atsakymo aš ir norėjau, pulkininke! Gèda sakyti, bet ne gèda daryti? Štai dorové, kurią jūs pasėjote, kuri sudygė ir kurią jūs dabar... laistote. Eik dabar į virtuve, Falalejau. Nieko tau nedarysiu, bet dar šiandien, dar šiandien tu būsi smarkiai ir skaudžiai nubaustas.

Obnoskinas. - Na, jau jūs, atrodo, per griežtai...

Pulkininkas. - Taigi, taigi, taigi...

Foma Fomičius. - Aš stebiuosi, Pavlai Semionyčiai, ką gi veikia, kai darosi šitoki dalykai, visi tie šių dienų literatai, poetai, mokslininkai, mąstytojai? Kaip jie neatkreipia dėmesio į tai, kokias dainas dainuoja rusų liaudis ir pagal kurias dainas šoka rusų liaudis? Ką gi ligi šiol veikė visi tie

Puškinai, Lermontovai, Borozdnos? Stebiuosi! Liaudis šoka kamarinskają, šitą girtuoklystęs apoteozę, o jie apdainuoja kažkokias neužmirštuoles! Kodėl gi jie neparašo žmonėms doresnių dainų. Aš pažstu Rusiją, o Rusija pažista mane, todėl taip ir sakau. Tegu pavaizduoja tą mužiką, gal prislėgtą šeimos ir žilo plauko, tvankioje troboje, gal dar alkana, bet patenkintą ne niurnantį, bet laiminantį savo neturtą ir abejingą turtuolio auksui. O dabar ką gi mes matome? Vieni apie neužmirštuoles šneka, o kiti, iššokę iš smuklės, bėga gatvėmis susidrąskę, susibuvę! Na, kas gi čia, sakykite, poetiško? Kuo grožėtis? Kur protas? Kur gracija? Kur dorovė? Neišmanau!

Larionyčius. - Šimtą rublių turėčiau tau duoti, Foma Fomičiau, už tokius žodžius!

Obnoskinas. - Na, taip... tai jūs gražiai pavaizdavote...

Pulkininkas. - Taigi, taigi, taigi! Kokia tema užsimezgė! Visapusiškas pokalbis, kad jį kur velniai! Foma Fomičiau, štai mano brolėnas. Jis taip pat literatūrą studijavo, - leiskite pristatyti.

Sergejus. - Dė dievo meilės, nebepristatinėkite manęs daugiau. Aš jus rimtai prašau.

Foma Fomičius. - Ivanai Ivanyčiau! Štai dabar mes kalbėjome: kokios jūs esate nuomonės?

Mizinčikovas. - Aš? Ar jūs mane klausiate?

Foma Fomičius. - Taip, jus. Aš jus klausiu todėl, kad branginu tikrai protingų žmonių nuomonę.

Mizinčikovas. - Jeigu jūs norite žinoti mano nuomonę, tai aš... aš su jumis sutinku...

Foma Fomičius. - Jūs vis su manim sutinkate! Net koktu darosi. Atvirai jums pasakysiu, Pavlai Semionyčiau, jei aš ir gerbiu už ką nemirtingajį Karamaziną, tai tik ne už istoriją, o kaip tik už tai, kad jis paraše "Frolą Siliną": tai didis epas! Didgingiausias epas!

Pulkininkas. - Taigi, taigi, taigi! Atsimenu, skaičiau; dar išpirko dvi mergeles, o paskiau žiūréjo į dangų ir verkė. Kilnus bruožas.

Obnoskina. - Bet ir dabar įdomiai rašoma. Pavyzdžiu "Briuselio paslapstys".

Foma Fomičius. - Nepasakysiu, neseniai skaičiau vieną iš poemų... O jei norite, iš naujujų man labiausiai patinka "Perepisčikas" - mikli plunksna!

Obnoskina. - "Perepisčikas"? Tai tasai, kur į žurnalą laiškus rašo? Vaje, kaip tai nuostabu! Koksai žodžių žaismas!

Foma Fomičius. - Taigi kad žodžių žaismas. Jis, taip sakant, plunksna žaidžia. Nepaprastai mikli plunksna.

Obnoskinas. - Taip, bet jis pedantas.

Foma Fomičius. - Pedantas, pedantas - nesiginčiju; bet malonus pedantas, gracingas pedantas! Zaunius - sutinku, bet malonus zaunius, gracingas zaunius!

Pulkininkas. - Netgi kažkoks melodingas stilius!

Foma Fomičius. - Pulkininke, ar negalima jus paprašyti - žinoma, su visu įmanomu delikatumu - netrukdyti ir leisti mums ramiai baigti pokalbi. Jūs negalite reikšti savo nuomonės mūsų pokalbyje, negalite! Tad netrukdykite mūsų malonaus literatūrinio pašnekesio. Ūkininkaukite sau, gerkit arbata, bet... literatūrą palikite ramybėje. Jinai dėl to nenukentės - užtikrinu jus!

Pulkininkas. - Bet juk pats, Foma, sakei, kad melodingas...

Foma Fomičius. - Taip. Bet aš pasakiau, išmanydamas reikala, aš pasakiau kur reikiant, o jus?

Larionyčius. - Taip, mes taip protingai kalbėjomės.

Pulkininkas. - Na, vadinasi, vėl pamelavau!

Foma Fomičius. - Gerai, kad bent prisipažįstate.

Pulkininkas. - Tiesą, tiesą sakai, Foma. Tu teisybę į akis rėži, Foma, dėkui. Reikia pirma išmanyti, o jau paskiau apie tai samprotauti. Prisipažistu kaltas! Aš jau ne kartą esu šitokioje padėtyje buvęs. Ne, Foma, iš tikro! Prajuokinsiu aš jus visus, papasakosiu, kaip vieną kartą susikirtau... Isivaizduok, Sergejau, mes stovėjome Krasnogorske...

Foma Fomičius. - Leiskite jus paklausti, pulkininke: ar ilgai jūs pasakosite savają istoriją?

Pulkininkas. - Ak Foma, juk tai be galio nuostabi istorija; stačiai galima sprogti iš juoko.

Obnoskinas. - Aš visuomet su malonumu klausausi jūsų šitokio pobūdžio istoriją.

Foma Fomičius. - Nieko nepadarysi, reikia klausytis.

Pulkininkas. - Nagi, dievaži, bus gražu, Foma. Mes stovėjome Krosnogorske. Ką tik atžygiavome, tą pat vakarą einu į spektaklį. Labai puiki aktorė buvo Kuropatkina; paskiau su štabo rotmistro Zverkovu, nebaigusi pjesės vaidinti, pabėgo: taip uždangą ir nuleido... Tikras galvijas buvo tasai Zverkovas, ir išgerti, ir pakortuoti mėgdavo, ir nepasakysiu, kad būtų girtuoklis, o šiaip sau pasirengęs su draugais valandėlę praleisti. Bet kai jau ima kaip reikiant gerti, tai jau viską užmiršta: kur gyvena, kurioje valstybėje, kuo jis vardu - žodžiu, absoliučiai viską; bet iš esmės tai ko puikiausias vyrukas... Na, sėdžiu aš teatre. Pertraukos metu atsistoju ir susiduriu su senu draugu Kornouchovu... Žodis po žodžio - įsikalbėjome. O šalimais ložėje trys damos sėdi; toji, kur kairėje pusėje, negraži baisiausiai, kokių pasaulis néra matės... Na, štai aš kaip kvailas ir lept Kornouchovui:" "Sakyk, brolau, ar nežinai, kas per viena toji baidyklę?" - "Kuri?" - "Ogi šitoji." - "Nagi, tai mano pusseserė." - Tfu, nelabasis! Spręskit, kaip aš pasijutau! Norėdamas atsitaisyti, sakau: "Ne, ne šita. Na, ir akys tavo! Štai toji, kur anoje puseje sėdi: kas jinai?" - "Tai mano sesuo." Tfu, po velnių! O jo sesuo, kaip tyčia, tikra rožytė, baisiai daili; kaip cherubiniukas. "Ne - rėkiu, o pats nežinau, kur ir bedingti, - ne toji " - "Šita, kur viduryje?" - "Taip, viduryje." - "Nagi, brolau, mano žmona..." Tarp mūsų šnekant: saldainiukas, o ne dama! "Na, sakau, ar tu esi matės kada nors kvaili? Tai štai jis, priešais tave! Cha-cha-cha-cha!

Foma Fomičius. - Ar jūs baigėte?

Pulkininkas. - Baigiau, Foma.

Foma Fomičius. - Ir džiaugėtės?

Pulkininkas. - Kaip tai džiaugiuosi, Foma?

Foma Fomičius. - Ar jums dabar lengviau? Ar jūs patenkintas, kad sutrukdyte malonų literatūrinį draugų pašnekesį, juos pertraukdamas ir tuo patenkindamas savo menkutę savimeilę?

Pulkininkas. - Na, ką tu, Foma! Juk aš jus pačius norėjau pralinksinti. O tu...

Foma Fomičius. - Pralinksinti? Bet jūs sugebate melancholijos įvaryti, o ne pralinksinti. Pralinksinti! Bet ar jūs žinote, kad jūsų istorija buvo beveik nedorovinga? Jūs ką tik be galio grubiai pareiškėte, kad juokėtės iš nekaltybės, iš kilnios bajorės tik dėl to, kad ji neturėjo garbės jums patikti. Jūsų valia, pulkininke, jūs galite susirasti palaižų, pataikūnų, draugų, mokslinčių, korovkinų, bet Foma Opiskinas niekada nebus nei jūsų pataikūnas, nei palaiža, nei šunuodegis!

Pulkininkas. - Et Foma! Tu manęs nesupratai, Foma!

Foma Fomičius. - Ne, pulkininke, aš jus jau seniai perpratau, kas jūs per paukštis, aš jus kiaurai pažįstu. Jus graužia nepasotinama savimeilė; jūs pretenduojate į nepasiekiamą proto sąmojį.

Pulkininkas. - Ką tu, Foma, bijok dievo! Bent žmonių pasigėdytumei!..

Foma Fomičius. - Jūs perdaug išdidžiai su manim elgiatės, pulkininke. Mane gali palaikyti jūsų vergu, kampininku. Jums malonu mane žeminti prieš nepažįstamuosius, kai aš esu jums lygus - ar girdite? Lygus visais atžvilgiais. Gal būt, net aš jums darau paslaugą, gyvendamas pas jus, bet ne jūs man. Jūs esate fenomenaliai pavydus! Jūs, pavyzdžiu, matote, kad žmogus paprastame, draugiškame pokalbyje netyčiomis parodė savo žinias, apskaitymą, skonį, tai štai jumis jau ir pikta, jūs jau ir nerimstate: "Nagi, ir aš parodysi savo išsimokslinimą ir skonį!" O koks tas jūsų, atsiprašant, skonis? Jūs apie grožį išmanote tiek, kiek kiaulė apie debesį!

Pulkininkas. - Et Foma!..

Foma Fomičius. - Taigi, mat, "et Foma". Matyt, teisybė ne pūkų patalėliai. Na, gerai; apie tai mes dar vėliau pasikalbėsime, o dabar noriu ir aš jus palinksinti spektakliu, Pavlai Semionyčiau. - Ei tu, varna, eik šen! Na, prancūze, musu šematon, - negali pakęsti, kai jam sako: musu šematon, - ar moki pamoką?

Gavrla. - Iškaliau.

Foma Fomičius. - Ar parle-vu-franse?

Gavrila. - Vuj, musje, že-le-parl-en-pe...

Foma Fomičius. - Ką? Ką tu pasakei? Burnot įsimanei?

Gavrila. - Ne, Foma Fomičiau, mano žodžiai ne burnojimas, ir man, baudžiauninkui, nedera prieš tave, gimusį ponu, piktžodžiauti. Tačiau kiekvienas žmogus sutvertas pagal dievo paveikslą, pagal jo paveikslą ir panašumą. O aš, pone, Foma Fomičiau, nors ir esu baudžiauninkas, bet tokios gėdos, kaip dabar, kaip gyvas nesu turėjės!

Pulkininkas. - Na, liaukis, liaukis! Gavrila! Nėra ko daug kalbėti; liaukis!

Foma Fomičius. - Nieko, nieko, tegu pakalba, juk tai vis jūsų darbo vaisiai...

Gavrila. - Viską pasakysiu, nieko nenuslėpsiu! Rankas suriš, bet liežuvio nepririš! Kad ir koks aš, Foma Fomičiau, niekingas tavo akyse žmogus esu, vienu žodžiu - vergas, bet ir man skaudu! Aš turiu tau patarnauti ir tavęs klausyti. Bet kam gi senatvėje verti mane užjūriškai loti! Aš juk dabar į tarnų kambarį nė kojos negaliu įkelti: "Prancūzas tu, sako, prancūzas!" Ne, gerbiamasis pone, Foma Fomičiau, ne vienas aš, kvailys, bet jau ir geri žmonės pradėjo vienu balsu kalbėti, kad jūs baisus pikčiurna pasidarėte, o mūsų ponas prieš jus vis tiek kaip mažas vaikas; kad jūs nors kilimo iš jenerolo sūnus ir gal pačiam nedaug beliko į jenerolus įsitarnauti, tačiau toks piktas, kaip tikras furijus.

Foma Fomičius. - Kaip! Jis išdrīso mane plūsti, - mane! Juk tai maištas!

Generoliénė. - Supančiokite, supančiokite ji! Tučtuojau išsiūsk ji į miestą ir į kariuomenę atiduok, Jegoruška! Kitaip tu negausi mano palaiminimo. Tučtuojau uždék jam pančius ir į kariuomenę atiduok!

Foma Fomičius. - Kaip, vergas! Chaldėjus! Chamas! Išdrīso mane plūsti! Jisai, jisai, mano batų šluostiklis! Jis išdrīso mane furija išvadinti?

Sergejus. - Prisipažistu, kad šiuo atveju aš visiškai sutinku su Gavrilos nuomone.

Foma Fomičius. - Nagi, čia dar kas? O kas tu toksai?

Pulkininkas. - Foma Fomičiau... tatai Serioža, mano brolėnas...

Foma Fomičius. - Mokslinčius! Tai tat jisai, mokslininkas! Liberte-egalite-fraternite! Žurnal dedeba! Ne, brol, nieko nebus! Saksonijoje nebuval! Čia ne Peterburgas, neapgausi! Ir spiaut man į tave de-deba! Tau de-deba, o mums: "Ne, brol, per menka tavo galva!" Mokslininkas! Kiek tu žinai - aš septyneria tiek užmiršau! Štai koks tu mokslininkas!

Sergejus. - Bet jisai girtas.

Foma Fomičius. - Kas? Ar aš?

Sergejus. - Taip, jūs!

Foma Fomičius. - Girtas?

Sergejus. - Girtas.

Larionyčius. - Apie jėzuituką jūs pirma žadėjote papasakoti.

Sergejus. - Ką?

Larionyčius. - Apie jėzuituką jūs pirma žadėjote papasakoti... anekdoteli...

4 paveikslas

lubiai, kaip kylę vokiški gerasių asmenų.
Nastia. - Aš jūsų ieškau.

Sergejus. - O aš jūsų. Dėl dievo meilės, patarkite man ką nors! Kur dabar nuéjo dėdė? Ar man galima ten eiti?

Nastia. - Ne, geriau neikit. Aš pati pabėgau nuo jų.

Sergejus. - Bet kur jie?

Nastia. - O kas juos žino? Gal vėl į daržą nubėgo. *su Jorimais*

Sergejus. - I kokį daržą?

Nastia. - Nagi, Foma Fomičius pereitą savaitę ēmė šaukti, kad nenoris
 liktis namuose, ir staiga nubėgo į daržą, paėmė iš palapinės kastuvą ir ēmė
 lysves kasti. Mes visi nustebome: ar tik nepamišo? "Tai, sako, kad vėliau
 neprikaišiotumė man, jog aš veltui duoną valgau, kasiu žemę ir tą savo
 duoną, kurią čia valgiau, užsidirbsiu, o paskui ir išeisiu. Štai ligi ko mane
 privarēt!" O čia visi verkia ir kone klaupiasi prieš jį, kastuvą nori iš jo
 atimti; o jis kasa ir kasa; tiktai visas ropes išskasinėjo. Kartą jam gerai
 pasibaigė, tai gal ir dabar tą patį doro. Iš jo galima tikėtis.

Sergejus. - Sakykite, ar aš bepročių namuose?

Nastia. - Visiškai ne bepročių namuose. *(nėčiai, palūkėti nužiūti)*

Sergejus. - Jūs atleiskite man, aš dabar esu labai susinervinės.
 Prisipažistu... tai yra norėjau pasakyti... jūs žinote dėdės sumanymą? Jis
 liepė man prašyti jus rankos...

Nastia. - O, kokia nesąmonė! Nekalbékite šito, susimildamas! *(prasidėti)*

Sergejus. - Kaip tai nesąmonė? Bet juk jis man rašė.

Nastia. - Tai jis vis dėlto jums rašė? Oi, koksai! Kaipgi jis prižadėjo, kad
 nerašysiąs! Kokia nesąmonė! Viešpatie, kokia tai nesąmonė!

Sergejus. - Atleiskite man...

Nastia. - Ak, dėl dievo m~~č~~ il~~es~~, neatsiprašinékite! Tikėkit, kad man ir taip
 jau sunku apie tai klausytis, o dabar supraskit: aš ir pati norėjau jus
 užkalbinti, ką nors sužinoti... Ak, kaip nemalonu! Tai jis vis dėlto jums
 parašė? Štai šito aš labiausiai ir bijojau! Dieve mano, koks tai žmogus! O
 jūs patikėjote ir galvotrūkčiais čia atlékete? Baisiai čia reikėjo! *(epuodė)*

Sergejus. - Prisipažistu, aš nesitikéjau... toks posūkis... aš, atvirkščiai,
 maniau...

Nastia. - Bet, jūs susimildamas, nepykite ant manęs, neįsižeidinékite; ir
 taip jau daug visokių bédų! *(pratyti išpirkuo)*

Sergejus. - Ak, susimildama, nelaikykite manęs kvailiu! Aš pats suprantu,
 koks aš jums dabar atrodau kvailas. Nesijuokite, susimildama, iš manęs!
 Aš nežinau, ką kalbu... O tai vis dėl to, kad man tie prakeikti dvidešimt
 dveji metai!

Nastia. - O, dieve mano! Na tai kas? *nes išlaikydama neįžinibus*

Sergejus. - Kaip tai kas? Nagi, kam dvidešimt dveji metai, tam ant kaktos tatai parašyta, kaip pavyzdžiui, man; kai aš pirma į vidurį kambario iššokau arba kai dabar prieš jus... Prakeikčiausias amžius!

Nastia. - Oi, ne, ne! Aš esu tikra, kad jūs ir geras, ir meilus, ir protingas, ir tai aš iš tiesų nuoširdžiai sakau! Tačiau... jūs tik labai didelis savimyla. Nuo to dar galima pasigydyti.

Sergejus. - Man rodosi, aš esu savimyla tiek, kiek reikia.

Nastia. - Na, ne. O pirma, kai jūs sutrikote - dėl ko gi? Dėl to, kad įeidiamas suklupote... Kokią teisę jūs turėjote išstatyti pajuokai savo gerajį, savo kilnujį dėdę, kuris jums yra tiek daug gero padarės? Kodėl jūs norėjote suversti jam tai, kas buvo juokinga, kai tuo tarpu pats buvote juokingas? Negražu, gėda! Tai nedaro jums garbės, ir, prisipažįstu, jūs buvote man tą valandėlę labai biaurus, - štai jums!

Sergejus. - Jūs tai pastebėjote - ir aš jau esu nubaustas! Barkit mane, juokitės iš manės, bet paklausykite: gal jūs galiausiai pakeisite savo nuomonę - jūs mane dar taip mažai pažįstate, jog paskui, kai daugiau pažinsite, tuomet... gal būt...

Nastia. - Dėl dievo meilės, meskit tą kalbą! *nė baubrandame*

Sergejus. - Gerai, gerai, meskim! Bet... kur aš galēsiu jus matyti?

Nastia. - Kaip kur matyti?

Sergejus. - Dėl dievo meilės, paskirkite man pasimatymą, nors ir šiandien pat. Žinote, tenai, prie tvenkinio, yra altana. Aš juk atsimenu, žinau kelią. Aš juk čia gyvenau mažas.

Nastia. - Pasimatymą! Bet kam tat? Juk mes ir taip jau dabar šnekamės.

Sergejus. - Bet aš dabar dar nieko nežinau, Nastasja Jevgrafovna. Aš pirmiau viską iš dėdės sužinosiu. Juk jisai pagaliau turi man viską papasakoti, ir tuomet aš, gal būt, pasakysiu jums ką nors labai svarbaus...

Nastia. - Ne, ne! Nereikia, nereikia! Baikim viską iškart dabar, kad paskiau nė minėt to neberekėtų! O į tą altaną ir nevaikščiokite veltui: užtikrinu jus, aš neateisiu, ir išmeskite iš galvos, susimildamas, visus tuos niekus - aš jus rimtai prašau...

Sergejus. - Ir kam jis mane tada iškvietė?.. Nastasja Jevgrafovna, leiskite dar vieno dalyko paklausti. Pasakykite - ir tatai liks manyje - pasakykite atvirai: ar dėdė jus įsimylėjės, ar ne?

Nastia. - Ak! Išmeskite, susimildamas, tas nesąmones iš galvos, kad jų nė kvapo neliktų! Ir jūs toks pat! Jei būtų įsimylėjės, nenorėtų manęs už jūsų leisti. Ir iš ko, iš ko jūs tai sprendžiate? Nejau jūs nesuprantate, dėl ko tai darosi? Dėl manęs tai darosi, nes jie tą pat kalba, ką ir jūs, tas pačias nesąmones; taip pat įtaria, kad jis yra mane įsimylėjės. O kadangi aš esu beturtė, menka, kadangi mane supurvinti labai lengva, o jie nori jį apvesdinti su kita, tai štai ir reikalauja, kad jis mane išvarytų namo, pas tėvą, kad būtų saugiau. O kai jam apie tai užsimenama, jis tuoju pat ima pykti; net Fomą Fomičių, rodos, pasiryžęs sudraskyti. Štai dėl to jie dabar ir rėkauja; aš jau nujaučiu, kad dėl to.

Sergejus. - Tai viskas tiesa! Tai, vadinasi, jis būtinai ves tą Tatjaną?

Nastia. - Kokią Tatjaną?

Sergejus. - Nagi, tą kvaišą.

Nastia. - Visiškai ne kvaiša. Ji gera. Jūs neturite teisės taip kalbėti! Ji labai taurios širdies, tauresnės, negu daugelio kitų. Ji nekalta dėl to, kad yra nelaiminga.

Sergejus. - Atleiskite. Kodėl, sakykit, jie taip gražiai priima jūsų tėvą?

Nastia. - O argi jūs nematote, ką dėl manęs daro tévas? Jis juokdariu prieš juos dedasi! Jis priimamas kaip tik dėl to, kad spėjo Fomai Fomičiui įsigerinti. O kadangi Foma Fomičius pats yra būvęs juokdariu, tai štai jam ir smagu, kad dabar ir jis turi juokdarių. Kaip jūs manote? Dėl ko tévas taip daro? Jis dėl manęs tai daro, dėl manęs vienos. Jis ir atvažiavo manęs pasiimti ir prireikus net rytoj pat, nes kitaip jau nebegalima: jie mane nori suësti, ir aš tikrai žinau, kad jie ten dabar dėl manęs rėkauja. Jie sudraskys jį dėl manęs, jį pražudys! Ojisai man kaip tévas - girdite, netgi daugiau, nei mano tikras tévas! Aš nenoriu laukti. Aš žinau daugiau, negu kiti. Rytoj pat, rytoj pat išvažiuosiu! Kas žino: gal dėl to jie nors trūmpą laiką atidės,

ir jo vestuves su Tatjana Ivanovna... Štai aš dabar jums viską papasakoju. Jūs ir jam tai pasakykite, nes dabar aš su juo ir kalbèti nagaliu: mudu seka, o ypač toji Perepelicina. Pasakykit, kad jisai manimi nesirūpintų, kad aš geriau sausą duoną valgysiu ir tévo trobeléje gyvensiu, negu būsiu jo čionykščių kančių priežastis. Aš esu neturtinga ir turiu gyventi kaip beturtė. Sudiev!

Gavrila. - Teikîtës eiti pas dédę!

Sergejus. - Pas dédę? O kur jisai? Kas jam dabar darosi?

Gavrila. - Arbatos kambaryje. Ten pat, kur neseniai teikétës arbatą gerti.

Sergejus. - Kas su juo?

Gavrila. - Vienas. Laukia.

Sergejus. - Ko? Manęs?

Gavrila. - Nusiuntë Fomą Fomičių pakviesti. Pasibaigë mūsų gerosios dienelës!

Sergejus. - Foma Fomičių?

5 paveikslas

Pulkininkas. - Drauguži mano! Viskas baigta, viskas nusprësta!

Sergejus. - Bet kas gi atsitiko, dède?

Pulkininkas. - Aš skiriuosи su Foma.

Sergejus. - Dède! Nieko geresnio jūs negaléjote sugalvoti! Ir jeigu aš nors kiek galiu padéti jūsų sprendimą igyvendinti, tai... naudokîtës manimi per amžių amžius.

Pulkininkas. - Dékui tau, broleli, dékui! Bet dabar jau viskas nusprësta. Laukiu Fomos; aš jau nusiunčiau jo pašaukti. Arba jis, arba aš! Mes turime išsiskirti. Kam tau tas prancūziškas sąsiuvinis? Mesk jį! Sudegink, sumindžiok, sudraskyk! Aš tavo ponas, ir aš tau įsakau nesimokyti

prancūzų kalbos! Tu negali, tu neišdrīsi manęs neklausyti, nes aš tavo ponas, bet ne Foma Fomičius!..

Gavrila. - Ačiū tau viešpatie!

Pulkininkas. - Drauguži mano! Jie reikalauja iš manęs neįmanomo dalyko!

Sergejus. - Aš jau viską žinau, dėde! Aš spėju... Aš ką tik kalbėjausi su Nastasia Jevgrafovna.

Pulkininkas. - O kur Foma Fomičius? - Vesk jį! Temk jį! Čionai jį! Jėga jį atvilk! - Vis dėlto tu neplėšyk sasiuvinio. Palauk ir neišeik iš čia: gal tu dar būsi reikalingas. - Drauguži, aš dabar, rodosi, jau per daug émiau šaukti. Viską reikia daryti oriai, drąsiai, tačiau be riksmo, be įzeidinėjimo. Kaip tik taip. Žinai ką, Serioža: ar nebūtų geriau, jei tu iš čia išeitum? Tau vis tiek pat. Aš tau paskiau viską pats papasakosiu, - a? Kaip tu manai? Būk toks geras, padaryk tai dėl manęs. Bet, žinai, drauguži mano, aš gailiuosi, kad tave pasišaukiau: Fomai gal bus labai sunku, kai ir tu čia būsi, taip sakant, jo pažeminimo liudytojas. Aš, mat, noriu paprašyti išvažiuoti iš čia tauriu būdu, be jokio pažeminimo. Bet juk aš taip tik sakau, kad be pažeminimo. Serioža, prašau tave išeiti! Aš tau viską paskiau papasakosiu. Išeik, dėl dievo meilės, išeik!

Foma Fomičius. - Ar mano ausys girdėjo tokį grasinimą, pulkininke? Ar taip man buvo pasakyta?

Pulkininkas. - Tavo, tavo, Foma, nurimk. Sėsk, pasikalbēsim rimtai, draugiškai, broliškai. Tad sėskis, Foma. Tu suprasi mane, Foma, tu ne mažas vaikas; aš irgi ne mažas - žodžiu, mudu abu pagyvenę... Hm! Matai, Foma, mudu kai kur nesutariame... taip, kaip tik kai kur, ir todėl, Foma, ar ne geriau, brolau, išsiskirti? Štai penkiolika tūkstančių rublių sidabru: tatai viskas, brolau, ką aš turiu, paskutinius trupinius sugrandžiau, saviškius apiplėšiau. Imk drąsiai! Aš turiu tave aprūpinti, tai mano pareiga! Rytoj arba poryt... arba kada tau bus geriau... išsiskirsim. Tu vyk į mūsų miestelį, Foma, tenai už cerkvės yra namukas su žaliomis langinėmis, labai dailus popo našlės namukas, tarytum tik tau ir pastatytas. Jinai parduos. Aš tau jį nupirksiu, neskaitant šitų pinigų. Isikurk tenai, šalia mūsų. Studijuok literatūrą, mokslus: įgysi garbę... Pas mus atvažiuosi per šventes pasisvečiuoti - ir mes gyvensime kaip rojų!

Foma Fomičius. - Pinigai! Kurgi jie, kur tie pinigai? Duokite juos, duokite šen greičiau!

Pulkininkas. - Štai jie, Foma - paskutiniai trupiniai, lygiai penkiolika, visi, kiek turėjau. Štai!

Foma Fomičius. - Gavrila! Pasiimk sau tuos pinigus. Jie, seni, gali tau praversti. Bet ne! Ne! Pirmiau duok juos, tuos pinigus, man, Gavrila! Duok man juos! Duok man juos! Man, man siūlo pinigus! Mane nori papirkti, kad aš išeiciau iš šių namų! Ar aš tai girdėjau? Ar aš susilaukiau tokios paskučiausios nešlovės? Štai, štai jie, jūsų milijonai! Žiūrėkite: štai, štai, štai ir štai! Štai kaip Foma Opiskinas elgiasi, jeigu jūs ligi šiol to nežinojote, pulkininke!

Pulkininkas. - Foma, atleisk man! Aš esu niekšas prieš tave, Foma! Bet, Foma, dėl vieno dalyko tu apsirikai: aš tavęs visai nenorėjau papirkti, nemokėjau tau, kad tu išeitum iš namų, bet tik norėjau, kad ir tu turētum pinigų, kad tau nieko nestigtų, kai iš manęs išeisi. Prisiekiu tau! Atsiklaupės, ant kelių parpuolęs esu pasirengęs prašyti, kad atleistum man, Foma, ir jeigu nori, tuoju atsiklaupsiu prieš tave... jeigu tik nori...

Foma Fomičius. - Nereikia man jūsų atsiklaupimo, pulkininke!..

Pulkininkas. - Bet, dieve mano! Foma, pagalvok: juk aš buvau įsikarščiavęs, nustebintas, nesižinojau ką daras...

Foma Fomičius. - Rytoj pat ant šitų namų slenksčio aš nukratysi dulkes nuo savo padų.

Pulkininkas. - Ne, Foma, tu neišeisi, užtikrinu tave! Tu neišeisi, arba aš eisiu paskui tave į pasaulio kraštą, ir eisiu paskui tave, kol tu man atleisi... Prisiekiu, Foma, aš taip padarysiu!

Foma Fomičius. - Ar jūs suprantate, kad dabar viena minute jūs užnuodijote visus tuos trupinėlius, kuriuos aš suvalgiau jūsų namuose? Jūs dabar man įrodėte, kad aš jūsų namuose gyvenau kaip vergas, kaip liokajus, kaip jūsų lakuotų batų šluostiklis! O tuo tarpu aš, turėdamas tyra širdį, ligi šiol maniau, kad gyvenu jūsų namuose kaip bičiulis ir kaip brolis! Ar ne jūs pats, argi ne jūs pats savo gyvatiškomis kalbomis tūkstantį kartų mane įtikinėjote jaučiąs tą brolystę? Kam gi jūs paslaptingai raizgėte man tuos žabangus, į kuriuos aš kaip kvailys patekau? Kam gi jūs patamsėse kasėte man tą vilkduobę, į kurią dabar jūs pats mane ištūmėte? Kodėl gi jūs manęs nenudobėte anksčiau iškart vienu šito vėzdo smūgiu? Kodėl jūs iš pat pradžios nenusukote man galvos kaip kokiam gaidžiui už tai... na, pavyzdžiui, nors vien tik už tai, kad jis kiaušinių nededa? Taip, tiktai taip!

Aš darau tą palyginimą, pulkininke, nors jisai yra paimitas ir iš provincijos buities ir primena trivialų šių laikų literatūros toną. Argi kas moka bičiuliui ar broliui pinigais - ir “Še, girdi, mano mylimasai brolau, aš tau skolingas: tu net mano gyvybę išgelbėjai: še tau keletas Judo sidabrinių, bet tiktais nešdinkis man iš akių!” Jūs manėte, kad aš trokštū jūsų aukso, kai aš gyvenau vien gražiaus jausmais kurti jūsų gerovę. O, kaip jūs sutrempėte mano širdį! Seniai, seniai, pulkininke, aš visa tai numaciau - štai kodėl aš jau labai seniai dūstu nuo jūsų duonos, springstu jūsų duona! Ne, pulkininke! Gyvenkite vienas, būkite laimingas vienas ir leiskite Fomai eiti savo liūdnui keliu, su krepšiu ant pečių.

Pulkininkas. - Ne, Foma, ne! Taip nebus, taip negali būti!

Foma Fomičius. - Taip, pulkininke, taip! Išbarstykite savo milijonus, nuklokit man visą kelią, visą vieškelį ligi pat Maskvos banknotais - ir aš išdidžiai, su panieka žengsiu per jūsų pinigus; ta pati koja, pulkininke, tuos banknotus sutryps, į purvus sumindžios, sumaiqys, ir Foma Opiskinas bus sotus vien savo sielos kilnumu!

Pulkininkas. - Atkeisk, atleisk, Foma! Užmiršk!..

Foma Fomičius. - Ir tai tas pats žmogus, tas pats žmogus, dėl kurio aš tiek naktų nemiegojau! Kiek kartų, būdavo, savo nemigo naktimis aš atsikeldavau iš lovos, užsidegu žvakę ir sakau: “Dabar jis miega ramiai, pasitikėdamas tavimi. Nemiegok tad tu, Foma, budėk už jį; gal dar ką sumanysi šito žmogaus gerovei.” Žinoma, kaip krikščionis aš jums atleidžiu ir net jus myliu, bet kaip žmogus, ir žmogus kilnus, aš jus nenoromis niekiniu. Aš turiu doros vardan niekinti, tai mano pareiga, ne, kartoju tai jums, jūs užsitrukėte sau gėdą, o aš pasielgiau kaip kilniausias žmogus. Na, kas iš jūsiškių šitaip pasielgtų? Kas iš jų atsisakyti tokios daugybės pinigų, kurių tačiau atsisakė elgeta, visų niekinamas Foma, vien mylėdamas didybę? Na, pulkininke, norėdamas man prilygti, jūs turite nuveikti visą eilę žygdarbių. O kokiam žygdarbiui jūs tinkate, jei negalite net pasakyti man jūs kaip sau lygiam, o sakote tu, kaip tarnui?.. Jūs, kuris negalėjote arba, geriau pasakius, nenorėjote išpildyti mažiausio, menkiausio prašymo, kai aš jus prašiau pasakyti man kaip generolui “jūsų prakilnybe”... Atsakydamas pasakyti man “jūsų prakilnybe”, jūs padarėte man gėdą, nuplėše man garbę!

Pulkininkas. - Ne, Foma, ne! Tikinu tave, kad čia ne taip. Tu esi mokytas, tu ne tiktais Foma... aš gerbiau...

Foma Fomičius. - Gerbiate! Gerai! Tai pasakykite man, jei gerbiate, kaip jūsų manymu: ar vertas aš, ar ne, generolo titulo? Atsakykite ryžtingai ir nieko nelaukdamas: ar vertas, ar ne? Aš noriu pamatyti jūsų protą, jūsų išsilavinimą.

Pulkininkas. - Už dorumą, už nesavanaudiškumą, už protą, už begalinį sielos taurumą - vertas!

Foma Fomičius. - O jeigu vertas, tai kodėl gi jūs nepasakote man "jūsų prakilnybe"?

Pulkininkas. - Foma, aš gal pasakysiu...

Foma Fomičius. - O aš reikalauju! O aš dabar reikalauju, pulkininke, noriu ir reikalauju! Aš matau, kaip jums tai sunku, todėl ir reikalauju. Toji jūsų auka bus pirmasis jūsų žingsnis į žygdarbius, nes, prašau to neužmiršti, jūs turit atliliki daug žygdarbių, jei norit man prilygti; jūs turite nugalėti pats save, ir tik tuomet aš patikésiu jūsų nuoširdumu...

Pulkininkas. - Rytoj pasakysiu tau, Foma, "jūsų prakilnybe"!

Foma Fomičius. - Ne, ne rytoj, pulkininke, rytoj savaime. Aš reikalauju, kad jūs dabar, tučtuojau, pasakytmėte man "jūsų prakilnybe".

Pulkininkas. - Gerai, Foma, aš pasirengęs... Tiktai kaipgi čia dabar tuoju, Foma?..

Foma Fomičius. - Kodėl gi ne tuoju? O gal jums gėda? Tokiu atveju man skaudu, jeigu jums gėda.

Pulkininkas. - Ne, tegu jau, Foma, aš pasirengęs... aš netgi didžiuojuosi... Tiktai kaipgi čia, Foma, nei iš šio, nei iš to: "sveikas, jūsų prakilnybe"? Juk taip negalima...

Foma Fomičius. - Ne, ne "sveikas, jūsų prakilnybe", tai jau užgaulus tonas, tai panašu į juoką, į farsą. Aš neleisiu, kad iš manęs kas taip juoktusi. Atsikvoškite, tučtuojau atsikvoškite, pulkininke! Pakeiskite savo toną!

Pulkininkas. - Bet ar tu nejuokauji, Foma?

Foma Fomičius. - Visų pirma, aš ne tu, Jegorai Iljičiau, bet jūs - nepamirškite to; ir ne Foma, bet Foma Fomičius.

Pulkininkas. - Nagi, dievaži, Foma Fomičiau, aš džiaugiuosi! Aš iš visos širdies džiaugiuosi... Tiktai ką gi aš pasakysiu?

Foma Fomičius. - Jūs nežinote, ką pridėti prie žodžių "jūsų prakilnybe" - tai suprantama. Seniai reikėjo prisipažinti! Jūs ne rašytojas. Na, aš jums padësiu, jei jūs ne rašytojas. Sakykite paskui mane: "jūsų prakilnybe!.."

Pulkininkas. - Na, "jūsų prakilnybe".

Foma Fomičius. - Ne: "na, jūsų prakilnybe", bet tiesiai: "jūsų prakilnybe"! Sakau jums, pulkininke, pakeiskite savo toną! Taip pat tikiuosi, kad jūs neįsižeisite, jei aš jums pasiūlysiu kiek linktelėti galvą ir kartu palenkti į priekį liemenę. Su generolais kalbama, palenkiant į priekį liemenę, tuo būdu išreiškiamas pagarbumas ir pasirengimas, taip sakant, lėkti, kur jis įsakys. Man pačiam teko būti generolų draugijoje, ir aš visa tai žinau... Nagi "jūsų prakilnybe".

Pulkininkas. - Jūsų prakilnybe...

Foma Fomičius. - Kaip aš neapsakomai džiaugiuosi, kad radau pagaliau progą jus atsiprašyti už tai, kad iškart nepažinau jūsų prakilnybės sielos. Drįstu tikinti, kad ateityje nepagailėsiu savo silpnų jégų bendram labui...

(Pulkininkas kartoja visas tas nesąmones)

Foma Fomičius. - Na, ar dabar jūs nejaučiate, kad jūsų širdyje staiga pasidarė lengviau, tarytum į jūsų sielą būtų nusileidės koks angelas?.. Ar jūs jaučiate tą angelą? Atsakykite man!

Pulkininkas. - Taip, Foma, iš tikro tarsi lengviau pasidarė...

Foma Fomičius. - Tarytum jūsų širdis po to, kai jūs save nugalėjote, taip sakant, nugrimzdo į kažkokį balzamą.

Pulkininkas. - Taip, Foma, iš tikro lyg į sviestą.

Foma Fomičius. - Tad būkite švelnesnis, atidesnis meilesnis kitiems, užmirškite save dėl kitų, tuomet ir kiti jus prisimins. Gyvenk ir leisk kitiems gyventi - štai mano taisyklė! Kenték, dirbk, melskis ir tikékis - štai tiesos, kurias aš norėčiau įteigti išsyk visai žmonijai! Tad sekite jomis, ir

tuomet aš pirmasis atversiu jums savo širdį, verksiu, prigludęs prie jūsų krūtinės... jeigu reikės... O dabar tik - aš ir aš, ir mano malonė!

Gavrla. - Auksaburnis žmogus!

Foma Fomičius. - Kodėl gi aš visada laimingas ir, nors kenčiu, esu patenkintas, romus ir niekam nenusibostu, nebent tiktais kvailiams, išdidėliams, mokslininkams, kurių nesigailiu ir nenori gailėtis. Nemégstu kvailią! Ir kas tokie tie mokslininkai? "Mokslo žmogus!" Bet jo mokslas gryna apgavystė, o ne mokslas. Na, ką jis pirma kalbėjo? Duokit ji šen! Duokite šen visus mokslininkus! Viską galiu paneigtis; visus jų teiginius galiu sugriauti! Aš jau nebekalbu apie širdies taurumą...

Pulkininkas. - Žinoma, Foma, žinoma. Kas gi abejoja?

Foma Fomičius. - Anąkart, pavyzdžiui, aš parodžiau protą, talentą, didžiulį apiskaitymą, žmogaus širdies pažinimą, nusimanymą apie šių laikų literatūras; aš parodžiau ir ko gražiausiu būdu pademonstravau, kaip iš kokios nors kamarinskajos talentingam žmogui staiga gali kilti didi tema pokalbiui. Ir ką gi? Ar kuris iš jų mane deramai įvertino? Ne, nusigrežė! Aš juk esu tikras, kad tas Sergejus, tas mokslinčius, tas Aleksandrovičius jau sakė jums, jog aš nieko neišmanau. Ne, tai jiems taip nepasibaigs!.. Girdžiu dar minint Korovkiną. Kas tai per paukštis?

Pulkininkas. - Tatai, Foma, protinges žmogus, mokslo žmogus... Aš jo laukiu. Tai jau tikrai bus geras, Foma!

Foma Fomičius. - Hm! Abejoju. Tur būt, koks knygomis apsikrovės šių laikų asilas. Tai žmonės be sielos, pulkininke, žmonės be širdies! O kas tas mokytumas be dorybių?

Pulkininkas. - Ne, Foma, ne! Kaip jis apie šeimos laimę kalbėjo! Širdis taip ir tirpsta, jo besiklausant, Foma!

Foma Fomičius. - Hm! Pažiūrėsim, išegzaminuosim ir Korovkiną. O dabar leiskite man išeiti. Aš pavargau ir nusilpau...

Pulkininkas. - A Foma! Juk tu iš tiesų pavargai! Žinai ką? Ar nenori pasistiprinti, ko nors užkasti? Aš tuoju paliepsiu.

Foma Fomičius. - Užkasti! Cha-cha-cha! Užkasti! Pirmiau pagirdo tave nuodais, o paskui klausia, ar nenori užkasti? Širdies žaizdas nori užgydyti kažkokiai virintais grybeliais ar mirkytais obuoliukais!

Pulkininkas. - Et Foma, aš, dievaži, iš tyros širdies...

Foma Fomičius. - Na, gerai. Užteks apie tai. Aš išeinu, o jūs tučtuojau eikite pas savo mamytę; pulkit ant kelių, raudokite, verkite, bet išmelskit iš jos atleidimą! Lékit ir savo klusnumu viską atitaisykit. Tegu nušviečia saulė jūsų rūstybę! O aš... o aš visą naktį už jus melsiuosi. Aš jau seniai nebežinau, kas yra miegas, Jegorai Iljičiau. Sudiev! Atleidžiu ir tau, seni. Žinau, kad tu ne savo protu veikei. Atleisk ir tu man, jei aš tave nuskriaudžiau... Sudiev, sudiev, sudiev visiems, ir telaimina jus viešpats dievas!

Pulkininkas. - Tu klauseisi?

Sergejus. - Taip, dėde, aš klausiausi! Ir jūs, ir jūs galėjote jam pasakyti "jūsų prakilnybe"!...

Pulkininkas. - Bet koks taurus, koks nesavanaudis, koks didis žmogus! Sergejau - juk tu girdėjai... Ir kaip aš čia galėjau kaišioti tuos savo pinigus, stačiai nesuprantu! Kokia tauri buvo jo veido išraiška, kai jis atsisakė pinigų?

Sergejus. - Gerai dėde, didžiuokitės, kiek tik norite, o aš išvažiuoju: pasakykit, ko jūs iš manės norite, kam iškvietėte ir ko laukiate? Aš negaliu tokią vaizdų pakęsti! Šiandien pat išvažiuoju.

Pulkininkas. - Drauguži, palauk tik pora minučių: aš, brolau, dabar einu pas mamytę... ten reikia baigt... svarbų, didelį, milžinišką reikalą!.. Porą minučių, tiktais porą minutelių, Sergejau!

6 paveikslas

Mizinčikovas. - Tikiuosi, jūs leisite man su jumis susipažinti. Pirma aš negalėjau jums pasakyti né poros žodžių, o jau iš pirmo žvilgsnio pajutau norą pažinti jus arčiau. Ką čia jūs skaitote? Ar tik ne Vidopliasovo aimanos? Na, žinoma! Jūs nesistebékite: čia daug kas keista ir iš tiesų yra iš ko pasijuokti.

Sergejus. - Tik pasijuokti?

Mizinčikovas. - Na, nejaugi verkti?

Sergejus. - Prakeiktas Foma! Visur prikišęs nagus! Prakeiktas padaras!

Mizinčikovas. - Jūs, atrodo, jau per daug ant jo supykęs.

Sergejus. - Per daug supykęs! Bet pagalvokit, ar buvo galima nepasiduoti jausmams? Juk tai bepročių namai, jeigu jūs norite žinoti! Nagi, pavyzdžiui, išaiškinkite: ką tik Foma Fomičius atsisakė penkiolikos tūkstančių sidabrinių, kurie jau buvo jo rankose, - aš tai mačiau savo akimis.

Mizinčikovas. - Apsukru! Aš netgi nesitikėjau iš Fomos.

Sergejus. - Tačiau atsisakė pinigų! Kuo tai paaiškinti? Nejaugi sielos taurumu?

Mizinčikovas. - Atsisakė penkiolikos tūkstančių, o vėliau paims trisdešimt. Matote: jis būtų ir paėmęs pinigus, bet nesusilaikė nuo pagundos pasivaipyti, pasirodyti. Tai, pasakysiu jums, toks surūgėlis, toks verksnys ir kartu - toksai savimyla! - Hm! Reikia laukti didelių permainų. Dabar Jegoras Iljičius pasirengęs melste melstis Fomai. Ko gero, gal iš susijaudinimo ir ves.

Sergejus. - Tai jūs manote, kad būtinai įvyks toji šlykšti, nenatūrali santuoka su ta pamisusia kvaiša? - Niekšai!

Mizinčikovas. - Pagaliau jų idėja gana rimta: jie teigia, kad pulkininkas turi ką nors padaryti šeimai.

Sergejus. - Ar maža jis yra jiems padaręs? Ir jūs, ir jūs galite sakyti, kad tai rimtas sumanymas - vesti biaurią kvaišą!

Mizinčikovas. - Žinoma, ir aš su jumis sutinku, kad jinai kvaiša... Hm! Pagaliau jie turi ir kitokio pagrindo: jie bijo, kad Jegoras Iljičius nevestę guvernantęs... atsimenate, tokia įdomi mergina?

Sergejus. - O argi... argi tai yra įmanomas dalykas?

Mizinčikovas. - O, įsimylėjės ligi ausų! Tik, aišku, slepia.

Sergejus. - Slepia! Jūs manote, jisai slepia? Na, o ji? Ar jinai ji myli?

Mizinčikovas. - Labai gali būti, kad ir jinai.

Sergejus. - Bet kaip jūs galite pateisinti savo spėliojimus, kad jiedu mylisi?

Mizinčikovas. - Nagi, tai labai lengva pastebeti; be to, jiedu, rodosi, slaptai susitikinėja. Kai kas netgi tvirtino, kad ji turinti su juo neleistinų ryšių.

Sergejus. - Ar galima tuo tikėti? Ir jūs, ir jūs prisipažįstate, kad tuo tikit?

Mizinčikovas. - Pasaulyje visko gali atsitikti. Juk aš ten nebuvalau. Prisipažįstu, labai nemégstu liežuviu, juo labiau kad mes tik gaištame brangų laiką. Matot, aš atėjau pas jus su nedideliu prašymu.

Sergejus. - Su prašymu? Susimildamas, visa, kuo galiu būti naudingas...

Mizinčikovas. - Suprantu ir netgi tikiuosi jus kiek sudominti, nes matau, kad jūs mylite savo dėdę ir giliai dedatės į širdį jo likimą ryšium su tomis vedybomis. Bet, prieš kreipdamasis į jus su šiuo prašymu, pirma dar vieno dalyko paprašysiu.

Sergejus. - Ko taip?

Mizinčikovas. - Ogi štai ko: aš nuolankiausiai paprašysiu jus duoti man bajoro bei padoraus žmogaus garbės žodį, kad visa, ką jūs iš manęs išgirssite, paliks tarp mudviejų didžiausioje paslaptyje ir pats nepasinaudosite ta idėja, kurią aš dabar randu reikalinga jums pasakyti. Sutinkat ar ne?

Sergejus. - Na?..

Mizinčikovas. - Iš esmės viskas labai paprasta. Aš, matote, noriu išsivežti Tatjaną Ivanovną ir ją vesti; suprantate?

Sergejus. - Prisipažįstu, nieko nesuprantu ir, be to tikėdamasis, kad turiu reikalą su išmintingu žmogumi, nieku būdu nesitikėjau...

Mizinčikovas. - Tikėdamasis nesitikėjote, - išvertus bus, kad aš ir mano sumanymas kvaili - ar ne tiesa?

Sergejus. - Visiškai ne... bet...

Mizinčikovas. - O, susimildamas, nesivaržykite!

Sergejus. - O, susimildamas! Aš godžiai klausausi.

Mizinčikovas. - Pagaliau beveik nėra ko nė pasakoti. Matote: aš dabar esu prasiskolinęs ir neturiu nė kapeikos. Be to, turiu seserį, kokių devyniolikos metų merginą, visišką našlaitę. Prisipažystu gyvenau kvailai, aukštai riečiau nosį, déjausi Burcovu, lošiau, gėriau - žodžiu, kvailystė, net ir prisiminti gėda. Dabar aš apsigalvojau ir noriu visiškai pakeisti gyvenimo būdą. Kadangi tarnyba aš nieko nepasiekiau, o patsai niekam netinku ir beveik jokio išsimokslinimo neturiu, tai, aišku, belieka dvi priemonės: arba pavogti, arba vesti turtingą žmoną. Čia aš pamačiau šitą Tatjaną Ivanovną, ir tuoju pat man kilo mintis. Aš, nieko nelaukdamas, nusprendžiau pasiaukoti ir vesti. Sutikite, kad tai ne kas kita, kaip išmintingumas. Be to, aš tai darau daugiau dėl sesers... na, žinoma, ir dėl savęs...

Sergejus. - Bet, atsiprašau, jūs norite formaliai pasipiršti Tatjanai Ivanovnai?

Mizinčikovas. - Apsaugok mane viešpatie! Mane iš čia beregint išvarytų, be to, ir ji pati neitų; bet jeigu jai pasiūlytum išvažiuoti, pabėgti, tai ji tuoju sutiktų. Tai ir svarbiausia: kad tik kas būtų romantiška ir efektyvū. Aiškus dalykas, visa tai tuoju baigtusi mudviejų teisėta santuoka. Kad tik pavyktų ją iš čia išvilioti!

Sergejus. - Tai, vadinasi, ji tikra pamišelė... ak! Atsiprašau... Kadangi jūs dabar tikite ją vesti, tai...

Mizinčikovas. - Susimildamas, nesivaržykit, aš jau jus prašiau. Jūs klausiate, ar jinai tikra pamišelė? Kaip čia jums atsakius? Aišku, kad ne pamišelė, nes dar ne bepročių namuose; kita vertus, iš to polinkio į amūrus aš, tiesą pasakius, nematau ypatingo pamišimo. O jinai, šiaip ar taip, yra dora mergina. Matote: ligi pereitų metų ji buvo baisiai neturtinga, nuo pat gimimo gyveno geradarių tetulių priespaudoje. Jos širdis nepaprastai jautri; tekėti jos niekas neprašė - na, suprantate: svajonės, troškimai, viltys, širdies įkarštis, kurį reikėjo visuomet tvardytı. Ir staiga ji gauna turtą; sutikite pats - tai bet kam apsuktų galvą. Na, aiškus dalykas, dabar visi jos

ieško, apie ją sukasi, ir visos jos viltybės atgijo. Pirma ji pasakojo apie frantą balta liemene: tai faktas, įvykęs lygiai taip, kaip ji sakė. Iš to fakto jūs galite spręsti ir apie visa kita. Atodūsiai, laiškeliais, eilėraštukais jūs ją tuoju prisiviliusite. Aš jau esu išbandės, ir tuo pat ji sutiko slaptai pasimatyti. Jūs suprantate, jog čia - jokios rizikos: jinai pilnametė, ir, be to, viskas su jos laisva valia. O jeigu su manimi pabėgo, tai, vadinasi, man yra pasižadėjusi...

Sergejus. - Leiskite dar paklausti: kodėl jūs teikėtės pasirinkti patikėtiniu mane, mane, kurio jūs dar nepažįstate, nes dar tiktai kelios valandos tepraejo, kai aš atvažiavau?

Mizinčikovas. - Ne, matot, aš jus pirma kiek patyrinėjau. Jūs esate doras ir nepasinaudosite mano idėja, aiškus dalykas, išskyrus tą atveji, jeigu jūs panorėsite su manimi draugiškai susitarti. Tačiau su salyga, kad, praėjus mėnesiui po vestuvių, gausiu iš jūsų penkiasdešimt tūkstančių asignacijomis, dėl kurių, aiškus dalykas, jūs iš anksto duotumėte man garantiją paskolos be procentų raštu.

Sergejus. - Kaip? Tai jūs ją ir man jau siūlote?

Mizinčikovas. - Savaime aišku. Aš, žinoma, daug netenku, bet... idėja priklausuo man, o juk už idėjas imami pinigai. O ilgai gaišti, turint galvoje čionykštės aplinkybes, negalima. Be to, greit žolinės pasninkas, ir niekas nebetuoks. Tikiuosi, dabar jūs mane visiškai supratote?

Sergejus.- Tatai taip netauru, jog, atleiskite man, aš net nesuprantu, kaip jūs ryžotės kviečtis mane bendradarbiu!

Mizinčikovas. - Fu, dieve mano, koksai romantizmas! Pagaliau čia net ir ne romantizmas.

Sergejus. - Aišku, žiūrint jūsų akimis, galimas daiktas, išeity, kad jūs, vedamas Tatjaną Ivanovną, atliksite ko kilniaširdiškiausią darbą.

Mizinčikovas. - O kaipgi? Kaip tik taip, kaip tik kilniaširdiškiausią darbą! Tik pagalvokite: viena, aš aukojuosi ir sutinku būti jos vyru, - juk tai šio to verta? Antra, nors ji tikrai turi šimtą tūkstančių sidabru, aš imu tik šimtą tūkstančių asignacijomis - tai taip pat šio to verta! Pagaliau gerai pagalvokite: na, ar ji gali savo amžių pragyventi ramiai? Kad ji galėtų ramiai pragyventi, reikia iš jos atimti pinigus ir uždaryti ją į bepročių namus, nes kiekvienu metu reikia tikėtis, kad prie jos prisisuks koks nors

dykūnas, šunsnukis, spekuliantas, su espanjole ir su ūsiukais, su gitara ir su serenadomis, koks nors Obnoskinas, kuris ją suvilius, ves, apiplėš ją ligi paskutinės kapeikos ir paskiau pames kur nors... Dabar, pavyzdžiu, ją gali kiekvienas nuskriausti, o tuomet niekas: ji mano žmona, ji Mizinčikova, o aš savo vardo koneveikti neleisiu niekam! Jau vien tai ko verta? Savaime aišku, aš su ja negyvensiu kartu. Ji Maskvoje, o aš kur nors Peterburge. Pagalvokit, įsižiūrėkit į jos charakterį: na, ar jinai gali būti žmona ir gyventi kartu su vyru? Argi įmanomas su ja pastovumas? Juk tai lengvabūdiškiausias padaras pasaulyje! Jai reikia nuolatinių permainų: ji gali jau net rytojaus dieną užmiršti, kad vakar ištakėjo ir tapo teisėta žmona. Aš ją padaryčiau visiškai nelaimingą, jei gyvenčiau kartu ir reikalaučiau, kad ji stropiai atliktų savo priedermes. Atvažiuodamas dviem ar trim dienom, aš jai suteiksiu netgi malonumo, bet ne nuobodžio; aš su ja juokausiu, kvatosiu, pasakosiu jai anekdotus, nusivešiu į balius, meilinsiuosi jai, duosiu atminimui dovanėlių, dainuosiu romansus, padovanosiu šuniuką, romantiškai su ja atsisveikinsiu ir vėliau rašysiu jai meilės laiškučius. Mano nuomone, tai racionalu; taip turėtų ir visi vyrai elgtis. Vyrai tik tuomet ir yra brangūs žmonoms, kai nebūna namuose!

Sergejus. - O ką, jeigu pulkininkas rytoj pasipirš? Juk jau tuomet bus truputį vėloka: ji bus formaliai jo sužadėtinė.

Mizinčikovas. - Žinoma, vėlu! Todėl ir reikia veikti, kad taip neatsitiktų. Kam gi tad aš ir prašyčiau jus padėti? Man vienam sunku, o dviese mudu viską padarysime ir pasistengsime, kad Jegoras Iljičius nesipirštų. Reikia sukliudyti visomis išgalėmis, blogiausiu atveju, gal net primušti Fomą Fomičių ir tuo atitraukti visų dėmesį, tada jiems ne vestuvės bus galvoj. Aišku, tik blogiausiu atveju; aš taip sakau tik pavyzdžiu. Šiicia aš jumis ir pasikliauju.

Sergejus. - Dar vienas, paskutinis klausimas: jūs niekam, be manęs, apie savo sumanymą nepasakojote?

Mizinčikovas. - Prisipažįstu jums, šis klausimas yra biauriausias už pačią karčiausią piliulę. Tas ir yra, kad aš jau esu pasipasakojęs apie sumanymą... Žodžiu, padareš didžiausią kvailystę! Ir kaip jūs manote, kam? Obnoskinui!

Sergejus. - Na, o ką Obnoskinas?

Mizinčikovas. - Džiaugsmingai sutiko, o kitą dieną, anksti rytą, dingo. Po kokių trijų dienų vėl atsirado su savo motule. Aš tuoju pat supratau, kas čia

yra. O jo motulė tokia sukčiuviene, stačiai velnių priėdusi. Aš tyliu ir laukiu; jie šnipinėja... Todėl aš ir skubinuosi.

Sergejus. - O ko gi būtent jūs jų bijote?

Mizinčikovas. - Kažin ko, žinoma, nepadarys, o kad pribiauros - tai tikras dalykas. Pagaliau Obnoskinai išvažiavo.

Sergejus. - Išvažiavo?

Mizinčikovas. - Tuojau po arbatos. Na tai kaip, sutinkate?

Sergejus. - Prisipažstu, nežinau, kaip ir pasakyti. Dalykas opus... Žinoma, aš išlaikysiu viską paslapty; aš ne Obnoskinas; bet... rodosi, jums manimi pasikliauti nėra ko.

Mizinčikovas. - Aš matau, kad Foma Fomičius ir senelė jums dar neįgriso. Bet kantrybės! Pabūsite rytoj, pasižiūrėsite ir į vakarą sutiksite. Juk kitaip jūsų dėdė žuvės - suprantate? Jų būtinai privers vesti. Nepamirškite, kad gal ryt jis pasipirš. Bus per vėlu; reikštū šiandien ryžtis!

Sergejus. - Iš tiesų aš linkiu jums sėkmės, bet padėti... nežinau kažkodėl...

Mizinčikovas. - Aišku! Na, palauksime rytdienos. La nuit porte conseil. (Rytą galva šviesesnė (pranc.)) Iki pasimatymo. Aš ateisiu pas jus iš ryto kiek ankstėliau, o jūs pagalvokite...

7 paveikslas

Sergejus. - Dėde, pagaliau aš jūsų sulaukiau.

Pulkininkas. - Drauguži mano, ir aš pats pas tave veržiausi. Štai tik baigsiu su Vidopliasovu, ir tuomet lig soties atsikalbėsime.

Sergejus. - Kaip, dar su Vidopliasovu? Bet palikite jį, dėde.

Pulkininkas. - Ė brolau, jau ir taip visi šaukia, kad aš nesirūpinu savo žmonių dorove!

Sergejus. - Ko jisai nori? Ko jam reikia?

Pulkininkas. - Nagi, matai, drauguži mano, jam nepatinka jo paties pavardė, prašo pakeisti. Kaip tau tas atrodo?

Sergejus. - Pavardė? Kaip tai?..

Vidopliasovas. - Nerimta pavardė!

Sergejus. - O kodėl nerimta?

Vidopliasovas. - Nagi taip, visokią begėdystę vaizduoja.

Sergejus. - O kodėl begėdystę? Bet ir kaip ją pakeisti? Kas keičia pavardes?

Vidopliasovas. - Susimildamas, ar kas turi tokią pavardę?

Sergejus. - Aš sutinku, kad tavo pavardė iš dalies keista, na, bet ką gi dabar padarysi? Juk ir tavo tévo buvo tokia pat pavardė?

Vidopliasovas. - Tas teisybė, pone, kad už savo tévo galvos gaunu dabar visą amžių kentėti, nes dėl vardo man tenka daug pašaipų iškësti ir visokio širdies skausmo pakelti.

Sergejus. - Lažinuosi, dėde, kad čia Foma Fomičius bus savo trigaši prikišęs!

Pulkininkas. - Na, ne, broleli, ne, ne; tu apsirinki.

Vidopliasovas. - Tai tikra tiesa, kad Foma Fomičius yra tikras mano geradarys, ir, būdamas tikras geradarys, jis man akivaizdžiai parodė, koks aš esmi niekingas, koks aš esmi kirminas žeméje, taigi per jį aš pirmąsyk patyriaus savajį likimą.

Pulkininkas. - Štai matai, Serioža, matai, kas čia darosi. Iš pradžių, beveik nuo pat vaikystės metų, jis gyveno Maskvoje pas vieną dailyraščio mokytoją už tarną. Kad būtum matės, kaip jis iš jo išmoko rašyti: ir dažais, ir auksu, ir aplinkui, žinai, tokiu kupidonu pripiešia, - žodžiu, artistas! Be to, eiléraščius rašo.

Sergejus. - Eiléraščius! To tik betrūko!

Pulkininkas. - Eiléraščius, broleli, eiléraščius, ir tu nemanyk, kad aš juokauju, tikrų tikriausiai eiléraščiai, taip sakant, versifikacija, ir taip, žinai, sklandžiai apie visokius daiktus, kiekvieną dalykėlį beregint eilémis aprašo. Tikras talentas! Mamytės vardinėms tokią raciją sukūrė, kad mes tiktai išsižiojome: ten ir iš mitologijos, ir mūzos lakioja, kad net, žinai, matyti tasai... kaip čia vadinas? - formų apvalumas, - žodžiu, visiškai surimuota. Foma taisė. Blogiausia tai, kad, pradėjės rašyti eiles, jis tiek prieš visus dvaro žmones nosi užrietė, jog jau nebenori su jais né kalbėtis.

Vidopliasovas. - Daugiausia Fomos Fomičiaus patariamas, nes jis yra tikras mano geradarys...

Sergejus. - Na, kaipgi čia be Fomos Fomičiaus galima!

Pulkininkas. - Ė broleli, ne tas svarbu! Matai, Sergejau, dvaro vaikėzai sudėjo, surimavo su jo pavarde kažkokią nešvankybę. Jis kreipėsi į mane, skundžiasi, prašo, ar negalima kaip nors jo pavardę pakeisti, jis jau seniai kenčias dėl nemalonaus skambesio...

Vidopliasovas. - Netauri pavardė.

Pulkininkas. - Na, jau tu tylėk, Grigorijau! Foma taip pat pritarė... Jeigu, sakysim, tektų eiles spausdinti, - Foma turi tokį sumanymą - tai šitokia pavardė, ko gero, gali ir pakenkti, ar ne tiesa?

Sergejus. - Tai jis eiles nori spausdinti, dède?

Pulkininkas. - Spausdinti, broleli. Tatai jau nuspręsta - mano lėšomis, ir tituliniame lape bus išspausdinta: tokio ir tokio dvarininko baudžiauninkas, o prakalboje padėka Fomai už mokslą. Dedikuota Fomai. Prakalbą pats Foma rašo. Na, tai įsivaizduok, jeigu tituliniame lape bus parašyta: "Vidopliasovo raštai"...

Vidopliasovas. - "Vidopliasovo aimanos".

Pulkininkas. - Na, matai, dar ir aimanos! Na, kas per pavardė Vidopliasovas? Švelnių jausmų žmogui net pasipiktinimą sukelia; taip ir Foma sakė. O visi tie kritikai, sako, tokie priekabūs, mēgsta pašiepti. Jiems juk viskas niekis! Vien tik dėl pavardės išjuoks; taip gali šonus nuvanoti, kad tiktai kasykis...

Sergejus. - Lažinuosi, dède, kad jūs sutikote.

Pulkininkas. - Man, brol Serioža, kad tik su jais nereikėtų ginčytis, tiek to! Tai nuo to laiko pas mus ir prasidėjo - kas savaitė, vis kita pavardė, ir vis tokias švelnias parenka: Oleandrovas, Tiulpanovas... - Prisimink, Grigorijau, iš pradžių tu prašeい, kad tave vadintų "Taurejevu" - "Grigorijum Taurejevu", o paskiau tau pačiam nepatiko, nes kažkoks pusgalvis émė rimuoti su "Kiaulejevu". Tu pasiskundei; Tą pusgalvį nubaudėm. Tu dvi savaites stengeisi sugalvoti naują pavardę, - kiek tu jų prigalvojai, - pagaliau sugalvojai, atėjai prašyti, kad tave visi vadintų "Ulanovu". Na, sakyk man, broleli, na, kas gali būti kvailesnio už Ulanovą? Aš ir su tuo sutikau: antrąkart daviau įsakymą tavo pavarde pakeisti į Ulanovą. Taip tik, broleli, vien norėdamas nusikratyti. Tris dienas tu vadinaisi "Ulanovu". Visas sienas, visas palanges altanoje sugadinai, bepasirašinėdamas pieštuku "Ulanovas". Paskiau turėjo jas perdažyti. Dešimt lakštų olandiško popieriaus išeikvojai parašams: "Ulanovas, plunksnos bandymas; Ulanovas, plunksnos bandymas." Galų gale ir vėl nesékmë: tau pririnko rimą : "bolvanovas". Nenoriu bolvanovo - vėl pavardės keitimas! Kokią tu ten dar buvai pasirinkęs, aš jau ir užmiršau?

Vidopliasovas. - Tancevas. Jeigu jau man lemta savo pavarde šokėją vaizduoti, tai tegu jau būtų sutaurinta, užsienietiškai: Tancevas.

Pulkininkas. - Na taip, Tancevas; sutikau, brol Sergejau, ir su tuo. Tik jau šikart jie tokį rimą jam surado, jog ir pasakyti negalima! Šiandien vėl ateina, vėl kažką sugalvojo. Einu lažybų, kad jis jau turi naują pavardę. Turi ar neturi, Grigorijau, prisipažink!

Vidopliasovas. - Iš tikro, aš jau seniai norėjau padėti prie jūsų kojų naują pavardę, taurią.

Pulkininkas. - Kokią?

Vidopliasovas. - Esbuketovas.

Pulkininkas. - Ir ne gėda, ir tau ne gėda, Grigorijau? Pavardė nuo pomados buteliuko! O dar protingu žmogumi dediesi! O galvojai, tur būt, kažin kiek laiko! Juk taip ant kvepalų parašyta.

Sergejus. - Susimildamas, dède, juk tai tikras kvailys, paskutinis kvailys!

Pulkininkas. - Ką gi padarysi, broleli? Visaip įrodinėja, kad esas protinges ir kad tai vis jo tauriosios savybės pasireiškiančios...

Sergejus. - Dėl dievo meilės, greičiau juo atsikratykite!

Pulkininkas. - Klausyk, Grigorijau! Juk aš, broleli, neturiu laiko, - susimildamas! Keliauk sau sveikas... Palauk! Ką veikia Foma Fomičius?

Vidopliasovas. - Nuėjo gulti. Sakė, kad jei jo kas teirausis, tai kad pasakyčiau, jog jis šiąnakt ketinąs ilgai melstis.

Pulkininkas. - Hm! Na, keliauk sau, broleli, keliauk! Matai, Serioža, juk jis visuomet prie Fomos, tai aš net jo bijausi. Dvaro tarnai už tai jo ir nemégsta, kad jis viską apie juos Fomai praneša. Štai dabar nuėjo, o rytoj gal priskus už ką nors! O aš, broleli, ten viską taip gražiai sutvarkiau, net ramus dabar... Tu, Serioža, neišvažiuok: aš tik tave vieną teturiu; tave ir Korovkiną...

Sergejus. - Bet, leiskite paklausti, ką gi jūs ten tokio sutvarkėte, dėde, ir ko man čia laukti po to, kas atsitiko?

Pulkininkas. - Bet dabar aš juos visus įtikinau ir, prisipažįstu tau, jau paskelbiau, kad tu esi formalus Nastenkos jaunikis, kad tik dėl to ir atvažiavai. Na, po to jie iš dalies ir nusiramino, ir jinai dabar pasilieka, nors ne visiškai, o tik šiaip, kad galima ją išbandyti, bet vis dėlto pasilieka. Net ir tu pakilai visų akyse, kai aš pasakiau, kad peršiesi.

Sergejus. - Dėde, kaip skaudžiai jūs apsirinkate, dėde! Ar jūs žinote, kad Nastasja Jevgrafovna rytoj pat iš čia išvažiuoja, jeigu dar neišvažiavo? Ar žinote, kad tėvas tyčia šiandien ir atvažiavo jos išsivežti?

Pulkininkas. - Kur ji, ar nežinai? Kur ji dabar? O aš, kvailys, éjau čia visiškai ramus, maniau, kad jau viskas susitvarkę.

Sergejus. - Nežinau, kur dabar, bet pirma, kai prasidėjo tasai klyksmas, jinai éjo pas jus: ji norėjo tai pasakyti garsiai, visiems girdint. Tur būt, jos niekas neprileido.

Pulkininkas. - Kur čia prileis! Bet kodėl gi ji tave atstūmė? Nesąmonė! Tu turėjai patikti. Kodėl gi tu jai nepatikai? Na, atsakyki gi, dėl dievo meilės, ko gi tu stovi?

Sergejus. - Susimildamas, dède! Argi tokį dalykų galima klausti?

Pulkininkas. - Bet juk ir tatai neįmanoma! Tu turi, turi ją vesti. Kam gi aš tave iš Peterburgo kviečiau? Tu turi sukurti jai laimę!

Sergejus. - Dède, atleiskite man už vieną klausimą, nepykit ant manęs, supraskite, kad atsakymas į tą klausimą gali daug ką išspręsti; aš iš dalies turiu netgi teisę reikalauti iš jūsų atsakymo, dède!

Pulkininkas. - Ką, kas yra? Koks klausimas?

Sergejus. - Pasakykite kaip dievui atvirai ir tiesiai: ar jūs nejaučiate, kad pats esate truputį įsimylėjės Nastasją Jevgrafovną ir norėtumėte ją vesti? Pagalvokite: juk tik dėl to ji iš čia ir varoma.

Pulkininkas. - Aš? Įsimylėjės? Ją? Jie, tur būt, visi musmirių prisiėdė arba prieš mane susimokę. Nagi, kam aš tave kviečiausi, jei ne įrodyti jiems visiems, jog jie yra musmirių prisiėdė? Kam gi aš tave peršu jai? Aš? Įsimylėjės? Ją? Kuoktelėjė jie visi, daugiau nieko!

Sergejus. - O jei taip, dède, tai jau leiskite man viską pasakyti. Iškilmingai jums pareiškiu, kad aš visiškai nematau šiame spėliojoime nieko blogo. Atvirkščiai, jūs sukurtumėte jai laimę, jeigu jau taip ją labai mylite, ir - ir duok dieve šito! Duok dieve jums meilės ir santaikos!

Pulkininkas. - Bet, susimildamas, ką tu kalbi? Ir... apskritai tu, brolau, vis kažkur skubi, - aš p... būtu tokį tavo bruožą! Na, ar ne beprasmiška, ką tu pasakei? Kaip aš ją, sakyk, vesiu, jei aš i ją žiūriu kaip į dukterį, bet ne kitaip? Man būtų net ir gėda i ją kitaip žiūrėti, netgi nuodėmė! Aš esu senis, o jinai - gėlelė! Man tai net Foma kaip tik šitokiais žodžiais išaiškino. Mano širdis dega téviška meile jai, o tu čia su moteryste! Aš štai ir maniau, kad tu atvažiuosi, pasipirši; jie ir įsitikins, kad aš nesirengiu jos vesti, ir visi liausis tas nešvankias kalbas skleidę. Ji tuomet ir liktų su mumis ramiai, tyliai gyventi, ir kokie mes būtume tada laimingi! Judu abu esate mano vaikai, bevei abudu našlaičiai, abudu mano globojami užaugote... aš jus taip myléčiau, taip myléčiau! Gyvybę jums atiduočiau, nesiskirčiau nuo jūsų; kur jūs, ten ir aš! Ak, kokie mes galētume būti laimingi! Ir kodėl tie žmonės vis pyksta, vis širsta, vienas kito neapkenčia? Imčiau taip viską jiems ir išaiškinčiau! Taip ir išdėčiau jiems visą teisybę! Ak tu dieve mano!

Sergejus. - Bet jūs nenorite pasakyti, dède, kad vesite Tatjaną Ivanovną?

Pulkininkas. - O kuo gi aš ir laimėjau, kad Nastios ryt neišvarytų? Rytoj pat pasipiršiu; formaliai pasižadējau.

Sergejus. - Ir jūs ryžotės, dède?

Pulkininkas. - Ką gi darysi, broleli, ką gi darysi! Tai man drasko širdį, bet aš ryžausi. Rytoj peršuosi. Vestuves nutarėme iškelti tyliai, šeimyniškai; žinai, brolau, ir geriau, kad šeimyniškai. Tu būsi pajautiu.

Sergejus. - Bet, dède, juk jinai pamisélè!

Pulkininkas. - Na, jau ir pamisélè! Visai ne pamisélè, tik šiaipjau, žinai, nelaimių patyrusi... Ką gi darysi, broleli, mieliau būtų protinga...

Sergejus. - Bet, dieve mano! Jis jau ir susigyvena su šita mintimi!

Pulkininkas. - O ką gi darysi, jei nesusigyvensi? Juk mano labui stengiamasi, o pagaliau aš ir nujaučiau, kad anksčiau ar vėliau vis tiek neišsisuksiu: privers vesti. Tai jau geriau dabar negu dar vaidus dėl to pradéti. Aš tau, brol Serioža, viską atvirai pasakysiu: aš iš dalies net ir džiaugiuosi. O svarbiausia, Nastia pas mus pasilieka. Aš juk ir sutikau su ta salyga. O čia ji pati nori bėgti! Na, bet to nebus!

Sergejus. - Kur jūs, dède?

Pulkininkas. - Gal būt, aš ją pamatysi, Sergejau; Viskas paaiškės, tikėk, kad viskas paaiškės, ir ... ir ... ir tu ją vesi - duodu tau garbės žodį!

8 paveikslas

Obnoskinas. - Atleiskite man, bet aš nieku būdu nesitikėjau su jumis susitikti.

Sergejus. - O aš su jumis, ypač todėl, jog teko girdėti, kad jūs jau esate išvažiavęs.

Obnoskinas. - Ne... tai šiaip... aš tik palydėjau netoli motulę. Bet ar aš galiau kreiptis į jus, kaip į tauriausią pasaulyje žmogų?

Sergejus. - Kokiu reikalu?

Obnoskinas. - Yra atsitikimų, - ir jūs pats su tuo sutiksite, - kada tikrai doras žmogus yra priverstas kreiptis į kito, taip pat tikrai doro žmogaus kilnius jausmus... Tikiuosi, jūs mane suprantate...

Sergejus. - Nesiškėkite: visiškai nieko nesuprantu.

Obnoskinas. - Jūs matėte damą, kuri buvo kartu su manimi altanoje?

Sergejus. - Mačiau, bet nepažinau.

Obnoskinas. - A, nepažinote!.. Šią damą aš greit vadinsiu savo žmona.

Sergejus. - Sveikinu jus. Bet kuo gi aš galiu būti jums naudingas?

Obnoskinas. - Tik tai vienu: išlaikydamas didžiausioje paslaptyje, kad jūs mane matėte su šita dama.

Sergejus. - Iš tiesų nežinau, meldžiamasis, tikiuosi, jūs atleisite, kad negaliu duoti jums žodžio...

Obnoskinas. - Ne, dėl dievo meilės prašau jus, supraskite mano padėtį tai paslaptis. Jūs taip pat gal būsite jaunikis; tuomet ir aš... Cit! Kažkas eina!

Sergejus. - Kur?

Obnoskinas. - Tai... tatai tikriausiai Foma Fomičius! Aš jį pažįstu iš eisenos. Dieve mano! Ir dar žingsniai iš kitos pusės! Girdite... Sudiev! Dėkoju jums ir... maldauju jus...

9 paveikslas

Pulkininkas. - Tai tu? Viskas žuvo, Serioža, viskas žuvo!

Sergejus. - Kas žuvo, dėde?

Pulkininkas. - Eime!

Sergejus. - Dėde, kas jums?

Pulkininkas. - Viskas žuvo, Serioža! Foma užtiko mane sode kartu su Nastenka tuo metu, kai aš ją pabučiavau.

Sergejus. - Pabučiavote! Sode!

Pulkininkas. - Sode, broleli. Dievas apleido! Aš nuéjau, norèdamas ją būtinai pamatyti. Noréjau jai viską išpasakoti, ją perkalbèti, dèl tavęs, atseit. O ji manęs jau ištisą valandą laukè, tenai, prie sulūžusio suolelio, už tvenkinio... Ji ten dažnai ateina, kai reikia su manimi pasikalbèti.

Sergejus. - Dažnai, dède?

Pulkininkas. - Dažnai, broleli! Pastaruoju laiku beveik kiekvieną naktį iš eilès susitikdavome. Tik jie mus, matyti, ir susekè.

Sergejus. - Dieve mano, koks neatsargumas! Juk jūs žinojote, kad jus seka?

Pulkininkas. - Bet juk tai kritiškas atvejis, Serioža; daug ką reikéjo ir vienam, ir kitam pasakyti. Dieną tai aš i ją nė pasižiūrēti nedrįstu: ji i vieną kampą, o aš i kitą tyčia žiūriu, tarytum ir nepastebiu, kad ji yra pasaulyje. O naktį susitinkame ir prisišnekame...

Sergejus. - Na tai ką gi, dède?

Pulkininkas. - Nespėjau aš jai nė dviejų žodžių pasakyti, žinai, mano širdis émè smarkiai plakti, akys pasruvo ašaromis; aš émiau ją įkalbinéti, kad už tavęs tekėtu - o jinai man sako: "Matyti, jūs manęs nemylite, matyti, jūs nieko nejaučiate", ir staiga, kad puls man ant kaklo, apsikabino mane rankomis, émè verkti, raudoti! "Aš, sako, jus vieną temyliu ir už nieko netekésiu. Aš jau seniai jus myliu, bet ir už jūsų netekésiu, o rytoj pat išvažiuosiu ir stosiu i vienuolyną."

Sergejus. - Dieve mano! Nejau ji taip ir pasaké? Na kas gi toliau, toliau, dède?

Pulkininkas. - Žiūriu, o priešais mus Foma! Ir iš kur jis išlindo? Nejaugi už krūmo tupéjo ir tos nuodémës laukè?

Sergejus. - Niekšas!

Pulkininkas. - Aš nustėrau. Nastenka pasileido bėgti, o Foma Fomičius praėjo pro mus tylėdamas ir man pirštu pagrasino, - supranti, Sergejau, kaip rytoj visi pakampiai skambės?

Sergejus. - Na, kaip jau čia nesuprasi!

Pulkininkas. - Ar tu supranti, kad jie nori ją pražudyti, padaryti jai gėdą, garbę nuplėšti. Kas dabar bus? Nejaugi Foma papasakos?

Sergejus. - Būtinai papasakos, dède.

Pulkininkas. - Bet ne, netikiu! Jis nepasakos... tai didžiai taurus žmogus! Jisai jos pasigailės...

Sergejus. - Pasigailės ar nepasigailės, bet, šiaip ar taip, jūsų pareiga rytoj pat Nastasjai Jevgrafovnaipasipiršti. Ar jūs suprantate, dède, kad mervinai nuplėšite garbę, jeigu šita istorija pasklis? Ar jūs suprantate, kad turite kiek galėdamas greičiau užbėgti nelaimei už akių; kad turite drąsiai ir išdidžiai pažvelgti visiems į akis, viešai pasipiršti, spiaut į jų argumentus ir sutrinti Fomą į smulkų milta, jeigu jis prieš ją išsižios?

Pulkininkas. - Drauguži mano! Aš apie tai galvojau, eidamas čia.

Sergejus. - Ir kaip jūs nusprendėte?

Pulkininkas. - Nepakeičiamai! Aš jau buvau pasiryžęs, prieš pradėdamas tau pasakoti!

Sergejus. - Bravo, dède! Juo labiau, juo labiau, kad dabar jau viskas nuspręsta ir jūsų paskutiniai abejojimai išnyko! Atsitiko tai, ko jūs nesitikėjote, nors iš esmės visi tai matė ir pirmiau už jus pastebėjo: Nastasja Jevgrafovna jus myli! Argi jūs leisite, kad šita tyra meilė pavirstų jai gėda ir negarbe?

Pulkininkas. - Niekuomet! Bet, drauguži mano, nejaugi aš būsiu pagaliau toks laimingas? Ir kaip jinai galėjo mane pamilti, ir už ką? Už ką? Rodosi, aš neturiu nieko tokio... Aš esu senis prieš ją: tai jau tikrai to nesitikėjau! Angelas mano, angelas!.. Žiūrėk, Serioža, neseniai tu klausei, ar aš nesu jos įsimylėjęs: ar tu turėjai kokią idėją?

Sergejus. - Aš tik mačiau, dède, kad jūs ją mylite taip, kaip labiau nebegalima mylėti: mylite ir pats to nežinote.

Pulkininkas. - O tu... tu man atleidi, Sergejau?

Sergejus. - Ė dède!.. Tad žiūrėkite, dède, visi prieš jus: reikia pasipriešinti ir eiti prieš visus, ir ne vėliau kaip rytoj.

Pulkininkas. - Taip... taip, rytoj! Ir, žinai, imsimės darbo vyriškai.

Sergejus. - Nepabūkite, dède!

Pulkininkas. - Nepabūgsiu, Serioža!

Sergejus. - Rytdiena viską nulems. Šiandien nusiraminkite. O jeigu Foma prašneks - tuož pat jį išvyti iš namų ir sutrinti į smulkų milta.

10 paveikslas

Bachčejevas. - Jisai dar, mat, spokso! Na ko tu čia į mane įsispitrijai? Prasikrapštyk akis! Mūsų žavioji fēja, nė dienos nesulaukusi, išdulkėjo.

Sergejus. - Kokia fēja?

Bachčejevas. - Nagi, ta mūsiškė, kvailiukė ta, išdulkėjo! Dar su tamsa išdulkėjo!

Sergejus. - Ar tik ne Tatjana Ivanovna?

Bachčejevas. - O kaipgi? Ta pati! Aš sakiau, pranašavau - nenorėjote klausyti! Dėl amūro iš proto kraustosi, o amūras jos galvoje giliai įstrigęs!

Sergejus. - Nejaugi su Mizinčikovu?

Bachčejevas. - Tfū, kad tu prasmegtum! Su kokiui Mizinčikovu? Su Obnoskinu, o ne su Mizinčikovu. Ivanas Ivanovičius Mizinčikovas doras ir dabar su mumis rengiasi vytis.

Sergejus. - Ką jūs sakote? Nejaugi su Obnoskinu?

Pulkininkas. - Girdėjai, brolau? Tai Obnoskinas, tai Obnoskinas... Kas galėjo tikėtis!

Mizinčikovas. - Iš to niekšo visuomet buvo galima tikėtis visokių šunybių!

Bachčejevas. - Tai ką, važiuojam ar ne? Ar ligi nakties stovėsim ir pasakas sekstim?

Pulkininkas. - Važiuojam, važiuojam!

Sergejus. - Viskas i gera, dède. Matote, kaip dabar visa kas puikiai susitvarkė?

Pulkininkas. - Na ką tu, brolau, nenusidėk dievui... Ak drauguži mano! Jie dabar ją ginte išgins, stengdamiesi nubausti, kad nepavyko, - supranti? Baisu, kiek aš nujaučiu!

Bachčejevas. - Tai ką, Jegorai Iljičiau, šnabždėtis ar važiuoti? O gal jau iškinkyt arklelius ir užkandos paduoti, - kaip jūs manote: gal geriau degtinėlės išgerti?

Pulkininkas. - Ar jūs tikras, Stepanai Aleksejevičiau, kad jie nuvažiavo į Mišiną?

Bachčejevas. - O kaipgi? Jau aš sakau, kad į Mišiną. Tiktai dabar Mišine gal jo nė padujų neliko, to Obnoskino! Dar tris valandas reikėjo kieme tuščiai papplepēti!

Mizinčikovas. - Būkite ramus, atrasime.

Bachčejevas. - Taigi, atrasime! Taip jisai tavęs ir lauks. Brangenybių dėžutė jo rankose; buvo, bet žuvo!

Pulkininkas. - Nusiramink. Jie dar nieko nespėjo padaryti.

Bachčejevas. - Nespėjo padaryti! Ko tik ji nespės pridaryti, kad ir lėtutė! "Lėtutė, sako, lėtutė!"

Sergejus. - Bet jinai ne mažametė, globos nereikalinga.

Bachčejevas. - Globos nereikalinga! Kvaila ji, mielasai, kvaila per visą pilvą. O andai per klaidą užeinu į jos kambarį, žiūriu, ogi ji viena prieš veidrodį, rankas į šonus iširėmusi, ekosezą bešokanti! Ir dar kaip išsipusčiusi - žurnalas, tikras žurnalas!

Sergejus. - Žinoma, Tatjana Ivanovna... ne visiškai sveika...

Bachčejevas. - Kvaiša ji, brangiausiasis tu mano, kartoju tau, paskučiausia kvaiša, ne tik kad ne visiškai sveika; iš mažumės dėl cupidono iš galvos kraustosi! O apie aną, su barzdele, nė kalbėti nėra ko! Tur būt, dabar dumia, kiek įkabindamas, per laukus su pinigėliais, din-din-din, ir juokiasi.

Sergejus. - Tai nejaugi jūs iš tiesų manote, kad jis tuojuo ja ir pames?

Bachčejevas. - Ir kam jam jos reikia? Aiplėš ja ir patupdys kur po krūmu kelyje - ir sudiev, o tu tupék sau po krūmu ir gėleles uostyk!

Pulkininkas. - Na, jau tu perdedi, Stepanai, taip nebus! Pagaliau ko gi tu taip pyksti?

Bachčejevas. - Bet juk aš žmogus ar ne? Juk piktumas ima; ir iš šalies piktumas ima. Juk aš, gal būt, ja mylédamas, kalbu... Štai ir keliauninkė! Dar rankutémis dangstosi!

Pulkininkas. - Tatjana Ivanovna! Mes visi jus mylime ir gerbiame, jog patys atvykome sužinoti, ką jūs rengiatės daryti. Ar jūs norësite vykti su mumis į Stepančikovą?

Tatjana Ivanovna.- Ak, išvežkite, išvežkit mane iš čia ko greičiau!
Greičiau, kiek galint greičiau!

Bachčejevas. - Pastrakaliavo ir pati išsigando!

Pulkininkas. - Vadinasi, viskas baigtta. Tatjana Ivanovna, malonékite duoti savo ranką. Važiuojam!

Obnoskinas. - Jegorai Iljičiau... jūsų pasielgimas mano namuose...

Pulkininkas. - Jūsų pasielgimas mano namuose, gerbiamasis, buvo biaurus pasielgimas, o čia net ir namai ne jūsų. Jūs girdėjote: Tatjana Ivanovna nenori čia likti nė valandėlės.

Obnoskinas. - Nesmerkite manęs, pulkininke, visa tai ne mano darbas, bet motulės. Aš ne savo naudai tai padariau, Jegorai Iljičiau; aš būčiau padėjės beturčiams. Šių laikų švietimo sajūdžiui svajojau išteigti stipendiją universitete...

Bachčejevas. - Stipendiją įsteigti! Kaip tik tokie ir steigia! Tur būt, patsai džiaugtusi, gavęs išplėsti iš kiekvieno, kas tik pasitaikytų... Kelnių neturi, o čia dar apie kažkokias stipendijas šneka! O kur toji mamytė? Ar pasislėpė? Ne aš būsiu, jeigu ji netupi kur nors tenai, už širmų, o gal po lova iš baimės palindo...

Pulkininkas. - Stepanai, Stepanai!..

Obnoskina. - Kas čia dabar? Kas čia darosi? Jūs, Jegorai Iljičiau, įsiveržiate su savo gauja į garbingus namus, gąsdinate damas, šeimininkaujate!.. Kas čia dabar? Aš, dékui dievui, dar nepraradau sveiko proto, Jegorai Iljičiau! O tu, žioply! Tu jau ir paleidai dūdas prieš juos! Tavo motiną įzeidinėja jos pačios namuose, o tu stovi išsižiojės? Anoks tu čia padorus jaunuolis! Tu mazgotė, bet ne jaunuolis! Jūs taip neišeisite, Jegorai Iljičiau! Kokia teise jūs prievara išsivedate Tatjaną Ivanovną? Jums pikta, kad ji ištrūko iš jūsų biaurių pinklių, kuriomis jūs apraizgėte ją kartu su savo motušėle ir su kvailiu Foma Fomičium! Jūs pats norėtumėte vesti, skatinamas begediškos naudos. Atleiskit, meldžiamasis, čia tauriau galvojama! Tatjana Ivanovna, pamačiusi, kad į ją késinamas, kad ji žudoma, pati įsitikėjo Pavlušai. Jinai pati prašė jį, taip sakant, išgelbėti iš jūsų žabangų, ji buvo priversta bėgti nuo jūsų nakti - štai kaip yra! Štai prie ko jūs ją privedėte! Ar taip, Tatjana Ivanovna? O jeigu taip, tai kaip jūs drįstate įsiveržti su visa gauja į kilnius bajoro namus ir prievara išvežti taurią merginą, nepaisydamas jos klyksmo ir ašarų? Aš neleisiu! Neleisiu! Aš neišprotėjusi!.. Tatjana Ivanovna pasiliks, nes jinai taip nori! Eime, Tatjana Ivanovna, nėra čia ko jų klausyti: tai jūsų priešai, bet ne draugai! Nesibijokite, eime! Aš juos kaip mat išjosiu lauk...

Tatjana Ivanovna. - Ne, ne! Aš nenoriu, nenoriu! Koksjisai vyras? Aš nenoriu tekėti už jūsų sūnaus! Koksjis man vyras?

Obnoskina. - Nenorite! Nenorit? Atvažiavot ir nenorit? Tai kaip jūs išdrīsot mus apgaudinėti? Tai kaip jūs išdrīsote jam pasižadėti, bėgti su juo nakti, pati siūlėtės, įvėlėtė mus į nemalonumus, pridarėt mums išlaidų? Mano sūnus per jus gal prarado gerą nuotaką! Jis per jus gal prarado dešimtis tūkstančių kraičio! Ne! Jūs sumokėsite, jūs turite dabar sumokėti; mes turim įrodymų: jūs nakti pabėgote... Taip daro tik nedori žmonės, vien tik niekšai! Aš skundą rašysiu! Jūs sumokėsite... Jūs važiuojat į negarbingus namus, Tatjana Ivanovna! Jūs negalit ištakėti už Jegoro Iljičiaus; jis laiko jūsų panosėje meilužės vietoje savo guvernante!..

Obnoskinas. - Bet leiskite man tikėtis jūsų draugystės!

Sergejus. - Kaip tai draugystės?

Obnoskinas. - Taip! Aš vakar pastebėjau, kad jūs esat tikrai apsišvietęs žmogus. Nesmerkite manęs... Mane, tikrai sakant, mamytė sugundė, o aš čia visiškai niekuo nedėtas. Aš labiau linkęs į literatūrą - užtikrinu jus; o čia tai vis mamytė...

Sergejus. - Tikiu, tikiu, sudiev!

Tatjana Ivanovna. - Beprotis!

Bachčejevas. - Ką-ą-ą? Ką sakote, madam? Tai tu jau ir prie manęs plakiesi?

Tatjana Ivanovna. - Beprotis! Beprotis!

Bachčejevas. - Per senas aš, madam, kad prie manęs su amūrais gretintumeis. Aš, brangioji mano, jau geriau kur pakelėje mirsiu! Sudiev, madam, koman-vu-porte-vu!(kaip gyvuojate? (pranc.))

Pulkininkas. - Sergejau! Iliuša, brol, eiléraštį išmoko - tai netikėtumas, tikra staigmena! Aš, brol, esu nustebintas ir tyčia nusiunčiau tavęs pakvesti. Žinai ką: juk aš jam laišką rašiau, Fomai, vadinas!

Sergejus. - Kada?

Pulkininkas. - Naktį; o rytą, tik auštant, ir nusiunčiau laišką su Vidopliasovu. Aš, brol, žinoma, blogai parašiau, bet aš parašiau iš visos širdies ir, taip sakant, savo ašaromis aplaisčiau!..

Sergejus. - Dède, nepasitikékite juo: pridarys jums šunybių.

Pulkininkas. - Ne, ne, broleli, nekalbék! Jisai supras, jis įvertins.

Pulkininkas. - Sėskis šalimaus! Pasiklausykim. Foma Fomičiau, jau tu prisipažink, broleli, juk jau tikrai tu jiems visiems mintį įkvēpei, norėjot mane, senį, pradžiuginti?

Foma Fomičius. - Už staigmeną aš, žinoma, girių: tatai rodo jūsų vaikų jautrumą ir doringumą. Eilės taip pat naudingos netgi dėl tarties... Bet aš ši

rytą ne eilėmis domėjausi, Jegorai Iljičiau: aš meldžiausi... jūs tai žinote... Tačiau esu pasirengęs išklausyti ir eilių.

Pulkininkas. - Na, pradék, Iliuša! Apie ką tat? Tur būt, kokia iškilminga odė, kas nors Lomonosovo?

Saša. - Ne, téveli, ne Lomonosovo, o kadangi jūs buvote karys ir grūmėtės su priešais, tad Iliuša ir išmoko karišką eiléraštį... Pambos apgulimą, téveli...

Pulkininkas. - Pambos apgulimą? A! Neatsimenu... Kas toji Pamba, tu žinai, Serioža? Tur būt, kas nors herojiška.

Saša. - Pradék, Iliuša!

Iliuša. -

Daugel metų donas Pedras
Stengias Pambą užkariauti,
Siurbčiodamas vien tik pieną.
Ne tik jis - ir jo kareiviai -
Visas pulkas kastiliečių
Laikos įžado tvirčiausiai:
Duonos - net ir tos nevalgo,
Geria pieną ištisai.

Pulkininkas. - Kaip? Ką? Koks čia pienas?

Saša. - Deklamuoč toliau, Iliuša!

Iliuša. -

Ir kas dieną donas Pedras
Verkia, nevilties pagautas,
Užsidengęs veidą blyškų.
Dešimti jau metai eina;
Džiūgauja piktieji maurai;
Donui Pedrui iš kariaunos
Viso labo tepaliko
Devyniolika žmonių...

Pulkininkas. - Juk tai pliauškalai! Juk tai neįmanomas dalykas! Iš visos kariuomenės beliko devyniolika vyru, kai pirmiau buvo net ir labai nemažas korpusas! Kas gi čia, brol, dabar?

Saša. - Tatai, téveli, juokų eilérastis! Tai tyčia jau taip pats autorius parašė, kad visiems būtų juokinga, téveli!

Pulkininkas. - A, juokų! Atseit, komiškas! Užtat ir aš žiūriu... Taigi, taigi, juokų! Ir baisiai juokinga, nepaprastai juokinga: dėl kažkokio duoto žodžio visą armiją pienu išmarino! Labai reikėjo tokį žodį duoti! Labai sąmojinga - ar ne tiesa, Foma? Matai, mamyte, tai tokios komiškos eilės, kurias rašytojas kartais parašo, - ar ne tiesa, Sergejau. Juk rašo? Be galio juokinga! Na, na, Iliuša, kas gi toliau?

Iliuša. - Devyniolika žmonių!
 Juos sušaukės, donas Pedras
 Šitaip tarė jiems: "Kareivai!
 Vėliavas visas iškelkim,
 Kuo skardžiau sutrimituokim,
 Muškim būgnus ir garbingai
 Mes nuo Pambos pasitraukim!
 Nors nejveikėm tvirtovės,
 Bet prisiekti galim drąsiai,
 Kad nė karto nesulaužėm
 Savo ižado garbingo.
 Žodį mes tvirtai išlaikėm
 Ir per visą karą metą
 Nieko kito neragavom,
 Gérém pieną ištisai!"

Pulkininkas. - Šitoksai mulkis! Kuo guodžiasi, kad devynerius metus pieną gérė!.. Na, ir kokia gi čia dorybė? Geriau būtų po visą aviną valgę ir žmonių badu nemarinę! Puiku, labai gražu! Matau, matau dabar: tatai satyra, arba... kaip čia vadinas, alegorija, ar kaip? Ir, gal būt, net apie kokį svetimšali karvedį, - a? Kaip tu manai? Bet tik, aiškus daiktas, nekalta, tau... nieko nežeidžianti satyra! Puiku! Puiku! Ir, svarbiausia, kilnu! Na, Iliuša, drožk toliau! Ak jūs, išdykėliai, išdykėliai!

Iliuša. - Ikvėpė narsos šie žodžiai
 Devyniolikai kareivii.
 Vos nevirsdami iš balno,
 Jie silpnais balsais sušuko:
 "Sankto Jago Kompostelo!
 Tegyvuojā donas Pedras,
 Tas Kastilijos mūs Liūtas!"
 Tik Dijegas, kapelionas,
 Iškošė, dantis sukandęs:
 "Jei aš būčiau karos vadas,
 Tai prisiekčiau kirst vien mésą
 Ir gurkšnoti saldų vyną!"

Pulkininkas. - Na, matai! Ar aš ne tą patį sakiau? Tik vienas išmintingas žmogus teatsirado visoje armijoje ir tas pats kažkoks kapelionas! Kas tai, Serioža: jū kapitonas, ar ką?

Sergejus. - Vienuolis, dvasininkas, dède.

Pulkininkas. - A, taip, taip! Kapelionas, kapelionas! Žinau, atsimenu! Dar Radklif romanuose esu skaitės. Tenai jie visokių ordinų turi, ką? Benediktinai, rodos... Ar yra benediktinai?

Sergejus. - Yra, dède.

Pulkininkas. - Hm! Aš taip ir maniau. Na, Iliuša, kas gi toliau? Puiku, labai gražu!

Iliuša. - Tai išgirdęs, donas Pedras,
Garsiai juokdamasis, taré:
“Aviną jam dovanoju:
Pajuokavo jis smagiai!..”

Pulkininkas. - Rado laiką juokauti! Tai kvailys! Pačiam galiausiai juokinga pasidarė! Aviną! Vadinasi, buvo avinų: kodėl gi jis pats nevalgė? Na, Iliuša, toliau! Puiku, labai gražu! Nepaprastai kandžiai!

Iliuša. - Kad jau baigta, tèveli!

Pulkininkas. - A! Baigta! Iš tikro kas gi daugiau ir beliko daryti - ar ne tiesa, Sergejau? Puiku, Iliuša! Nuostabiai gražu! Pabučiuok mane, mielasis! Ak tu, mano mielasis! Bet kas gi jį pamokė: tu, Saša?

Saša. - Ne, tai Nastenka. Anądien mudvi skaitėme. Ji perskaitė ir sako: “Koks juokingas eiléraštis! Štai bus Iliušos vardinės; priversim ji išmokti ir padeklamuoti. Tai bus juoko!”

Pulkininkas. - Tai čia Nastenka? Na, dékui, dékui! Pabučiuok mane dar kartą, Iliuša! Pabučiuok ir tu mane, išdykèle! Palauk, Sašurka, bus ir tavo vardinės... Taip, taip! Kieno eiléraštis? Tur būt, protingas poetas bus parašės - ar ne tiesa, Foma?

Foma Fomičius. - Hm!...

Nastia. - Aš, po teisybei, užmiršau.

Saša. - Tai ponas Kuzma Prutkovas parašė, tèveli, “Sovremennike” įdėta.

Pulkininkas. - Kuzma Prutkovas! Puškiną tai štai žinau!.. Bet vis dėlto matyti, kad žymus poetas, - ar ne tiesa, Sergejau? Ir, be to, itin taurus žmogus - tai aišku kaip dieną! Gal net ir iš karininkų... Reikia pagirti! O puikus žurnalas "Sovremenikas"! Būtinai reikia užsisakyti, jei vis tokie poetai bendradarbiauja... Mégstu poetus! Šaunūs vyrai! Viską eilėmis vaizduoja! Atsimeni, Sergejau, aš pas tave, Peterburge, mačiau vieną literatą. Dar jo kažkokia ypatinga nosis... Iš tiesų! Ką tu pasakei, Foma?

Foma Fomičius. - Ne, aš šiaip sau... nieko... Kalbékite toliau, Jegorai Iljičiau, kalbékite! Aš paskiau savo žodį tarsiu... Štai ir Stepanas Aleksejevičius su malonumu klausosi apie jūsų pažintis su Peterburgo literatais...

Bachčejevas. - Tu, Foma, manęs neužkabinék, o palik ramybėje! Kas man ta tavo literatūra? Kad tik dievas man sveikatos duotų, o ten kad ir visus... tuos rašytojus... volterininkai, daugiau nieko!

Larionyčius. - Rašytojai volterininkai? Tikrą tiesą teikétės pasakyti, Stepanai Aleksejevičiau. Atseit, bobai pieno puodynė surugs, ir tai vis ponas Volteras kaltas! Pas mus taip, brangusis!

Pulkininkas. - Na, ne! Juk tai didelė klaida! Volteras buvo tik sąmojingas rašytojas; juokési iš prietarų, bet volterininku niekuomet nebuvo! Ne, aš, matai, Foma, vis apie žurnalus. Tu, brolau Foma, nė kiek neapsirikai, kai anadien tvirtinai, kad reikia užsisakyti. Koksa gi būsi tėvynės sūnus, jeigu jau to neužsisakysi? Ar ne tiesa, Sergejau? Hm!.. Taip!.. Štai kad ir "Sovremenikas"... Bet žinai, Serioža, patys didieji moksalai, mano manymu, aname storajame žurnale, kaip jis ten vadinamas? Kur geltonais viršeliais...

Saša. - "Tėvynės užrašai", téveli.

Pulkininkas. - Na taip, "Tėvynės užrašai", ir puikus pavadinimas, Sergejau, - ar ne tiesa? Taip sakant, visa tėvynė sėdi ir užrašinéja... Be galo kilnus tikslas! Itin naudingas žurnalas! Ir, žinai, viską aiškina: ką, pavyzdžiui, reiškia šluota, kastuvas, samtis, puodšakės? Mano manymu, šluota tai šluota ir yra; puodšakės tai ir yra puodšakės! Ne, brolau, pala! Puodšakės moksliškai išeina ne puodšakės, bet emblema ar kažkokia ten mitologija.

Foma Fomičius. - Ar paruošta, Gavrila?

Gavrila. - Paruošta.

Foma Fomičius. - Ir mano ryšulėli į vežimą įdėjai?

Gavrila. - Įdėjau.

Foma Fomičius. - Na, tai ir aš pasiruošę! Leiskite man dabar, pulkininke, paprašyti jus atidėti kuriam laikui įdomią temą apie literatūrines puodšakes; jūs galésite tēsti ją ir be manęs. O aš, atsisveiknidamas su jumis visiškai, norėčiau jums tarti keletą paskutinių žodžių...

Pulkininkas. - Foma! Foma! Kas čia tau? Kur tu rengiesi?

Foma Fomičius. - Aš rengiuosi palikti jūsų namus, pulkininke.

Pulkininkas. - Bet, dėl dievo meilės, Foma! Ką gi tai reiškia?

Mizinčikovas. - Na, prasidėjo!

Foma Fomičius. - Jūs, rodos, klausiate, pulkininke: "ką tai reiškia?" Stebiuosi tokiu klausimu! O paaiškinkite man savo ruožtu, kaip jūs galite dabar žiūréti man tiesiai į akis? Išaiškinkit man tą paskutinį psichologinį žmogaus begėdiškumo uždavinį, ir tuomet aš išeisiu, bent įsigijęs naujų žinių apie žmonijos sugedimą.

Perepelicina. - Viešpatie! Kokios baisybės!

Foma Fomičius. - Tikékite, kad jūsų klausinėjimai nieko gero neduos, o tik jus patį sugédins. Aš tikiuosi, kad jūs suprantate, apie kokį reikalą kalbu. Tačiau maldauju jus, ant kelių parpuolęs: jeigu jūsų širdyje dar yra likusi nors viena kibirkštélė dorovės, pažabokite savo aistras. Ir jeigu pragaištingi nuodai dar nėra apémę viso pastato, tai, kiek galédamas, gesinkite gaisrą!

Pulkininkas. - Foma! Užtikrinu tame, kad tu klysti!

Foma Fomičius. - Jūs esate dvarininkas; jūs turėtumėte švytėti kaip deimantas savo dvaruose, o kokį biaurų nesusivaldymo pavyzdį jūs rodote savo valdiniams! Aš meldžiuosi už jus ištisas naktis ir virpėjau, besistengdamas atrasti jūsų laimę. Taigi, atsiminkite, kad jūs esate dvarininkas. Nemanykite, kad ilsėjimasis ir gašlybė yra dvarininkų luomo paskirtis. Pražūtinga mintis! Ne ilsėtis reikia, bet jausti atsakomybę,

atsakomybę prieš dievą, prieš carą ir tėvynę! Jei nori nugalėti visą pasaulį - nugalék pats save. Štai mano įprastinė taisyklė. Dirbtis, dirbtis turi dvarininkas, ir dirbtis kaip paskutinis jo valstietis!

Bachčejevas. - Tai ką, ar aš už mužiką arti imsiu, ar ką? Juk ir aš dvarininkas...

Foma Fomičius. - Dabar kreipiuosi į jus, namiškiai, mylēkite savo ponus ir vykdykite jų valią klusniai ir romiai. Už tai pamils jus ir jūsų ponai. O jūs, pulkininke, būkite jiems teisingas ir gailestingas.

Generolienė. - Foma Fomičiau! Brangusis! Ką tu čia dabar sugalvojai?

Foma Fomičius. - Dabar apie smulkmenas; tarkime, kad jos menkutės, bet reikalingos. Jegorai Iljičiau! Charino dyklaukis ligi šiol dar nešienautas. Nepavėluokit: nušienaukite ir ko greičiau nušienaukite. Toks mano patarimas...

Pulkininkas. - Bet, Foma...

Foma Fomičius. - Jūs norėjote, aš tai žinau, kirsti Zyrianovo girią: nekirskit - antras mano patarimas. Saugokite miškus, nes miškai apsaugo drėgmę žemės paviršiuje... Gaila, kad jūs perdaug vėlai pasėjote vasarojų; nuostabu, kaip vėlai jūs sėjote vasarojų!..

Pulkininkas. - Bet, Foma...

Foma Fomičius. - Vis dėlto užtenka! Visko nepasakysi, pagaliau ir ne metas! Aš jums atsiūsiu pamokymus raštu, atskirame sąsiuvinyje. Na, sudiev, sudiev visiems. Dievas su jumis, telaimina jus viešpats! Laiminu ir tave, vaikeli mano, tesaugo tave dievas, kad nepražudytų tavęs būsimieji tavo aistrų nuodai! Laiminu ir tave, Falalejau; užmiršk kamarinskają!.. Ir jus, ir visus... Atminkite Fomą... Na, eime, Gavrila! Išodink mane, seneliuk.

Pulkininkas. - Ne, Foma! Aš tavęs taip neleisiu!

Foma Fomičius. - Vadinasi, jūs norite veikti smurtu?

Pulkininkas. - Taip, Foma... ir smurtu! Tu per daug pasakei ir turi paaiškinti! Tu ne taip supratai mano laišką, Foma!..

Foma Fomičius. - Jūsų laišką! Jūsų laišką! Štai jisai, tas jūsų laiškas! Štai jis! Aš plėšau tą laišką, aš spiaunu į tą laišką! Aš trypiu savo kojomis jūsų laišką ir tuo atlieku švenčiausią žmonijos pareigą! Štai ką aš darau, jeigu jūs verčiate mane aiškintis!

Pulkininkas. - Kartoju, Foma, tu nesupratai! Aš siūlau ranką, Foma, aš ieškau savo laimės...

Foma Fomičius. - Ranką! Jūs suvedžiojote šitą merginą ir dar apgaudinėjate mane, siūlydamas jai ranką; juk aš jus mačiau vakar su ja naktį, sode, krūmuose!

Pulkininkas. - Foma! Jeigu tu paskleisi šitą paslaptį, tai pasielgsi kaip didžiausias niekšas pasaulyje!

Foma Fomičius. - Aš paskleisiu šitą paslaptį ir tai bus mano ko tauriausias poelgis! Aš esu atsiustas paties dievo, kad iškelčiau aikštén viso pasaulio šlykštybes! Taip, žinokite visi, visi, kad vakar naktį aš užtikau jį su šita pažiūrėti ko nekalčiausia mergina krūmuose!..

Perepelicina. - Ak, kokia gėda!

Pulkininkas. - Foma! Nežudyk savęs!

Foma Fomičius. - ...O jisai, išsigandęs, kad aš jį pamačiau, išdriso vilioti mane apgaulingu laišku, mane, dorą ir atviraširdį, kad aš pritarčiau jo nusikaltimui - taip, nusikaltimui!.. Nes iš nekalčiausios lig šiol merginos jūs padarėte...

Pulkininkas. - Dar vienas ją įžeidžiantis žodis, ir - aš tave užmušiu, Foma, prisiekiu tau!..

Foma Fomičius. - Aš sakau tą žodį, nes iš nekalčiausios lig šiol merginos jūs spėjote padaryti vieną iš paleistuvingsiausią merginų!

Pulkininkas. - Gavrla, pakelk jį! Pasodink į vežimą, ir kad po dviejų minučių jo nė kvapo neliktų Stepančikove!

Bachčejevas. - Štai tau ir šventė!

Pulkininkas. - Mamyte! Ar jūs atsipeikėjote? Ar jums geriau? Ar jūs galite pagaliau mane išklausyti? Mamyte! Mamyte, aš myliu tą be galio kilnią ir

taurią merginą, myliu seniai ir niekuomet nenustosiu mylėjės. Jinai padarys laimingus mano vaikus ir bus jums ko pagarbiausia duktė, ir todėl dabar jūsų akivaizdoje, dalyvaujant mano giminėms ir draugams, aš iškilmingai dedu prie jos kojų savo prašymą, maldauju ją suteikti man begalinę garbę ir sutikti būti mano žmona!

Generolienė. - Jegoruška, brangusis tu mano, sugrąžink Fomą Fomičių! Tuojau sugrąžink! O jei ne, aš ligi vakaro be jo numirsiu! Sugrąžink Fomą Fomičių, Jegoruška! Sugrąžink ji, branguj! Gyventi be jo negaliu!

Pulkininkas. - Mamyte! Argi jūs negirdėjote, ką aš jums dabar kalbėjau? Aš negaliu sugrąžinti Fomas - supraskite tatai!

Generolienė. - Mieliausioji mano! Tu mano brangiausioji! Netekėk už jo! Netekėk už jo, bet išpašyk ji, mieliausioji, kad sugrąžintų Foma Fomičių! Balandėle tu mano, Nastasja Jevgrafovna! Viską tau atiduosiu, viską tau paaukosiu, jeigu už jo netekési. Aš dar ne viską, senę, pragyvenau, man dar šis tas yra likę mano velionio vyro. Viskas tavo, mieloji, viskuo tave apdovanosiu, ir Jegoruška tave apdovanos, tik neguldyk manęs gyvos į grabą, išpašyk sugrąžinti Fomą Fomičių!..

Perepelicina. - Marinte numarinsite mamytę, marinte numarinsite! O jums, Nastasja Jevgrafovna, nereikėjo vaidyti mamytės su sūnumi; tatai ir viešpats dievas draudžia...

Pulkininkas. - Ana Nilovna, priklauskite liežuvį! Aš užtenkamai kentėjau!..

Perepelicina. - Bet ir aš užtenkamai per jus prisikentėjau. Ką čia prikaišiojate man, kad aš našlaitė? Ar daug bereikia nuskausti našlaitę? Aš dar nesu jūsų vergė! Aš pati papulkininkio duktė. Mano kojos neliks jūsų namuose, neliks... šiandien pat!..

Pulkininkas. - Nastasja Jevgrafovna! Jūs girdėjote mano pasiūlimą?

Nastia. - Ne, Jegorai Iljičiau, ne! Geriau palikime tai. Tai vis niekai. Tai jūs po vakarykštios taip... bet negali to būti, jūs pats matote. Mudu apsirikome, Jegorai Iljičiau... Bet aš jus visuomet atsiminsiu kaip savo geradarį ir... ir amžinai, amžinai už jus melsiuosi!.. Aš jau vakar jums sakiau, kad negaliu būti jūsų žmona. Jūs matote: manęs jūsų namuose niekas nenori... o aš visa tai seniai, jau iš anksto nujaučiau; jūsų mamytė nepalaimins mūsų... kiti taip pat. Jūs pats, nors paskiau ir nesigailėsite,

nes esate be galio kilnios širdies žmogus, bet vis dėlto būsite nelaimingas dėl manęs... su savo geru charakteriu...

Larionyčius. - Taigi kad su geru charakteriu! Taigi kad gerutis! Taip, Nastenka, taip! Kaip tik šitą žodelį ir reikėjo pasakyti.

Nastia. - Aš nenoriu, kad dėl manęs jūsų namuose būtų rietenų. O manimi jūs nesirūpinkite, Jegorai Iljičiau: manęs niekas nepalies, niekas nenuskaus... aš eisiu pas tévelį... šiandien pat... Geriau atsisveikinkim, Jegorai Iljičiau...

Pulkininkas. - Nastasja Jevgrafovna! Nejaugi tai paskutinis jūsų žodis? Pasakykite tik vieną žodelį - ir aš aukoju jums viską!..

Larionyčius. - Paskutinis, paskutinis, Jegorai Iljičiau, ir jinai jums taip gražiai viską išaiškino, jog aš net, prisipažistu, nesitikėjau, brangusis. O Fomą Fomičių jūs gražinkite! Be reikalo, be reikalo teikėtės jį taip nuskausti! Juk jisai dėl dorybingumo, dėl per didelio įkarščio taip prikalbėjo... Jūs pats paskiau sakysite, brangusis, kad dėl dorybingumo, - pamatysit! Be galio garbingas žmogus. O dabar štai peršlaps... Jau geriau būtų dabar sugrąžinti... nes juk vis viena reikės susigrąžinti...

Generoliénė. - Sugrąžink! Sugrąžink jį! Jis, mielasai mano, tau teisybę sako!..

Larionyčius. - Taip, štai ir jūsų motinėlė kankintis teikiasi - be reikalo... Sugrąžinkite! O mudu su Nastia tuo met ir žygiosim...

Pulkininkas. - Palauk, Jevgrafai Larionyčiau! Maldauju! Dar vieną žodį pasakysiu, Jevgrafai, tik vieną žodį...

Visi drauge. - Dievulėliau, pranaše Elijau!

Perepelicina. - O Foma Fomičius, ką jis dabar veikia lauke?

Generoliénė. - Jegoruška, grąžink jį!

Perepelicina. - Vienu surdutu išėjo; kad bent kokį apsiaustą būtų pasiémės! Skéčio taip pat nepasiémé. Nutrenks jį dabar perkūnas!..

Bachčejevas. - Būtinai nutrenks! O paskui dar lietumi pašlakstys!

Sergejus. - Bent jūs tylėtumėte!

Bachčejevas. - Juk jisai žmogus, gal ne? Juk ne šuo. Nebijok, pats tai neisi į gatvę. Nagi, eik, pasimaudyk, kad taip malonu.

Sergejus. - Dėde, nejaugi jūs sutiksite gražinti Fomą Fomičių? Supraskite, kad tai būtų baisiai nepadoru, bent kol čia tebėra Nastasja Jevgrafovna.

Pulkininkas. - Drauguži mano, aš teisiau save šią valandą ir dabar žinau, ką turiu daryti! Nesirūpink, nuoskaudos Nastai nebus - aš taip sutvarkysiu... Mamyte! Nusiraminkit, aš sugražinsiu Fomą Fomičių, aš jį pasivysisiu; jis dar negalėjo toli nuvažiuoti. Bet prisiekiu, jis grįš tik su viena sąlyga: jis turės čia viešai, visų, kurie čia buvo, akyse prisipažinti, kad yra kaltas, ir iškilmingai prašyti šitą tauriausią merginą atleidimo. Kas tau? Iš kur tu? Kur Foma?

Gavrila. - Ties beržyneliu palikau, apie pusantro varsto nuo čia. Arklys pasibaidė žaibo ir šoko į griovį.

Pulkininkas. - Na!..

Gavrila. - Vežimas apsivertė...

Pulkininkas. - Na... o Foma?

Gavrila. - Ikrito į griovį.

Pulkininkas. - Nagi , pasakok, kankintojau!

Gavrila. - Užsigavo šoną ir ėmė verkti. Aš iškinkiau arkli ir raitas atskubinau čionai pranešti.

Pulkininkas. - O Foma ten ir pasiliko?

Gavrila. - Atsikėlė ir nuėjo sau toliau, lazdele pasiramsčiuodamas.

Foma Fomičius. - Kur čia mane dabar atvedė?

Mizinčikovas. - Prakeiktas ištūžėlis! Lyg nemato, kur jį atvedė. Tai maivysis dabar!

Pulkininkas. - Tu esi pas mus, Foma, tu tarp savujų! Atsitokėk, nusiramink! Ir žinai, tau iš tiesų geriau persirengti, Foma, dar susirgsi... O gal nori pasistiprint - a? Nagi, taip sau... kokį mažutį stiklelij, kad sušiltumei...

Foma Fomičius. - Malagos išgerčiau dabar.

Pulkininkas. - Malagos! Kažin ar mes turim!

Praskovja Iljinična. - Kur čia neturėsim! Net keturi buteliai liko.

Bachčejevas. - Malagos įsigeidė! Ir tokio vyno paprašė, kokio niekas negeria! Na, kas dabar geria malagą, nebent toks niekšas, kaip jis? Tfu, prakeiktieji! Na, o ko aš čia stoviu? Ko aš čia laukiu?

Pulkininkas. - Foma! Štai dabar... kai tu pailejai ir vėl esi kartu su mumis... tai yra norėjau pasakyti, Foma, kad suprantu, jog pirma, apkaltinės, taip sakant, nekalčiausią būtybę...

Foma Fomičius. - Kur, kur jinai, manoji nekaltybė? Kur mano aukso dienelės? Kur tu, mano auksinė vaikystė, kai aš, skaistus ir gražus, bėgiojau po laukus, vaikydamasis pavasario drugelį? Kur, kur tie laikai? Sugrąžinkite man manają nekaltybę, sugrąžinkite ja!..

Bachčejevas. - Matai, ko įsigeidė! Duokit jam jo nekaltybę! Ar bučiuotis, ar ką, nori su ją? Rasi, ir vaikėzu būdamas, toks pat galvažudys buvo, kaip ir dabar! Prisiekiu, kad taip!

Pulkininkas. - Foma!..

Foma Fomičius. - Kur, kur jos, tos dienelės, kai aš dar tikėjau meile ir myléjau žmogų? Kai aš, apglėbės žmogų, verkdavau prie jo krūtinės? O dabar - kur aš? Kur aš esu?

Pulkininkas. - Tu pas mus, Foma, nusiramink! O aš tau štai ką norėjau pasakyti, Foma...

Perepelicina. - Kad jau bent jūs dabar patylétuméte, mano mielas.

Foma Fomičius. - Kur aš? Kas aplink mane?.. Tai buivolai ir jaučiai, nukreipę į mane savo ragus. Gyvenime, kas gi tu esi? Gyveni, gyveni, tau nuplėšia garbę, išniekina tave, padaro tokį mažytį, primuša, ir kai jau

užpila smėliu tavo kapą, tik tuomet žmonės atsikvoši ir nelaimingus tavo kaulus paminklu sutraiško!

Larionyčius. - Dievulėliau, apie paminklus prabilo!

Foma Fomičius. - O, nestatykite man paminklo! Nestatykite man jo!
Nereikia man paminklų! Savo širdyse sukurkite man paminklą, o daugiau nieko nereikia - nereikia, nereikia!

Pulkininkas. - Foma! Liaukis! Nusiramink! Tikinu tave, tu apsirikai,
Foma...

Perepelicina. - Ar jūs nesiliausite? Ar nužudyti, ar ką, norite nelaimingą žmogų, kada jis jūsų rankose?..

Pulkininkas. - Ana Nilovna, jūs pati tylėkite, o aš žinau, ką kalbu! Tatai šventas reikalas! Garbės ir teisingumo reikalas. Foma! Tu esi protinges, tu turi štai šitą pat valandą prašyti, kad tau atleistų be galio kilni mergina, kurią įžeidei.

Foma Fomičius. - Ką gi aš čia įžeidžiau? Kokią merginą? Kur jinai? Kur toji mergina? Priminkite man nors ką-ne-ką apie tą merginą!

Nastia. - Ne, Jegorai Iljičiau, palikite jį ramybėje, nereikia atsiprašymo!
Kam visa tai? Paliaukite!..

Foma Fomičius. - A! Dabar aš pradedu atsiminti! Dieve! Aš pradedu atsiminti! Taip, taip! Aš atsimenu... dabar atsimenu, kad, trenkus perkūnui ir man pargriuvus, aš bégau čia, persekiojamas griaustinio, norėdamas atlikti savo priedermę ir po to visam laikui dingti! Pakelkite mane! Nors dabar ir labai silpnas esu, tačiau turiu atlikti savo priedermę. Pulkininke! Aš jau seniai jus su alpstancią širdim stebėjau ir mačiau viską, viską, kai jūs dar nė neitarėte, kad aš jus stebiu. Pulkininke! Aš gal klydau, bet aš žinojau jūsų egoizmą, jūsų neribotą savimeilę, jūsų fenomenalų gašlumą, ir kas mane apkaltins už tai, kad aš nenoromis pradėjau drebéti dėl visų nekalčiausios asmenybės garbės?

Pulkininkas. - Foma, Foma!..

Foma Fomičius. - Nenoromis prisiminiau Petrarką, kuris pasakė, kad "nekaltybė taip dažnai esti per plaukelį nuo prazūties". Aš dūsavau, vaitojau ir nors šitai merginai, tyrai kaip žemčiūgas, apsaugoti buvau

pasirengęs atiduoti visą savo kraują, bet kas galėjo man laidoti už jus, Jegorai Iljičiau? Alpstancia širdimi aš stebėjau jus. Jeigu jūs norite patirti, kaip aš kentėjau, paklauskite Šekspyrą: Apie mano sielos būseną jis jums papasakos savo "Hamlete". Aš pasidariau įtarus ir baisus. Remdamasis tuo pačiu Šekspyrų, pasakysiu, kad ateitis man vaidenosi kaip baisi neįsmatuojamų gylio sietuva, kurios dugne buvo krokodilas. Aš jaučiu, kad mano priedermė užbėgti nelaimei už akių, kad aš esu tam paskirtas, kad aš esu tam sukurtas, - ir ką gi? Visa mano kaltė, vadinasi, buvo ta, kad aš per daug sielojausi šio kūdikio likimu ir laime, nes ji prieš jus yra dar kūdikis. Ar jūs žinote, kad vakar, kai jūs buvote apipylęs mane auksu, norėdamas mane nuo savęs pašalinti, aš pagalvojau: "Jisai šalina nuo savęs mano asmenyje savo sąžinę, kad patogiau galėtų įvykdyti nusikaltimą..."

Pulkininkas. - Foma, Foma! Nejaugi tu taip vakar manei? Viešpatie dieve!

Foma Fomičius. - Patsai dangus įkvėpė man tuos įtarimus. Ir nuspręskite pats, ką aš galėjau pagalvoti, kai atsitiktinis įvykis nuvedė mane tą vakarą prie lemtingojo suolelio sode? Ką aš pajutau tą valandėlę - o dieve! Bet man dar buvo likusi viena viltis, silpna, žinoma, bet vis dėlto viltis - ir ką gi? Šieryt jūs pats ją sugriovėte, dulkėmis ir skeveldromis pavertėte! Jūs atsiunčiate man savo laišką; jūs iškeliate ketinimą vesti, maldaujate negarsinti... "Bet kodėl, - pagalvojau aš, - kodėl jis prašė kaip tik dabar, kai aš jau jį užtikau, bet ne pirmiau? Kodėl gi pirmiau jis neatbėgo pas mane, laimingas ir skaistus, nepuolė į mano glėbių, nepravirko prie mano krūtinės neapsakomas laimės ašaromis ir nepasisakė man visko, visko?" Argi aš krokodilas, kuris būčiau jus tik suėdės, bet nedavęs jums naudingo patarimo? Negi aš koks biaurus vabalas, kuris būtų jus tik įkandės, bet ne padėjės jūsų laimei? "Ar aš jo draugas, ar visų šlykščiausias vabzdys?" Pagaliau aš nusprendžiau paskutinį kartą ir viešai jus išmèginti. Gal aš per daug karštai ēmiausi to darbo, gal per daug buvau pasidavęs savo pasipiktinimui; bet už tauriausius mano norus jūs išmetėte mane pro langą! Krisdamas pro langą, aš galvojau: "Štai taip visuomet pasaulyje atlyginama dorybė!" - šlapias ir bepradedas karščiuoti, aš čia stoviu, norėdamas sukurti jūdviejų abipusę laimę. Pulkininke! Iš daugelio požymių, kurių dabar nenoriu aiškinti, aš esu įsitikinęs, kad jūsų meilė buvo tyra ir net kilni, nors kartu ir nusikalstamai nepatikli. Sumuštas, paniekintas, įtariamas, kad ižeidžiau merginą, dėl kurios garbės aš, kaip viduramžio riteris, buvau pasiryžęs pralieti ligi paskutinio lašo visą kraują, - aš ryžtuosi dabar jums parodyti, kaip keršija už savo nuoskaudas Foma Opiskinas. Ištieskite man ranką, pulkininke!

Pulkininkas. - Štai tau mano ranka, Foma, kartu aš labai gailiuosi...

Foma Fomičius. - Duokite ir jūs man savo ranką, eikite arčiau, arčiau, mano mielas kūdiki! Tatai reikalinga jūsų laimei. Sujungiu ir laiminu jus ir jeigu sielvarto prislėgto kankinio palaiminimas gali būti jums naudingas, tai būkite laimingi! Štai kaip keršija Foma Opiskinas! Ir pulkit ant kelių, mano brangieji vaikučiai, klaupkitės prieš visų švelniausią pasaulio motiną!

Tatjana Ivanovna. - Nastenka, Nastenka! Tu jū myléjai, o aš nežinojau. Dieve! Jiedu myléjos, jiedu kentéjo tylomis, slaptai! Juodu buvo persekiojami! Koksai romanas! Nastia, balandéle mano, pasakyk man visą teisybę: nejaugi tu iš tiesų myli šitą beprotį? Dieve, koksai žavus romanas! Klausyk, Nastia, klausyk, mano angele: visi tie vyrai, visi ligi vieno - nedékingi, išgamos ir neverti mūsų meilės. Bet gal jisai iš jų geriausias. Eikš čia, beproti! Nejaugi tu įsimylėjės? Nejaugi tu sugebi mylēti? Žiūrėk į mane: aš noriu pažiūrėti tau į akis, aš noriu pamatyti, ar meluoja tos akys, ar ne? Ne, ne, jos nemeluoją: jose švyti meilė. O, kokia aš laiminga! Nastenka, draugužė mano, klausyk: tu neturtinga, aš tau padovanosiu trisdešimt tūkstančių. Paimk, susimildama! Man nereikia, nereikia, man dar daug liks. Ne, ne, ne, ne! Tylėkit ir jūs, Jegorai Iljičiau, tai ne jūsų reikalas. Ne, Nastia, aš jau taip nusprendžiau - tau padovanoti, jau seniai norėjau tau padovanoti ir tik laukiau tavo pirmosios meilės... Aš žiūrēsiu jūdviųjų laimės. Tu įzeisi mane, jeigu nepaims, aš verksiu, Nastia... Ne, ne, ne ir ne!

Bachčejevas. - Brangioji tu mano! Balandéle mano! Atleisk tu man, kvailiui, už tai, kas buvo pirma: tada dar nepažinojau tavo auksinės širdelės!

Tatjana Ivanovna. - Beproti! Aš tave seniai pažistu.

Bachčejevas. - Be galio garbinga mergina! O nosį vokiečiui juk priklijavo!

Sergejus. - Kokią nosį? Kokiam vokiečiui?

Bachčejevas. - Nagi, anam parsisiųsdintam, kur savo vokietei rankutę bučiuoja, o toji su nosine ašaras šluostosi. Mano Jevdokimas jau vakar pataisė; o pirma, kai grįzome vijėsi, aš ir nusiunčiau raitą žmogų... Greit atgabens. Puikus daiktas!

Pulkininkas. - Foma! Tu esi mūsų laimės kaltininkas! Kuo aš galiu tau atsilyginti?

Foma Fomičius. - Niek, pulkininke. Ir toliau nekreipkite į mane dėmesio ir būkite laimingas be Fomos.

Pulkininkas. - Tatai vis iš didelio džiaugsmo, Foma! Aš, brol, jau nebežinau, kur ir besu. Klausyk, Foma: aš tame nuskaudžiau. Visos mano gyvybės, viso mano krauso neužtektų atlyginti tau už nuoskaudą, ir todėl aš tyliu, netgi ir neatsiprašau. Bet jeigu kada tau prieiks mano galvos, mano gyvybės, jeigu reikės pulti už tame į atsivėrusią bedugnę, tai įsakyk ir pamatysi... Daugiau aš nieko nepasakysiu, Foma.

Perepelicina. - Štai koks jis angelas!

Saša. - Taip, taip! Aš nė nežinojau, kad jūs toks geras žmogus, Foma Fomičiau, ir nepagarbiai su jumis elgiausi. Bet jūs man atleiskite, Foma Fomičiau, ir tikėkite, kad aš jus visa širdimi mylēsiu. Kad jūs žinotumėte, kaip aš dabar jus gerbiu!

Bahčejevas. - Taip, Foma! Atleisk tu ir man, kvailiu! Nepažinojau aš tavęs, nepažinojau! Tu, Foma Fomičiau, ne tik mokytas, bet ir - stačiai herojus!

Nastia. - Foma Fomičiau! Jūs mano geradarys; jūs mums padarėte tiek gero, jog aš nežinau, nė kuo jums atsimokėti už visa tai, tik žinau, kad būsiu jums ko švelniausia, ko pagarbiausia sesuo...

Foma Fomičius. - Mano vaikučiai, mano brangieji vaikučiai! Gyvenkite, žydėkite ir laimės valandomis prisiminkite kai kada vargšą tremtinį! Pasiėmės lazdą, aš dabar eisiu klajoti po žemę, ir kas žino? Gal per savo nelaimės aš tapsiu dar doresnis!

Pulkininkas. - Bet... kurgi tu eisi, Foma?

Vidopliasovas. - Ponas Korovkinas.

Pulkininkas. - Korovkinas! Žinoma džiauguosi... Bet iš tiesų nežinau, ar prašyti jį dabar - šitokią valandą. Kaip tu manai, Foma?

Foma Fomičius. - Nieko, nieko! Pakvieskit ir Korovkiną; tegul ir jis dalyvauja visuotinėje laimėje.

Vidopliasovas. - Pagarbiasiai drįstu pranešti, mano pone, kad Korovkinas teikiasi būti ne visai tvarkingas.

Pulkininkas. - Netvarkingas? Kaip tai? Ką tu meluoji?

Vidopliasovas. - Tikrai taip: neblaivios galvos...

Korovkinas. - Atleiskit, ponai, aš... taip sakant... esu išmetęs! Atande, leiskite prisistatyti: gamtos kūdikis... Bet ką aš matau? Čia damos... O kodėl gi tu man nepasakei, niekše, kad pas tave yra damų? Niek'o! Nesibijok!.. Prisistatysime ir gražiajai lyčiai... Žavingosios damos! Jūs matote nelaimingajį, kurs... na, ir taip toliau... Visa kita nesakoma... Muzikantai! Polką!

Mizinčikovas. - O gal norite užmigtis?

Korovkinas. - Užmigtis? Bet jūs norite mane ižeisti?

Mizinčikovas. - Nė kiek. Žinote, iš kelionės naudinga...

Korovkinas. - Nieuomet! Tu manai, aš girtas? Nėmaž... O pagaliau kur pas jus galima pamiegoti?

Mizinčikovas. - Einam, aš jus tuoju nuvesiu.

Korovkinas. - Kur? I daržinę? Ne, brol, neapgausi! Aš jau tenai nakvojau... O pagaliau vesk... Kodėl su geru žmogumi nenuėjus?.. Pagalvio nereikia, kariui pagalvio nereikia. Ogi tu man, brolau, ant sofutės, ant sofutės paklok... Be to, klausyk, tu, matau, esi geras vyras; gauk iš kur nors man kaip žinai... supranti? Romeo, tik šiaip sau, ant danties... tik ant danties vieną, atseit, stikleli.

Mizinčikovas. - Gerai, gerai!

Korovkinas. - Gerai... Bet tu palauk, juk reikia atsisveikinti. Adieu, mesdames ir mesdemoiselles!.. Jūs, taip sakant, pervérēte... Na, bet ką čia dabar! Paskiau išsiaiškinsim... tiktais pažadinkit mane, kai prasidės... arba net penkios minutės prieš pradžią... o be manęs nepradékit! Girdite? Nepradékit!..

Pulkininkas. - Foma!.. Na, bet ką čia! Tu esi kilnus, Foma, tavo didi širdis: tu sukūrei mano laimę... tu atleisi ir Korovkinui.

Foma Fomičius. - Aš noriu mylēti, mylēti žmogų, o man neduoda žmogaus, draudžia mylēti, man atima žmogų! Duokite, duokite man žmogų, kad aš galėčiau jį mylēti! Kur tas žmogus? Kaip Diogenas su žibintu aš ieškau jo visą gyvenimą ir negaliu surasti, ir negaliu nieko mylēti, kol tą žmogų surasiu. Aš šaukiu: duokite man žmogų, kad aš galėčiau jį mylēti, o man kiša Falalejų! Ar aš Falalejų pamilsiu? Ar aš norésiu pamilti Falalejų? Ne. Kodėl ne? Todėl, kad jis Falalejus. Kodėl aš nemyliu žmonijos? Todėl, kad viskas, kas tik yra pasaulyje, tai Falalejus ar panašu į Falalejų. Aš nenoriu Falalejaus, aš neapkenčiu Falalejaus, aš spiaunu į Falalejų, aš sutriuškinsiu Falalejų ir, jeigu reikėtų pasirinkti, tai aš veikiau pamilčiau Asmodėjų, Korovkiną, negu Falalejų. Eikš, eikš, mano amžinasis kankintojau, eikš! Eikš! Aš jums įrodysiu, pulkininke, kad mano žodžiai apie nuolatines pašaipas bei špygas yra teisingi! Sakyk, Falalejau, ir sakyk teisybę: ką tu šiąnakt sapnavai?

Falalejus. - Bal...

Bachčejevas. - Sakyk, kad mane sapnavai.

Larionyčius. - Jūsų dorybes!

Falalejus. - Jūsų... jūsų dor... baltajį jau-tį!

Foma Fomičius. - Bent aš matau tavo nuoširdumą, Falalejau, nuoširdumą, kurio kituose nepastebiu. Tegu tave dievai! Jeigu tu tyčia erzinai mane savo sapnu, kitų įkurstytas, tai dievas atlygins ir tau, ir kitiems. Kodėl, kodėl aš esu pasirengęs kad ir tuoju eiti ant laužo už savo įsitikinimus? O kodėl iš jūsų niekas neįstengia eiti ant laužo? Kodėl, kodėl?

Larionyčius. - Bet juk tai būtų visai nereikalinga, Foma Fomičiau, ant laužo eiti! Na, kokia gi nauda, brangusis? Viena, ir skriauda, o antra, sudegins - kas gi beliks?

Foma Fomičius. - Kas beliks? Taurūs pelenai liks! Bet kur čia tu mane suprasi, kur tu čia įvertinsi. Jums nėra didelių žmonių, be kažin kokių Cezarių ir Aleksandru Makedoniečių! O ką gero padarė tavo Cezariai? Kam suteikė laimės? Ką padarė tavo giriamasis Aleksandras Makedonietis? Visą žemę nukariavo? Duok tu man tokią pat falangą, tai ir aš nukariausiu, ir tu nukariausi, ir jis nukariaus... Užtat jis nužudė dorybingajį Klitą, o aš nenužudžiau dorybingojo Klito... Vaikėzas!

Šunsnukis! Rykščių jam reikia, bet ne pasaulio istorijoje garsinti... kartu su juo ir Cezariui!

Larionyčius. - Jūs bent Cezario pasigailėkite, Foma Fomičiau!

Foma Fomičius. - Nepasigailēsiu to kvailio!

Bachčejevas. - Néra ko jų gailėtis! Visi sukčiai! Tik tu vienas mokytas, Foma!

Foma Fomičius. - Aš tau atleidžiu, Falalejau!

Visi. - Pasilieka!

Foma Fomičius. - Duokit Falalejui cukraus: tegu jis neverkia tokią visuotinės laimės dieną.

Pulkininkas. - Viešpatie! Kodėl žmogus toks nedoras? Kodėl aš taip dažnai būnu blogas, kai taip gera, taip puiku būti geram? Štai dabar ir Nastia tą pat sakė... Bet pažiūrėk, kokia vis dėlto čia smagi vieta, kokia gamta! Koks vaizdas! Ana koks medis! Pažiūrėk: sulig žmogaus glėbiu! Kokios sultys, kokie lapai! Kokia saulė! Kaip po audros viskas aplink palinksmejo, apsiprausė!.. Juk pagalvoji, kad ir medžiai taip pat supranta ką nors apie save, jaučia ir mėgaujasi gyvenimu... Kas atsitiko, Vidopliaсовai?

Vidopliaсов. - Drįstu pranešti, kad jūs vakar teikėtės užsiminti apie mano prašymą ir žadėjote mane užtarti dėl kasdieninių nuoskaudų.

Pulkininkas. - Nejaugi tu vėl dėl pavardės?

Vidopliasov. - Ką gi darysi?

Vidopliasov. - Ramybės neduoda, pone.

Pulkininkas. - Kas?

Vidopliasov. - Visi. Štai ir dabar, kai čia įjau, šaukė... Nebevalioju. Apginkite, pone, savo užtarimu!

Pulkininkas. - Ak Vidopliasovai... Na, ir ką gi jie šaukia?

Vidopliasovas. - Nepadoru bus pasakyti, pone.

Pulkininkas. - Nagi ką?

Vidopliasovas. - Biauru ištarti, pone.

Pulkininkas. - Na, jau sakyk!

Vidopliasovas. - Griška olandas, suėdė balandas.

Pulkininkas. - O tu nusispiauk ir eik pro šali.

Vidopliasovas. - Spiaudžiau, bet dar garsiau šaukia.

Pulkininkas. - Nuostabus, nuostabus yra kūrėjas!.. O juk tu turi gerai atsiminti visą šitą sodą, Seriožą; kaip tu čia žaidei ir bėgiojai, kai buvai mažas! Aš juk atsimenu, kai tu buvai mažas. Tau tiktais prie tvenkinio neleisdavo vienam eiti. O atsimenu, vieną kartą vakare velionė Katia pasišaukė tame ir émė myluoti... Prieš tai tu bėgiojai sode ir buvai visas įraudęs; tavo plaukeliai buvo tokie šviesučiai, su garbanélémis... Jinai žaidė žaidė jomis ir tarė: "Gerai, kad tu tą našlaitėli pas mus paëmei." Atsimeni ar ne?

Sergejus. - Atsimenu, dède.

Pulkininkas. - Tuomet dar buvo vakaras, ir saulė taip gražiai ant jūsų abiejų švietė, o aš sédėjau kampe, rūkiau pypkę ir į jus žiūrėjau... Aš, Serioža, kiekvieną ménesį važiuoju į miestą jos kapo aplankytı. Aš apie tai dabar Nastią kalbėjau: ji pasakė, kad mudu abu kartu važinėsime pas ją... Matai, Serioža, aš, žinoma, ne filosofas, bet manau, kad kiekvienas žmogus yra daug geresnis, negu iš viršaus atrodo. Taip ir Korovkinas: jis nepakélė gėdos... Bet eikim vis dėlto pas Fomičių! Mes užtrukome; gali išižeisti, pasakys, kad mes nedékingi, nekreipiame dèmesio... Eime gi! Ak, tas Korovkinas, Korovkinas!

